Leto V., štev. 29 | Ljubljana, sobota, 2. februarja 1924 | Poštnina plačana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekovn. zavodu štev. 11.812.

Prihodnja številka «Jutra» izide jutri v nedeljo.

Za sprejemanje inseratov in naročnine bo uprava «Jutra» tudi danes odprta od 8·30 do 11·30.

Ljubljana, 1. februarja.

Jutri se sestane v Ljubljani zbor zaupnikov JDS za ljubljansko oblast. Načelstvo bo predložilo poročilo o svojem delu in prosilo za absolutorij.

Naloga JDS v Sloveniji ni lahka. Na eni strani vodi tradicijonalno borbo s klerikalizmom, ki pa si je nadel razne krinke, s katerimi lovi kratkovidne. Na drugi strani mora prenašati zahrbtni ogenj radikalstva, ki mu prihajajo v raznih malih zavidnežih enkrat od tu, enkrat od tam peščice malih grup na pomoč, ki se izživljajo v intrigah proti demokratom.

V tem ognju z leve in desne in v srbet razvija JDS mirno in vztrajno delovanje. Dedščina, ki jo je po vojni prevzela od prednikov v organizacijskem in idejnem oziru, ni bila baš bogata. Iz negativne stranke je trebalo ustvariti skupino, sposobno za aktivno delo v državni upravi z vsemi obtežitvami, ki jih prenese samo krepko povezana organizacija. Zato je udeležba na vladi v prvih časih po osvobojenju bila sicer potrebna, a stranki kot taki malo koristna epizoda.

Zato ni bilo škodljivo, da gre stranka skozi železno kopel opozicije. In glej. Oni, ki so prorokovali oslabitev v trdem boju opozicije med dvema ognjema, so se temeljito zmotili. JDS je leta 1923. krepko porasla in pognala vedno globje korenine med ljudstvom.

Danes je organizacija JDS trdna zelota, sposobna za akcijo. A tekom leta 1924. bo potreben še nadaljni njen razmah. Razširjenje v najširše sloje našega naroda je potrebno in že prihaja.

V nesmiselnem strahu za kulturno višino Slovencev in naš književni jezik je marsikak inteligent vedoma ali nevedoma napeljaval vodo na klerikalni mlin. V strahu, da se hoče naša slovenska zavest pritisniti, je marsikdo nasedel klerikalcem, ki so čez noč menjali fronto: prej avstrijanci, ob prevratu Jugosloveni, za volitve Slovenci, v srcu pa vedno isti hladni Latini. Danes že vsakdo vidi, da Jugoslovenstvo ni negacija Slovenstva. V opoziciji je jasno razvidno, da je demokracija bila povsem po krivem obdolžena centralizma in krivičnosti v gospodarskem oziru. Danes vsakdo vidi, da se izrastkov centralizma ne bo ubilo z brezupnim, obstoju države opasnim federalizmom ali avtonomizmom, ampak s provedbo ustave na podlagi idej samouprave in dekoncentracije.

Je res, da slovenska demokracija v celokupni jugoslovenski demokraciji zavzema lastno stališče. Ima poseben delokrog, posebne predpogoje, tradicije in posebne vrste protivnike. To posebno težavno stališče povzroča, da moramo izredno obsojati, da radikalska stranka in njeni sateliti nič pametnejšega posla v Sloveniji ne najdejo, kakor da nam streljajo v hrbet. Toliko bolj se oklepamo naše velike demokratske stranke, ki nas razume in nam je vedno pomagala. Da zasekajo razpoke, kjer jih ni, nas slovenske demokrate hočejo izigravati, kakor da se ne moremo odločiti ali za «Davidovićevce» ali za «Pribičevićevce».

V pomirjenje vsem tem skrbljivim varuhom bodi povedano, da mi nismo ne «Davidovićevci» ne «Pribičevićevci», ampak enostavno slovenski demokrati smo, zvesti svojemu programu in boreč se za posebne kulturne in gospodarske interese svoje ožje domovine slovenske v prepričanju, da so pravi naši ožji in pravi državni interesi povsem identični.

JDS je živ organizem, ki ga le slepci morejo zanikati ali omalovaževati. Res pa je, da moramo delati še mnogo več. Naše resurse v tem oziru so neizčrpne; kajti nekaj čudovitega je, kako široki sloji danes zanimajo za javna vprašanja. To je posledica politične svobode. In med temi sloji je tisočglava rezerva za nove oficirje in podoficirje demokratske idejne fronte.

Da bo naša fronta tudi leta 1924. rastla, kakor je rastla leta 1923., v to naj da pobudo zbor zaupnikov JDS.

STRAHOVIT VIHAR V TIRENSKEM MORJU.

Napelj, 1. februarja. e. Nad Tirenskim morjem divja strahovit vihar. Iz Newyorka prihajajoči parnik «La Plane» s 303 potniki je moral snoči ostati v predluki in je mogel šele danes v notranjo luko. Tudi vsi drugi parniki so šele po hudem boju z valovi mogli v luko.

Posvetovanja med opozicijo

KLERIKALCI DEMANTIRAJO VESTI O POGAJANJIH Z RADIKALI. SKUPNA OBTOŽBA OPOZICIJE PROTI LAZI MARKOVIĆU.

Beograd, 1. februarja. p. Danes dopoldne je posl. Sušnik prišel k Ljubi Davidoviću, da ga obvesti o bolezni dr. Korošca in o potrebi, da se počaka na prihod dr. Spaha v Beograd. Sušnik je v imenu drja. Korošca demantiral, da so radikali ponudili sporazum federalističnemu bloku in da sedaj z njim razgovarjajo. Tudi je demantiral, da je dr. Lorković odšel na Dunaj zaradi take ponudbe. Lorković je protivnik sodelovanja z radikali, misli pa, da se z blokom ni treba žuriti, dokler se ne izjavi zemljoradniški klub in kongres demokratske stranke. Prvi sestanek šefov opozicije se bo vršil v pondeljek dne 4. februarja. Danes dopoldne je demokratski klub imel sejo, na kateri je Davidović obvestil poslance, da zemljoradniški klub zahteva, da se vloži skupna obtožba proti bivšemu ministru Lazi Markoviću. Klub je obtožbo izročil posl. Timotijeviću, Kumanudiju in Pečiću, da jo pregledajo in poročajo jutri ob 10. uri.

Beograd, 1. februarja. p. Nocoj je imel klerikalni klub sejo, na kateri je sklenil, da podpiše obtožbo proti Lazi Markoviću, ako na to pristanejo demokrati. Dr. Korošec je izjavil, da so vesti o krizi v vrstah opozicije intrige onih, ki želijo, da se prepreči akcija opozicije za ustvaritev bloka. Pogajanja za blok se bodo nadaljevala, čim dospe dr. Spaho. Podobno izjavo je dal dr. Korošec tudi muslimanskemu klubu, ki je sklenil, da tudi on podpiše obtožbo proti Markoviću.

Kritika finančnega ekspozéja

VELIK GOVOR POSL. VOJE VELJKOVIĆA.

Beograd, 1. februarja, p. Na današnji seji narodne skupščine je najprej odgovarjal minister Peleš na interpelacijo poslanca Divca o rudniški katastrofi v Aleksincu, češ, da vsled kompetenčnega spora z ministrstvom za šume in rude — ni mogel intervenirati.

Po kratkem odmoru je skupščina prešla na debato o proračunu. Med veliko pozornostjo parlamenta je bivši finančni minister dr. Voja Veljković (dem.) v obširnem govoru kritiziral ekspoze ministra Stojadinovića.

Govor posl. dr. Veljkovića.

Posl. Veljković je izvajal:

Značilno je kako minister brani povečanje budžeta. To povečanje znaša 3 milijarde, t. j. 40 odst. Minister se posebno ponaša s tem, da se izredni izdatki krijejo iz rednih proračunskih dohodkov. To je pretiravanje, ker je le neznaten del teh izrednih izdatkov pokrit iz rednih dohodkov. V budžet je n. pr. sprejet kredit 100 milijonov

za gradnjo železnic.

V prvem predlogu je ta številka znašala 350 milijonov ter je tako ostalo v vseh zimskih mesecih, sedaj pa, ko prihaja spomlad in je treba pričeti z delom, je minister to vsoto zmanjšal na 100 milijonov. Ako se to reducira na vrednost v zlatu, vidimo, da nimamo povoda se ponašati in da se s tem denarjem ne daje «graditi železnice». V budžet se je sprejelo samo

200 milijonov za oboroževanje,

kar znaša v zlatu 10 do 12 milijonov zlatih frankov. Zelo je deplasirano, hvaliti se s to vsoto, ko se ve, da je pred vojno Mala Srbija imela posojilo 150 in potem 250 milijonov, torej skupno 400 milijonov frankov v zlatu za oboroževanje. Lahko je videti, da je to ironija. Minister bi moral vedeti, da se iz rednih proračunskih dohodkov ne morejo graditi železnice niti vršiti oboroževanje. «Bleš» je torej, ako se trdi, da se železnice gradijo in vrši oboroževanje iz rednih dohodkov.

Minister smatra, da je francoski kmet bolj obremenjen kakor naš državljan, češ, da plačuje na leto 240 frankov davščin, naš obdavčenec pa samo 170. Iz tega finančni minister sklepa,

da nas lahko še bolj obremeni.

Toda minister ne pove, da je vse odvisno od sistema. Pri nas pritiska davek mnogo jače na slabejše, nego na močnejše. Mnogi davki so neznosni in upropaščajo produkcijo. Davka na obrate, ne računajoč davek na poslovni promet, plačajo industrijci n. pr. povprečno 20 do 28 odst. od dobička. Na širokih slojih leži breme mnogobrojnih taks, ki so neke vrste davek na imovino tistih, ki sami skoraj ničesar nimajo. Tudi se ne da povečati hišni davek, ki kar vpije po remeduri. Za zemljiški davek, ki je že sedaj povečan za 500 odst., ni več mnogo rezerve. Kmet je prošlo leto imel deloma slabo letino, letos je moral prodajati pšenico po 3 dinarje, ker je ponudba na svetovnih tržiščih zrastla. Zato kmet nima več rezerv. Davki res niso tako veliki kakor pred vojno (v zlati valuti), toda

vse prebivalstvo je v vojni obubožalo

da nismo v stanu, razen nekoliko vojnih bogatašev, plačati toliko, kakor smo mogli pred vojno. Kdor je pred vojno imel od 100.000 dinarjev 6000 dinarjev dohodkov, je od tega mogel celo leto skromno živeti, danes pa ta kapital predstavlja 5 do 6000 dinarjev, kar pomeni, da je izgubil 94 do 95.000 dinarjev. To se posebno opaža pri industriji.

Govornik dokazuje, da je vlada

prekoračila pooblastilni zakon

z dvanajstinami. Dalje kritizira odkup orientske železnice. Minister se preveč hvali z ravnotežjem v proračunu, sko pa bo z budžetom tako manipuliral kakor s prejšnjim, potem ni ravnotežja. Za 4 mesece je minister vzel več nego 1,200.000.000 dinarjev mimo zakona. Proračun mora biti iskren, v njem morajo biti samo one vsote, ki se bodo stvarno porabljale v tem letu.

Potem konstatira, da

naraščanje dinarja

ne pomeni obenem saniranja državnih financ. Večji izvoz je povzročil skakanje dinarja. To ni zasluga ministra, temveč producentov. Ko minister govori o naših financah, se more vprašati, zakaj ni bilo Blocrovega posojila. Zato, ker nihče ne veruje v finančno moč in vrednost naših finance pod sedanjo upravo. V času, ko dinar v Curihu skače, se dvigajo cene živil v naši državi, dinar se danes popravlja, kdor pa ga ima nima od tega koristi. To

draginjo je izval finančni minister.

s povečanjem izdatkov in uvedbo novih davkov. Industrijci vse prevalijo na konzumenta. Ko se je na ženevski konferenci razpravljalo o ureditvi financ v evropskih državah, se je kot zlati princip ravnotežja poudarjalo štedenje. Naš finančni minister pa se držinasprotnega principa, mesto da bi štedil, pa razsipa državni denar.

Završujoč svoj govor je Veljković izjavil, da bodo demokrati glasovali proti budžetu, ker nimajo zaupanja v vlado. Njegov govor je opozicija burno odobravala.

Za njim je govoril poslanec Pušenjak ki je v imenu klerikalcev izjavil, da bodo glasovali proti, ker ne odobravajo finančne in gospodarske politike vlade. On hoče sanirati finance s pokrajinskimi avtonomijami.

Seja je bila po 13. uri zaključena, prihodnja bo v pondeljek dopoldne z nadaljevanjem današnjega dnevnega reda.

Revizija razvrstitve uradništva

Beograd, 1. februarja r. Po izjavi, ki jo je danes dal finančni minister delegatom Saveza državnih uradnikov, se bo izpremenila uredba o razvrščevanju uradnikov tako, da se bodo popravile nekatere njene nepravilnosti. Na eni prihodnjih sej ministrskega sveta bo finančni minister predlagal, da se izvoli parlamentarna medstrankarska komisija, ki bo proučila te izpremembe in o njih slepala.

Nova organizacija orožništva

BEOGRAD, 1. februarja. n. Kralj je po predlogu vojnega ministra in ministra za notranje stvari podpisal uredbo o novi formaciji žandarmerije. Glavna sprememba je v tem, da se bodo ukinile dosedanje brigade in bataljoni, mesto njih pa se ustanovijo orožniški polki, ki jih bo 9 ter 2 samostojna bataljona v Beogradu in Štipu. Poveljstva polkov bodo v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu, na Cetinju, v Nišu in Skoplju.

KRALJ IN KRALJICA NA LOVU V SLOVENIJI.

Beograd, 1. februarja. p. Vaš poročevalec doznava, da v najkrajšem času prideta kralj in kraljica s spremstvom v Slovenijo na lov.

INVALIDI PRI KRALJU.

Beograd, 1. februarja. r. Danes ob 11. je kralj sprejel odbor invalidskega udruženja, ki mu je izročil memorandum, v katerem se navajajo vsa vprašanja, ki so v ozki zvezi z nerešenim položajem invalidov v naši državi.

Anglija priznala rusko vlado

STAVILA NI NIKAKIH POGOJEV. — ANGLEŠKA NOTA SOVJETSKI VLADI.

London, 1. februarja.. s. (Reuter) Objavlja se uradno: Angleška vlada je sklenila, da prizna rusko sovjetsko vlado.

LONDON, 1. februarja. h. Angleška vlada je formelno priznala rusko vlado. Angleški zastopnik v Moskvi Hodson je danes izročil zunanjemu komisarju Čičerinu nastopno noto:

Čast mi je po navodilu svoje vlade sporočiti Vaši ekscelenci, da prizna angleška vlada unijo socijalističnih sovjetskih republik kot de iure vladarja na onih ozemljih bivše ruske države, ki priznavajo njeno avtoriteto. Da se upostavijo normalni pogoji popolno prijateljskih odnošajev, je potrebno, da se sklene končnoveljavni praktični dogovor o celi vrsti zadev, od katerih mnoge niso v neposredni zvezi z vprašanjem priznanja, dočim co druge zelo tesno zvezane s tem vprašanjem. V zadnjo kategorijo spada vprašanje obstoječih pogodb. Vlada Njegovega Veličanstva izjavlja, da stopijo s priznanjem sovjetske vlade po načelih mednarodnega prava avtomatično zopet v veljavo vse pogodbe med obema državama, tudi one, sklenjene pred rusko revolucijo, izvzemši one, ki so bile preklicane ali na katerikoli drugi način pravno ukinjene.

Tehnično sicer ne v zvezi s priznanjem, toda zelo velikega pomena so problemi ureditve obstoječih zahtev vlade in meščanov ene države proti drugi ter problem vzpostavitve ruskega kredita. Jasno pa je da ne more biti govora o vzpostavitvi prijateljskih odnošajev v pravem smislu besede, predno se vsaka stranka ne obveže, da ostavi propagando proti interesom druge in za neposredni prevrat njenih ustanov.

Pod temi okoliščinami poziva vlada Njegovega Veličanstva rusko vlado, da imenuje čimprej svojega zastopnika z vsemi pooblastili za ureditev teh zadev in da se dogovorijo preliminarni pogoji za popolno pogodbo, ki bi uredila vse med obema državama nerešena vprašanja. Do tega časa bom v Moskvi kot charge d'afaires, dokler ne bo imenovan poslanik. Sporočiti moram, da bo vlada Njegovega Veličanstva z veseljem sprejela ruskega charge d'afaires, ki bo vlado ruske unije zastopal na dvoru St Jamesa.

Pašić in Ninčić v Beogradu

AVDIJENJE PRI KRALJU. — MINISTRSKI SVET. — IZJAVA PAŠIĆA

Beograd, 1. februarja. p. Danes dopoldne ob 8.25 sta dospela v Beograd Pašić in Ninčić s svojim spremstvom. Pašićeva soproga je ostala še v Trstu pri sorodnikih. Na kolodvoru v Beogradu so jih pričakovali Panta Gavrilović, Marko Trifković, Vujičić in uradniki italijanskega poslaništva z damami. V času, ko se je dr. Ninčić pozdravljal s prisotnimi, je minister Trifković pozdravil g. Pašića z besedami: «Dobro nam došli, imam Vam mnogo povedati in poročati». Pašić je odredil, da se popoldne sestane seja ministrskega sveta. Pašić je nato rekel: «Dobro, u 4. sati da bidne sednica».

Dr. Ninčić je rekel novinarjem, da je vtis, ki ga je dobil, zanj zelo povoljen. V Italiji je videl dobro razpoloženje in prijateljstvo za naš narod. Konvencija o Reki z vsemi aneksi, katerih je mnogo, se bo takoj prevedla in tiskala ter predložila parlamentu v ratifikacijo. Izjavil je, da so teksti, katere je objavila Agenzia Stefani, absolutno točni.

Vaš poročevalec se je obrnil na gosp. Pašića, ki je izjavil, da je zadovoljen z rezultati v Rimu in da težko čaka videti in slišati kako so zadovoljni doma. Rekel je: «Ako ne bodo zadovoljni, pa naj gredo sami in napravijo bolje». Opoldne je dr. Ninčić bil s soprogo pri kralju na obedu in je obširno poročal o svojem delu v Rimu.

Ob 11. uri sta posetila Pašića Ljuba Jovanović in Marko Trifković ter ga obvestila o stanju v parlamentu. Izrazila sta mnenje, da akcija za ustanovitev opozicijskega bloka ne bo imela uspeha.

Popoldne je dr. Ninčić posetil Pašića v njegovem stanovanju in ga obvestil o svojem razgovoru s kraljem. Potem je Pašić odšel na dvor in ostal pri kralju od 15. do 16. ure, od 16.30 do 19. pa je bila seja ministrskega sveta. Pašić in Ninčić sta izčrpno poročala o svojem potu v Rim. Posebno sta poudarjala prisrčnost sprejema. Nato je ministrski svet razpravljal o parlamentarni situaciji. Pašić upa, da bo odstranil vse palamentarne težkoče. Po seji je bil minister Miša Trifunović poslan v dvor, da poroča kralju.

Zimska olimpijada v Chamonixu

(Glej tudi sportno rubriko.

Chamonix, 1. februarja. j. Za bobsleigh tekme, ki se pričnejo jutri, je prijavljenih 9 moštev, in sicer dve francoski, dve švicarski, dve italijanski, dve angleški in eno belgijsko moštvo. Za skakalno smuško tekmo je prijavljenih 53 konkurentov. Pri treningu se je posrečil Norvežanu Haug skok 50 m, Francozu Balmatu pa skok 44 m. Amerikanci že pri treningih niso potrdili svojega dobrega glasu.

Nadaljni izidi hockey tekem na ledu so: Kanada : Švica 33 : 0, Anglija : Belgija 19 : 3, Amerika : Francija 22 : 0 Amerika : Anglija 11 : 0, Francija : Belgija 7 : 5. Češkoslovaška : Švica 11 : 2, Kanada : Anglija 19 : 2, Amerika : Švedska 20 : 0.

WILSON OPASNO BOLAN.

Washington, 1. februarja. s. Zdravstveno stanje bivšega predsednika Wilsona se je poslabšalo. Wilson zadnjo noč ni nič spal. Njegove moči pešajo. Stanje je zelo resno.

London, 1. februarja. h. O zdravstvenem stanju bivšega predsednika Wilsona javljajo iz Washingtona: Stanje Wilsona povzroča veliko razburjenje. Po davi izdanem bulletinu je Wilson imel zelo slabo noč. Čuti se zelo slabega. Njegov zdravnik označuje zdravstveno stanje za zelo resno. Wilson boleha na splošni paralizi.

Bombardiranje Bagdada

London, 1. februarja. s. Iz Bagdada javljajo: Za kazen zaradi revolte proti suvereniteti Anglije je vrhovni komisar angleških bojnih sil odredil, da se bombardira Bagdad. Večje število letal se je dvignilo ter obstreljevalo Bagdad skozi 24 ur. V mestu je nastala velika panika. Letala so ugotovila, da so na več krajih izbruhnili požari. Deputacija šejkov je izjavila vrhovnemu komisarju, da se bodo prebivalci pokorili navodilom in poveljem Anglije.

Pariz, 1. februarja. s. Agencija «Havas» potrjuje londonsko vest o 24-urnem obstreljevanju Bagdada po angleškem zračnem brodovju. Vrhovni komisar je odredil to obstreljevanje, da kaznuje uporne arabske šejke. Letalci so na mesto ves dan metali bombe. Uporni šejki so poslali deputacijo, ki je izjavila, da priznajo angleško suvereniteto in da se podvržejo.

Inozemske borze

1. februarja.

CURIH: Beograd 6.70, New-York 576.50, London 24.85, Pariz 26.95, Milan 25.17, Praga 16.66, Budimpešta 0.0204. Sofija 4.14, Dunaj 0.008150.

TRST. Zagreb 26.60 — 26.85, Praga 66 — 66.50, Pariz 107 — 107.50, London 98.50 — 98.75, Newyork 22.90 — 23,; dinar 26.60 — 26.80, uradni tečaj zlate lire 444.622.

DUNAJ: Devize: Beograd 822.50 do 826.50, Berlin 15.70 do 16.30, Budimpešta 2.41 do 2.51, Bukarešta 362 do 364, London 304.500 do 305.500, Milan 3084 do 3096, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3302 do 3318, Praga 2053 do 2063, Sofija 507 do 511, Curih 12.305 do 12.355; valute: dolarji 70.800 do 71.260, funti 302.700 do 304.500, lire 3080 do 3100, dinarji 821 do 827; efekti (v tisočih): Hrvatska hipotekarna 75, Hrvatska eskomptna 140, Sarajevska pivovarna 1480, Jesenice 2350, Zenica 1900, Gutmann 1400, Slaveks 700, Slavonija 155, Trbovlje 694, Šećerana Osijek 1350, Jugoslavenska 123, Bankverein 206, Länderbank 316, Živnostenska 917, Alpine 734, Škoda 1300, Juli-Süd 530, Daimler 38.2.

PRAGA: Beograd 40.75, Rim 133, Pariz 163, New-York 34.90, Curih 508.50.

BERLIN (v milijonih): Beograd 48.98, Milan 183.291, Praga 121.944, London 18.054.750, New-York 4,189.500.

LONDON. Beograd 570, Berlin 18.5 milijona, Milan 98.87, Dunaj 305.000, Praga 140.25.

NEWYORK. Beograd 126, Pariz 470.50 Milan 437.50. Dunaj 0.14.

Kdo je moral propasti?

POLITIČEN PORTRET G. RAVNIHARJA KOT ODGOVOR NA NJEGOVO VPRAŠANJE.

Kadar se je dr. Ravniharju v politiki slabo godilo, se je vedno postavil v pozo Jeremije. Tako tudi sedaj, ko ga je doletel udarec za udarcem pri njegovi najnovejši politični avanturi.

Po stari navadi išče dr. Ravnihar tudi to pot krivcev za svoj poraz in za razdor v naprednih vrstah drugod, mesto pri sebi. Že od leta 1907. naprej imamo napredni ljudje z dr. Ravniharjem neprestano neprilike in radi njega pridemo vedno znova v medsebojne prepire. Svoj čas je nastopal proti pokojnemu dr. Tavčarju ravno tako, kakor danes proti dr. Žerjavu. Naskočil ga je v Sokolu in ga hotel podreti kot starosto. Prejel je plačilo. Dr. Murnik ga je javno razkrinkal in sokolstvo ga je eliminiralo. Da dr. Tavčarju izpodnese politično moč, je ustanovil proti narodno - napredni stranki «Slovensko gospodarsko stranko» in nekaj časa izdajal tudi posebno glasilo, čegar glavna naloga je bila, blatiti ime dr. Tavčarja. Ko s to firmo proti dr. Tavčarju in narodno - napredni stranki ni ničesar opravil, je proti njej v Ljubljani kandidiral v deželni zbor, podpirali so pa njegovo kandidaturo klerikalci in Nemci. Ko je tudi tukaj pogorel in se popolnoma onemogočil, se je za nekaj časa umaknil v politični penzijon. Značilno za tedanje čase borbe je, da se je že takrat Ravniharju očitalo, da zna le fraze stresati in da ni še nikjer v javnosti ničesar storil.

Noben drug človek v slovenski javnosti ni imel tako s cvetjem postlane poti kakor dr. Ravnihar. V posesti vseh največjih časti in vseh visokih mest, na katera je splezal vsled svoje pozicije v napredni javnosti, je dr. Ravnihar imel sijajno priliko, da pokaže vso svojo zmožnost. Najvažnejše kulturne in politične organizacije so bile njemu izročene v vodstvo. «Sama deviška zemlja, ki je čakala umnega orača in spretnega sejalca. Nič. Fiasko na celi črti. Ne samo, da ni ničesar ustvaril, še pokvaril je ono malo dobrega, kar smo bili imeli preje.»

Ali more dr. Ravnihar pokazati **eno samo večje delo, eno samo večjo akcijo,** ki jo je — na kateremkoli polju — izvedel v zadnjih dveh desetletjih iz lastne inicijative in iz lastne organizatorne sposobnosti? Prav nobene! Niti ene! Samo v eni stvari je bil dr. Vladimir Ravnihar ves čas velik in dosleden: **v uskoštvu in v razdiranju naprednih vrst!**

S političnim imenom «pilpogačica», ki se ga še danes drži, in ki mu ga je, kakor znano, dal sam dr. Tavčar, je potem dr. Ravnihar obujal več let politični kes in obetal, da se poboljša. Tako se je dal končno omehčati tudi dr. Tavčar ter je, čeravno nerad, privolil, da je tedanja narodno - napredna stranka zopet sprejela spokorjenega grešnika v svoje vrste in mu celo poverila državnozborski mandat v dunajskem parlamentu. V strankinem vodstvu sta bili takrat dve grupi: starejša in mlajša. Dr. Ravnihar je nagibal sprva k mlajši, pozneje starejši. Ob prevratu je postal dr. Ravnihar poverjenik v Narodni vladi in je poverjenikoval najdalje od vseh. Istočasno je pridno vodil svojo odvetniško pisarno, zastopal interese nemške industrije, postal je zastopnik Južne železnice itd., itd. V JDS je bil dr. Ravnihar poslevodeči podpredsednik, toda nikdar se ni za nič brigal. Sedaj se sklicuje, da so bili razni gospodje, kakor on, tudi dostikrat «proti mladinom». To je točno. V načelstvu stranke so bila razna taktična nasprotstva. Razlika je samo ta, da so od dr. Ravniharja navedeni gospodje v načelstvu vedno svoje mnenje tudi odkrito povedali, dr. Ravnihar pa nikdar. In tudi ta razlika je, da so se pokoravali strankini disciplini, on pa ne, da so v dobi žalostnega Kamenarovičevega napada, ostali možje - poštenjaki in niso stranke zapustili, on pa je **dezertiral,** mesto da bi bil kot poslevodeči podpredsednik sklical zbor zaupnikov ter tam postavil vprašanje aut — aut. Dokler je namreč stranka gosp. Ravniharju kaj nudila, je bil mir: kot državni poslanec, kot poverjenik je bil z vsem zadovoljen, ko so prenehale funkcije, je pričel razdor.

Kot disident JDS se je dr. Ravnihar postavil na stran sramotilcev, ki so naskakovali slovensko JDS in njenega voditelja drja Žerjava. Takrat se je predstavljal za «čistega demokrata». Nato je postal kongresist in obtoževal je slovenske demokrate greha koalicije z radikali, on, ki vodi danes radikalsko ekspozituro. Igral je vlogo najožjega pristaša g. Davidovića, katerega politiko danes deva v nič.

G. Ravnihar računa na pozabljivost Ljubljančanov, ako trdi, da on ni kriv spora v naprednih vrstah. Nasprotno je *historična resnica,* da se ima črno-rdeča koalicija *njemu* zahvaliti za svojo zmago pri občinskih volitvah v Ljubljani. Pri dr. Ravniharju so bili opetovano delegati JDS, ga rotili in prosili, da naj v interesu napredne Ljubljane pristane na skupen nastop. Gg. župan Pirc, podpredsednik J. Turk in dr. Puc so mu izročili kandidatsko listo sestavljeno od ljubljanskih političnih društev, s ponudbo naj jo poljubno popravi in izpremeni, samo da ne pride do preloma napredne fronte. Dr. Ravnihar *ni hotel.* Izgovarjal se je na NSS, ki je bila užaljena vsled objave revizijskega poročila o Peskovem zavodu, katero poročilo je *on sam* kot poverjenik pravosodja izročil v objavo! Njegov izgovor je bil seveda prazen. Kajti voditelji NSS so delegatom šentjakobskega naprednega društva, ki so ponudili da se kandidati za obč. volitve razdelijo po polovici na obe grupi, izjavili, da *akceptirajo* ta predlog, ki je bil pozneje upropaščen na ta način, da se je o njem poročalo, kakor da je JDS zahtevala za sebe *celo* listo... To so suha dejstva. Dr. Ravnihar naj nas *toži,* da mu jih če hoče, tudi pred sodnijo dokažemo!

Lista Zajednice je res dobila 1100 glasov več. Dr. Ravnihar pa naj si ne utvarja da so bili to njegovi glasovi. Dala sta jih ime drja Tavčarja, ki so ga Zajedničarji zlorabljali i pa vpliv «Slovenskega Naroda».

Dr. Ravnihar naj se ne sklicuje, da je stvoril Napredni blok za skupščinske volitve. Na strani NNS je to (odkrito priznamo) izključna zasluga drja *Trillerja,* ki je v zadnjem trenutku omogočil obnovitev s strani NNS že razbitih pogajanj. Vedel je, da ravna po intencah svojega umrlega dolgoletnega političnega mentorja in osebnega prijatelja o katerem sedaj dr. Ravnihar v splitski «Novi Dobi» trdi, da je njega, gospoda Ravniharja, postavil za svojega političnega naslednika! Poleg vsega drugega je povrh še tudi to resnica, da dr. Tavčar ni nikdar izstopil iz JDS ter je ostal do konca zvest svoji ob priliki 70-letnice izgovorjeni besedi: «Odšel sem iz politike, toda stranki se nikdar ne izneverim!» Če bi dr. Triller se javnosti predstavljal kot politični dedič pokojnega Tavčarja, bi se z ozirom na intimne odnošaje med obema možema in ker vemo, da je dr. Tavčar svojega dolgoletnega pomočnika visoko cislal, dalo o stvari razpravljati. Dr. Ravniharjeva trditev pa je le nelojalna in nedostojna baharija, ki jo porablja za figovo pero svoje politične brezpomembnosti.

Sedaj, ko je njegova politika zopet enkrat pred krahom, piše gospod Ravnihar dolgovezne članke, kjer po svoje postavlja dejstva na glavo. Osmelil se je pa tudi, da igra moralističnega sodnika ter se pri tem sklicuje na svojo «sokolsko vest». Onih par slik iz njegove politične preteklosti, ki smo jih zabeležili, so najboljši odgovor na to predrzno izzivanje poštene napredne javnosti. Kot radikalski eksponent bo v ostalem dr. Ravnihar svršil tam, kjer je svršil kot klerikalno-nemškutarski kandidat. S to razliko, da mu noben kes ne bo več pomagal.

•

«Kdo bo zmagal?» vprašuje dr. Ravnihar v «Narodnem dnevniku» in namiguje, da bo zmagal on, ker se je udinjal radikalski stranki. Se pred kratkim je izjavljal, da NNS ne more v radikalijo, ker bi se preveč kompromitirala. Sedaj, ko so mu beograjski radikali ponudili ministrski portfelj, pozablja dr. Ravnihar na vse zločine, kar uprizarja NRS. nad državo in nad narodom. On očividno blagoslavlja, da nam vlada radikalski režim z dejanjem koncesij in predpravic Turkom in Nemcem, on odobrava, da upropašča in demoralizira radikalski režim vse gospodarsko in socijalno življenje, on je zadovoljen, da je radikalski režim napravil iz državnega nameščenca sužnja in berača. Vse to radi osebnih ambicij. In potem se še čudi, če proti njegovim načelom in principom — ker jih nima — ni mogoče voditi boja.

Na vprašanje: «Kdo bo zmagal?» doktor Ravnihar zaman išče odgovora; kajti dr. Ravnihar je že propadel, kakor je vedno pogorel, kadar je kakor uskok vodil nezačajen, nemoralen in bratomoren boj proti slovenskim naprednjakom.

Italijanske stranke pred volitvami

e. — *Trst,* 30. januarja.

Na fašistovskem manifestacijskem zborovanju v palači Venezia v Rimu dne 23. t. m. je Mussolini začrtal fašistovski stranki smernice za bodoči volilni boj. Njegova izvajanja so vrhovala v resoluciji, ki jo je odobril nacijonalni fašistovski svet. Ta resolucija se glasi:

«Narodna fašistovska organizacija po svojem izvoru, po svojih metodah, po svojih smotrih in tudi po izkušnjah, ki jih je doživljala od leta 1921 sem, skratka *odklanja vsako predlagano volilno in še bolj politično zvezo s starimi strankami* vsakaterega imena in vrste, tudi zato ker se njihovo držanje ni nikdar skladalo s fašistovsko stranko in vlado; vendar pa se je odločila v zmislu svojih metod vključiti v svojo volilno listo ljudi vseh strank in tudi nobene stranke, ki so po svoji prošlosti, zlasti tekom sodelovanja v vojni in v povojnem času, in po svojih odličnih telniških, znanstveniških svojstvih v stanu koristno služiti narodu.»

S tem je rečeno, da so fašisti pripravljeni kandidirati tudi ljudi, ki pripadajo drugim strankam, toda stranke so izključene vse.

Pri zadnjih političnih volitvah, ki so se vršile meseca maja leta 1921., je stopilo v volilni boj nič manj kot 13 strank: agrarci, tri demokratske stranke (democrazia liberale, italiana in sociale), desničarski liberalci, fašisti, nacijonalci, sarska skupina, popolari, reformisti, socijalisti, komunisti, republikanci. Danes večina teh strank ali sploh ne obstoji več ali pa so se razkrojile in si nadele nova imena.

Agrarci so popolnoma izginili in prešli ali v fašizem, ali v demokracijo ali pa k liberalcem. Nacijonalisti so se formalno zedinili s fašisti. Sardska avtonomna skupina se je tudi pobotala s fašisti.

Takoimenovana socijalna demokracija (democrazia sociale), ki ji je stal na čelu minister Colonna di Cesaro, je bila na strani fašistov, ali vendar ne tako daleč, da bi se stopila z njimi. Fašisti vzamejo iz nje brez dvoma precej posameznikov na svojo listo. Stranka pa menda vkljub temu v nekaterih okrožjih nastopi samostojno, da ohrani svoj tradicijonalni program. Italijanska demokracija («democrazia italiana»), h kateri je pripadal bivši ministrski predsednik Nitti, ki sedaj baje ne namerava kandidirati, in jo vodi danes bivši minister Améndola, je organizirala «demokratsko zvezo» («Lega democratica»), ki je pritegnila nase večino vseh demokratskih živiljev, ki stoje v načelni opoziciji proti fašizmu. K tei zvezi je prešel tudi bivši ministrski predsednik Bonomi s skoraj vsemi svojimi reformističnimi pristaši, tako da stranke reformističnih socijalistov v resnici ni več. Liberalni demokratje («democrazia liberale», ali tudi brez pridevka) z Giolittijem na čelu se omeji samo na dve volilni okrožji, piemonteško in ligursko, drugje pa pojdejo najbrž z «demokratsko zvezo».

Popolari (ljudska stranka) so se tudi razdelili. Pristaši brezpogojnega sodelovanja s fašisti so ustanovili «nacionalno unijo», za katero pa se smatra, da se ne bo samostojno udeležila volilnega boja, temveč bo dala večino svojih prvakov na fašistovsko listo. Pravi popolari pod nevidnim vodstvom don Sturza, bijejo sami med seboj precej oster boj, ki je taktičnega značaja. Skrajna desnica v stranki se nagiba k fašizmu, skrajna levica z Migliolijem pa je za najstrožjo opozicijo. V sredi stoji don Sturzo s taktičnim geslom: «ne za, ne proti». Sedaj se je skrajni levičar Miglioli, krščanski komunist baje sam umaknil z volilnega terišča in stranka nastopi v vseh volilnih okrožjih.

Desničarski liberalci, stranka bivšega ministra Salandre, so se močno naslonili na fašizem, ki vzame njihove prve sile na svojo listo. Ali se stranka tudi samostojno udeleži volitev, še ni gotovo.

Med komunisti, maksimalističnimi in unitarskimi specialisti se vrše pogajanja za stvoritev proletarskega bloka. Unitarci s Turatijem na čelu so za «protestno abstinenco», ki jo pa komunisti odločno odklanjajo. Med maksimalisti pa sta tudi dve struji, katerih ena, tretjeinternacionalska, se nagiba k komunistom, druga, strogo maksimalistična, pa odklanja tak prestop. Dosedanja pogajanja za stvoritev bloka še niso dovedla do ugodnega rezultata, ali se nadaljujejo. Nacionalistični tisk je mnenja, da volilce ne pride do sporazuma in da vse tri stranke nastopijo samostojno, pri čemer bi bilo še računati z razkolom pri maksimalistih; verjetneje pa je, da zmaga misel abstinence. Republikanci nastopijo samostojno, kolikor jim bo mogoče po sedanjem, malim strankam samostojno udeležbo zelo ovirajočem volilnem redu.

Volilce sta pa danes položaj in razmerje političnih strank v Italiji še tako nejasna, da si ni mogoče napraviti prave sliko o njiju. Kar sem tu začrtal, je le nekaj približnega; polna jasnost se pokaže šele potem, ko pridejo na dan kandidatske liste.

Ninčićeve izjave o rimski pogodbi

e Trst, 31. januarja.

Pri današnjem obisku obeh jugoslovenskih minstrov na našem konzulatu v Trstu (o katerem smo poročali že včeraj. Ured.) sem imel tudi jaz priliko, da sem govoril z g. ministrom dr. Ninčićem, kateremu sem se predstavil kot poročevalec demokratskega tiska in ga poprosil, da mi pove svoje mnenje o velikem dogodku sklenitve jugoslovensko-italijanskega sporazuma.

G. minister je pač z ozirom na mojo pripombo, da sem poročevalec demokratskega tiska, predvsem omenil, in sicer kakor z nekakim obžalovanjem, vsaj meni in tudi tržaškim laškim kolegom (vprašal sem pozneje «Piccolovega» urednika Marija Nordija in ravnatelja «Sere», Astorija, če jima je kaj znanega o tem, pa sta mi oba zanikala) neznano okolnost, da bi bil g. Svetozar Pribičević podal dopisniku fašistovskega glavnega glasila «Il Popolo d' Italia» interview, ki da je silno nasproten sporazumu. Govoril sem z g. Pribičevićem, pa ....» je menil g. minister in s tem pač hotel reči, da po tedanjem njunem razgovoru ne bi bil pričakoval kaj takega od njega. Jaz seveda nisem mogel pripomniti drugega, kot da mi je stvar popolnoma neznana.

Glede sporazuma samega mi je dejal g. minister, da je sporazum brez dvoma za oba naroda največje važnosti in nedogledne koristi. «Zlasti pa bi moralo biti zadovoljno s tem sporazumom obojestransko obmejno prebivalstvo, kateremu nudi sporazum priliko in vse predpogoje za čim najožje medsebojne stike.»

— In položaj našega naroda tukaj, ali je pričakovati zeni kakih sprememb?

— Zato pač z naše strani ni bilo nikake pravne podlage, ali vendar upam, da se bo v duhu sporazuma marsikaj izpremenilo in omililo.

— Ali pa ne bo morda pravkar sklenjeni sporazum rabil italijanski vladi kot nekak «sigillo», pečat, na današnje stanje v Primorju?

G. minister me ni takoj razumel, kaj sem mu hotel reči s tem, potem pa je hitro odkimal z glavo in odločno izjavil:

— Ne, to pa ne! — in se poslovil.

•

Zagreb, 1. februarja.

Ob svojem povratku iz Rima se ministrski predsednik Pašić kakor v Ljubljani tudi v Zagrebu ni pokazal iz salonskega voza, dočim je zunanji minister uredniku zagrebških «Novosti» dal intervju z nekaterimi podrobnimi podatki. Po izmenjavi ratifikacij bo Italija čez dva dni evakuirala Baroš in Bankino, Teritorij severno Reke pa čez pet dni. V reški luki dobi Jugoslavija, kakor se je dr. Ninčić precizirano izrazil, poleg bazena med pomoloma Genova in Napoli s kejem Thaon de Reval še dva keja, katerih prvi leži med pomoloma Napoli in Ancona, drugi pa med pomoloma Genova in Palermo. Nadalje dobimo 5 velikih skladišč, ki se nahajajo na glavnem srednjem keju.

Na vprašanja, ali v bližini Reke ne smemo zgraditi nobene luke, je dr. Ninčić izrecno poudaril, da imamo povsem svobodne roke glede graditve pristanišč in železniških prog po vsem našem Primorju in Dalmaciji.

Zelo zanimiva je tudi izjava ministra, da se razmejitev v Sloveniji izvrši tekom meseca marca.

Politične beležke

+ Napredna opozicija v ljubljanskem občinskem svetu. Včeraj smo poročali, da se je po odhodu komunistov iz proračun. seje ljubljanskega občinskega sveta odstranila tudi JDS, da s svojo prisotnostjo ne omogoči kvalificirane večine (33), ki jo klerikalci in peričevci potrebujejo za sprejetje proračuna. V dvorani pa so ostali zajedničarji (7) in bi bila kvalificirana večina dosežena, da ni manjkal eden klerikalni obč. svetnik. Prisotnost zajedničarjev (NNS in NSS) je napravila vtis, da hočejo črno-rdeči koaliciji pomagati. Tako so navzočnost NNS in NSS obč. svetnikov tolmačili tudi klerikalci in «Slovenec» je v sejnem poročilu pohvalil «resno delo zajedničarjev za blagor ljubljanskih občinarjev.» V nasprotstva s tem se nam sedaj iz krogov napredne opozicije poroča, da občinski svetniki Zajednice niso ostali v dvorani z namenom, da omogočijo klerikalcem kvorum, temveč da so bili tudi oni odločeni slediti demokratom, čim bi se bila proračunska razprava nadaljevala. Nočemo delati nikomur krivice in v interesu napredne stvari radi beležimo, da je napredna opozicija v svojem naziranju napram črno-rdeči koaliciji ostala enotna.

+ Redukcija ministrstev. Po načrtu zakona o centralni upravi, ki ga je predložila vlada skupščini, se ima ministrstvo za socialno politiko razdeliti tako, da pride oddelenje za zaščito delavcev, statistika, stanovanjsko in draginjsko vprašanje pod ministrstvo za trgovino. Invalidski referat, humanitarni zavodi, odelenje za mladino in ubožni referat pridejo k ministrstvu narodnega zdravja. Pravilna je pridelitev carinske politike ministrstvu za trgovino in industrijo. Ukinjenje ministrstev mora biti izvedeno in sicer glede ministrstva za izenačenje zakonov v 20 dneh (vse skupaj pride v ministrstvo pravde), glede ministrstva soc. politike v 2 mesecih, glede ministrstva agrarne reforme pa v 1 letu od obnarodovanja zakona. Vsi posli agrara pridejo v poljedelsko ministrstvo.

+ Misija ministra Janjića v Zagrebu. Ker se dohodu ministra ver dr. Janjića v Zagreb pripisujejo motivi ponovnega paktiranja z radičevci, je minister izjavil sotrudniku «Novosti», da je prišel v Zagreb izključno iz dveh razlogov: na škofovsko konferenco in na Strossmayerjevo proslavo, katere se udeleži tudi prosvetni minister dr. Trifunović, ki prispe v Zagreb v nedeljo. O kaki politični svrhi mojega dohoda v Zagreb ne more biti govora, zato tudi ne morem dati nikake politične izjave, je zatrjeval gospod Janjić. Očividno mu pa «Novosti» same ne verjamejo, ker istočasno poročajo iz Beograda, da ima dr. Janjić v Zagrebu utreti pot novemu sporazumu s Hrvatsko Zajednico in radičevci. Dočim biva dr. Janjić v Zagrebu, se zajedničar dr. Mate Drinković nahaja v Beogradu, kjer se pogaja z radikalskimi poslanci. O prihodu prosvetnega ministra Trifunovića v Zagreb najavljajo «Novosti», da bo Trifunović prinesel seboj detajlno izdelan načrt sporazuma, za katerega je potrebna le še končna beseda šefa Pašića. Vsekakor množina raznolikih verzij, lansiranih iz Beograda, zadostno ilustrira strah radikalije pred opozicijonalnim blokom in intrigantsko vnemo, s katero so na delu.

Po svetu

— Velika korupcijska afera v Ameriki. Vsa ameriška javnost se nahaja sedaj pod vplivom velike korupcijske afere izza dobe pokojnega predsednika Hardinga, v katero je zapleten bivši notranji minister, senator Fall. Po poročilih listov je Fall oddal državne petrolejske izvirke v najem posameznim družbam, od katerih je prejel potem za to uslugo pogojena darila. Tako je petrolejski magnat, M. Doheny, priznal, da je dovolil Fallu posojilo v znesku 100.000 dolarjev, da ga reši iz njegovih finančnih težkoč. V afero pa so zapleteni tudi mornariški minister Denby in več mornariških uradnikov, ki so osumljeni, da so petrolejske rezerve brodovja izročili špekulantom. Ameriški senat zahteva zaradi tega Denbyjev odstop, bivši minister Fall pa se je odpeljal v Evropo in je v Cherbourgu v Franciji izjavil ameriškim novinarjem, da smatra vso afero kot navaden politični manever. Predsednik Zedinjenih držav Coolidge pa je med tem poveril preiskavo afere demokratu Gregoryju in republikancu Strawnu.

— Razdržavljenje nemških železnic in pošte. Nemška vlada je sestavila zakonski osnutek, po katerem postanejo nemške železnice samostojna gospodarska podjetja z imenom «Nemške državne železnice». Država ostane slejkoprej edina lastnica železnic, ki se ne izpremene v akcijske družbe, ampak se ustvarijo posebne družbe. Najprej prevzame prometni minister vodstvo novih družb, pozneje pa se izroči vodstvo generalnemu direktorju pod nadzorstvom državne instance. Enaka odredba se pripravlja tudi za pošto.

— Notranje češko posojilo. Češko finančno ministrstvo je najelo pri praških bankah 6-odst. posojilo v znesku 300 milijonov kron. Posojilo se porabi za kritje proračunskega deficita.

Sodišče

§ Bogat berač na mariborskih ulicah. Včeraj so prignali na mariborsko sodišče posestnika Martina Galuna iz Prvene pri Ptuju, ker je po mestu beračil od trgovine do trgovine. Pred sodnikom pa je Galun povedal, da je posestnik in si je prišel v Maribor ogledat neko posestvo, ki je na prodaj. Tudi denarja je imel moč pri sebi 100 Din, tako, da mu res ni bilo treba beračiti, vendar je bil oblečen v pravo beraško uniformo razcefranih cunj. Sodišče mu je prisodilo 7 dni zapora, da ne bo delal konkurence mariborskim profesionistom.

§ Grda surovina je Fr. Guček, 63-letni cerkovnik v Lipi v kozjanskem okraju. Ima že 14 večjih kazni za seboj. Ko je dne 31. avgusta posestnik Centrih postavljal pri Sv. Križu klopi za vinotoč o priliki cerkvene slavnosti, sta se z obtoženim sprla, ker mu je Guček sprotil razdiral klopi in mize. Že pri tej priliki je udaril Centriha s sekiro ter ga lahko telesno poškodoval. Do težke poškodbe s kladivom je pa prišlo še istega dne v Lipi, ker Gučeku jeza ni dala miru. Obladil si jo bo lahko sedaj v trimesečnem zaporu, ki ga je dobil pred celjskim okrožnim sodiščem.

§ Moderni Ahasver. Finančna straža v Št. Ilju v Slov. gor. je aretirala dne 28. januarja Ivana Zalokarja, 24-letnega brezposelnega rudarja iz Hamborna, pristojnega v Jurklošter, ko je brez dokumentov prišel čez državno mejo. Zalokar ima kljub mladosti zelo burno življenje za seboj. Kot član komunistične internacionale je brez dokumentov, brez stalnega zaslužka in živeč od podpor komunističnih udruženj prepotoval celo srednjo Evropo. Živeč do svojega 12. leta v Nemčiji je prišel leta 1912. k svojim staršem pri Sv. Miklavžu v mariborskem okraju, kjer je ostal tudi celo vojno. Po prevratu je nekaj mesecev prostovoljno služil v jugoslovanski vojski, nato se je podal zopet v Hamborn, kjer je bil zaposlen v nekem rudniku in se udeležil delavske stavke, pozneje pa je delal en mesec na Tirolskem pri neki žagi. Nato se je mesec dni mudil v raznih krajih Švice, nakar je prehodil Italijo od Milana, Genove in Benetk do Brindisi. Čez Tirolsko se je vrnil v Jugoslavijo in bil pri Trižiču aretiran; ko je zadobil prostost, je pobegnil pri Spodnjem Dravogradu v Avstrijo, prepotoval Koroško in Štajersko, dokler ga pri povratku v Jugoslavijo ni zasačila finančna straža. Rednega dela se izogiblje, ker je baje preslabo plačano. Zaradi kršenja potnih predpisov je okrajno glavarstvo v Mariboru kaznovalo Zalokarja s trimesečnim zaporom, pred okrajnim sodiščem pa se mora zagovarjati še zaradi vlačuganja.

§ Sosede med seboj. V čednem baraknem predmestju Ljubljane sta složno bivali v istem «poslopju» dve stranki, vsaka po več rodbinskih članov. Kakor se tako pripodi, se je prvotni sporazum jel kaliti tako od ene kot od druge strani. Pričele so se manjše praske in metanje bomb iz zaledja je bilo na dnevnem redu med ženskima poglavarjema obeh rodbin. Nekoč pa se je vnela bitka, pri kateri je deževalo šrapnelov ostrih in tehtnih besedi plemenitejše vrste, ki zaradi na tem mestu ni prostora, dasi so v splošni rabi — kakor vidati — tudi v boljši družbi. Mimoidoči so se radovali recte zgražali nad precej razločnim besedovanjem vnetih gospe. Naenkrat je pridrvela iz hiše zasebna obtoženka in tako rekoč v joku, in je pozvala zavzete poslušalce, da naj še nadalje prisluškujejo izbranemu govorjenju obtoženke in njenega prijatelja, s katerimi, živi tako nekako, no ja. Avditorij je sedaj funkcioniral kot priča pred ljubljanskim okrajnim sodiščem, ki je razborito obtoženko in njenega nič manj burnega prijatelja obsodilo na 50 Din globe. Zaradi razsodbo sta oba obtoženca ogorčene javila vzklic in čednostna zadeva bo morala eno nadstropje više.

Naši kraji in ljudje

Oblastna skupščina Orjune v Celju

Danes se vrši v Celju oblastna skupščina Orjune za Slovenijo. Izkustva preteklega leta bodo brez dvoma ugodno vplivala na nadaljni razvoj društva.

Uporabljamo priliko za načelno razpravljanje razmerja med Orjuno in političnimi strankami. Pri nas so namreč ljudje, ki za vsakim grmom vidijo strankarske vplive in ne morejo uvideti, da se more pojaviti paralelen odpor vsestrankarske nacijonalne organizacije in politične stranke. Gosp. dr. Ravnihar je eden tistih «nedolžnih», ki nočejo razumeti, da se more biti proti njemu, njegovi vodenosti in politični spremenljivosti brez ozira na interese ene ali druge politične stranke. Povsod išče demokrate in kar se mu neprijetnega zgodi, zvrača nanje. Ne vidi pa bruna v lastnem očesu.

Za naše nacijonalne cilje delajo lahko razne vrste organizacij, vsaka po svoji poti. So to politične in nepolitične organizacije in med političnimi pokreti strankarski in nestrankarski. Vsak ima svojo metodo in ista oseba, ako odobrava skupni cilj, je lahko član raznih organizacij, a se v vsaki drži svojih pravil, metod in potov.

Abotno je torej večno sumničenje, ako ima gosp. Ravnihar težave z Orjuno, da je tu zadaj demokratska stranka.

Na drugi strani je jasno, da so za dosego velikih nacijonalnih ciljev poleg nepolitičnih in nestrankarskih ciljev potrebne tudi politične stranke. A nekaj je, kar je pri tem velevažno. Stranke so tu, so neizogibno sredstvo narodove organizacije za volitve v skupščino in samoupravna telesa ter za udejstvovanje v njih. Ni ga razvitega naroda brez strank. A srečen narod, kdor jih ima čim manj in čim mogočneje so razvite. Nesrečen narod, ki ima obilo malih strančic, zlasti če so čisto lokalne ali slone na plemenskem ali celo na verskem interesu.

A nekaj mora biti vodilo za vse stranke, velike in male: narod je več kot stranka. Strankarska zvestoba ne sme zaiti v slepo partizanstvo. Stranka je sredstvo naroda, ne pa cilj. Partizanstvo je karikatura strank, ki so lahko močne, dasi stavljajo narod nad sebe in ne zahtevajo od pristaša ničesaopoštenega.

Mnogi pristaši JDS so obenem Orjunaši, kakor so tudi Sokoli, kakor so pri Ciril Metodovi družbi in drugod. Ni razloga, zakaj bi ne bilo tako, dasi so te organizacije druga od druge povsem nezavisne. Potrebno je le, da se ponašajo vse tako, da ne bo nihče izmed skupnih članov v konfliktu dolžnosti in interesov.

Zato smo beležili z odobravanjem, da je Orjuna odbila poskuse ljudi, ki so jo skušali radi svojih osebic pretvoriti v politično stranko, ne meneč se za posledice, ki bi razbile organizacijo.

Orjuna ima žal še mnogo posla v Sloveniji. Naj bi njeno nacijonalno delo dobilo velikopotezen sistem, ki bi vzgajajoč mase v nacijonalizmu, izvršil svoj časten kos naloge čiščenja narodne granice jugoslovenske rase.

Jugosl.-češkoslovenska liga v Mariboru na delu

Maribor, 2. februarja.

Češki delegati Lige so ostali še tudi danes z generalnim konzulom dr. Benešem v Mariboru in imeli dopoldne dvetrno posvetovanje s celotnim novoizvoljenim odborom mariborske lige. Generalni tajnik dr. Koutsky iz Prage je podrobneje razpravljal o tehnični strani liginega poslovanja. Nato se je izdelal natančen načrt za vzajemno delovanje na gospodarskem, kulturnem in propagandnem polju. Pri tem se je sprožila tudi potreba oživljenja delovanja ljubljanske lige, ki bi naj z mariborsko vzajemno delovala. Dr. Beneš je izjavil željo, da bi prišel dr. Pivko tudi v ljubljansko ligo predavat v češkoslovaško-jugoslovenskem vzajemnem delovanju med vojno, katero predavanje je vzbudilo včeraj v Mariboru z raznimi doslej nepoznanimi odkritji pravo senzacijo. (Dr. Pivko je spisal o tem večje delo «Drup», ki je med tem že prevedeno na češko in se za delo zelo zanima tudi sam prezident Masaryk.)

Popoldne se je gen. konzul dr. Beneš odpeljal z brzovlakom v Ljubljano, delegata iz Češke pa sta še obiskala uredništva mariborskih listov, tudi našo podružnico, in razne osebnosti ter jih prosila za sodelovanje pri ligi. Ogledala sta si tudi Ljudsko knjižnico, kateri bo liga iz Prage poslala več čeških knjig. Dr. Koutsky se je zvečer odpeljal na Dunaj, kjer ima še konferenco s sotrudniki Koroškega Slovenca in zastopniki avstrijskih Hrvatov. Gen. tajnik Hudeček pa se je udeležil še planinskega plesa in odpotuje jutri v Prago. Češki delegati so odšli iz Maribora z najboljšimi utisi.

Anton Förster

(Povodom nedeljske 25. jubilejne predstave «Gorenjskega slavčka».)

Vsestransko plodoviti in vplivni reformator slovenske cerkvene in posvetne umetne pesmi ter skladatelj najprilijubljenejše slovenske opere Anton Foerster, se je rodil 20. decembra 1837 v Osenicah na Češkem kot sin nadučitelja in vodje cerkvene glasbe Jožefa Foersterja. Glasba je bila pravi dedni talent v rodbini Foersterjevi. Saj sta dobro znana vsem glasbenikom razen našega Foersterja tudi njegova sorodnika J. Foerster («Nauk o harmoniji») in pa skladatelj J. B. Foerster. L. 1849 je Foersterju umrla mati; takrat je ravnokar začel obiskovati gimnazijo v Mladi Boleslavi, katero je leta 1858 z odličnim uspehom dokončal. Nato je vstopil v cisterciljanski samostan v Višjem Brodu, ki ga je pa po 11 mesecih zapustil ter se vpisal na pravno fakulteto praške univerze. Pravniške študije je sicer dokončal l. 1863., toda ljubezen do glasbe se je vedno večala posebno vsled ozkih prijateljskih stikov s Smetano in l. 1865 se je končnoveljavno odločil za glasbo ter prevzel mesto organista in zborovodje pri škofijski cerkvi v Senju na Hrvatskem, kjer je ostal nad dve leti. Sestavil si je svoj zbor in je vsled pomanjkanja not tudi sproti skladal cerkvene pesmi. V Senju se je tudi poročil z mlado Petronilo, roj. Vesely, ki si jo je pripeljal s Češkega.

L. 1867 se je preselil v Ljubljano, kjer je bil najprej zborovodja v «Čitalnici» in kapelnik «Dramatičnega društva», l. 1868 pa je prevzel vodstvo glasbe v stolnici, kjer je deloval celih 41 let. Z vso vnemo se je lotil trudapolnega in odgovornega dela, ki mu pa od začetka ni dovedlo zaželjenega uspeha, temveč so se vedno močneje začeli oglašati protivniki, ki jim nova pesem ni bila všeč. Odpor je postal glasen zlasti v žurnalističnem boju, ki ga je izzval šaljivi list «Brencelj». Foersterju so očitali, da namerava uničiti slovensko pesem in uvesti lutrovske in husitske pesmi. Počasi pa je njegova dobra stvar vendarle prodrla in zmagala.

Prva leta v Ljubljani je Foerster večkrat koncertiral kot pianist, pozneje pa se je omejil na orglje, ki jih obvladuje kot izreden mojster. Posebno je ljubil improvizacijo na orgljah, ki so mu pele kot ogromen, enoten orkester.

Pisal je tudi glasbeno-teoretične spise; njegove knjige «Pevska šola», «Nauk o harmoniji» in pa «Klavirska šola» so postale pravi fundament slovenske glasbene pedagogije in terminologije. Kasnejša leta so vsesplošno upoštevanemu in častitljivemu skladatelju potekla v miru in zadovoljstvu, zdaj živi v Novem mestu v krogu svojih domačih čil in zdrav. Vsak dan gre na sprehod in kot velik optimist si ne želi lepšega, kot da bi živel vsaj še 100 let; njegov humor je neusahljiv in se vedno javlja v raznih dobrodušnih dovtipih in anekdotah. Vedno pa še neumorno dela in vedno nove skladbe mu teko izpod peresa; letos ravnokar je dokončal novo opero «Materin blagoslov» (prvotno opereta) in jo vposlal upravi narodnega gledališča, ki jo bo gotovo v najkrajšem času sprejela v repertoar.

Izmed Foersterjevih skoro da brezštevilnih skladb je posebno omeniti cerkvene in posvetne pesmi, ki so izšle večinoma v založbi Glasbene Matice, ravno tako tudi opera «Gorenjski slavček» in nekaj klavirskih skladb ter klavirska šola. Mnogo kompozicij je skladatelj založil sam. Število opusov znaša okrog 100 — vsekakor znak izredne plodovitosti, posebno ako upoštevamo njegovo vsestransko pedagoško delovanje! Nekaj svojih najuspešnejših skladb je izdal tudi pri tujih založništvih, tako n. pr. zbirko slovenskih narodnih pesmi za en glas s spremljevanjem glasovirja pod naslovom «Triglav», ki je izšla v svetovnoznani založbi Urbanka v Pragi. Foersterjev «Gorenjski slavček», ki gre v nedeljo petindvajsetič preko našega odra z vedno naraščajočim uspehom, je bil prvič izvajan kot opereta leta 1872. in sicer 27. in 28. aprila ter je bila četakrat sprejeta z gromovitim aplavzom. Kasneje je Foerster opereto predelal v opero in v novi obliki so jo s sijajnim uspehom uprizarjali leta 1896. Nato pa je zaspala v arhivu in je spala do lanske sezije, ko so jo dne 30. novembra 1922. v predelavi g. Karla Jeraja in v režiji g. Šesta nanovo uprizorili s takšnim uspehom, da sedaj tvori steber našega repertoarja in vedno znova polni gledališče, česar ne bi kmalu zmogla niti dela svetovnega slovesa. Ljubezniv libreto, uho božajoča melodioznost glasbe in pa lokalna barvitost opere vedno znova vabijo in ogrevajo poslušalstvo, ki bo tudi jutri gotovo do zadnjega kotička napolnilo gledališče. Neumorno marljivemu in vztrajnemu glasbeniku-starosti pa kličemo za ta praznik: «Na mnogo, mnogo let!»

Smrt pod vlakom

Ljubljana, 1. februarja.

Nikdo ne ve, kje in kdaj ga čaka smrt. Ob 5. zjutraj je šel od doma, ob pol 6. ga je že pokosila na progi bela žena.

46-letni delavec v tovarni za klej, Janez Šubert, stanujoč na Studencu št. 18, se je odpravil danes zjutraj, kakor običajno, na delo in krenil najkrajšo pot po železniški progi. Vsled goste megle je vzel s seboj tudi malo ročno svetiljko. V tem času odhaja iz Ljubljane osebni vlak proti Zagrebu, ki ga sreča običajno ravno v Mostah tovorni vlak, ki prihaja iz Zagreba. Kakor se sodi, se je nesrečnež moral umaknitti nasproti prihajajočemu osebnemu vlaku, med tem pa ga je prijel od zadaj tovorni vlak, ki ga vsled ropota ni čul. Umaknil se je preko drugega tira, menda na ozko stezico ob progi. Vsled spolskega snega mu je očividno spodrsnilo, nakar ga je vlak zagrabil za suknjič in ga povlekel s seboj. Neki mimo prihajajoči železničar je sicer slišal vzklik, vendar pa se ni zanimal naprej, misleč, da se je v glušečem ropotu prevaril. Truplo nesrečne žrtve so našli šele ob 7. zjutraj. Prvi je opazil mrtvega Šuberta pleskarski vajenec Fr. Lenasi, ki stanuje v čuvajnici št. 631. Ves prestrašen je odhitel naznanit nesrečo na vodmatsko stražnico, ponesrečencev tovariš Andrej Žamer pa obvestit pokojnikovo ženo, ki je prišla do mrtvega moža kmalu za stražniki.

Ob 9. dopoldne je prispela komisija, obstoječa iz policijskega zdravnika dr. Avramoviča in enega uradnika. Truplo je bilo strahovito razmesarjeno. Mrtvec je imel udrto lobanjo in obe nogi dvakrat zlomljeni. Prsni koš je bil udrt, obraz in celo telo oblito s krvjo. Po pregledu je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico v D. M. v Polju, kjer bo tudi pokopano.

Gospodinje!

Želite pri mizi veselih obrazov, postavite na mizo steklenico „Juhana"!

527

Dve sestri.

Mariborska «Straža» silovito črti svojo dosedanjo sestrico «Mursko Stražo». Slednja si je pridobila za sotrudnika nekega duhovnika, ki zastopa popuščanje v strankarskih strasteh, katerim se vdaja slovenska duhovščina. Mariborska «Straža» smatra tega duhovnika za nesrečno žrtev, s katero bo «Murska Straža» paradirala in zapeljevala ljudi. «*Pokvarjene* klobase pa ne morejo biti nikdar ideal in vzor za druge, četudi so v duhovski obleki», se končno tolaži mariborska «Straža». Štajerski duhovni zdaj vedo, kak duhtеč epiteton jih čaka, če se izneverijo «idealom in vzorom» mariborske «Straže». «Pokvarjene klobase»! Leksikon klerikalne kokologije ima gotovo 10.000 strani!

Izseljenški komisarijat na Sušaku.

Ministrstvo za socijalno politiko je sklenilo, da se ustanovi tudi na Sušaku izseljen. komisarijat, ker je pričakovati da bo imel obilo posla z našimi izseljenci, ki bodo potovali v prekmorske države preko Sušaka.

Za reducirane uradnike.

V Osijeku se je konstituiral odbor, kateremu pripadajo najuglednejše osebnosti iz tamkajšnjih gospodarskih krogov. Odbor si je nadel nalogo, da gmotno podpre reducirane državne nameščence in da jim po možnosti preskrbi primerne službe v gospodarskih podjetjih.

Dopisi

ŠKOFJA LOKA. Tukajšnje sokolsko društvo je v tekočem mesecu priredilo dve predstavi. Prvo so uprizorili bratje iz Stražišča. Dali so «Senatorja», ki je bil odigran brezhibno. Le pozdraviti je gostovanje bratskih društev: Goji se s tem medsebojno spoznavanje, ki je za širjenje sokolske ideje bratstva in za poglobljenje tega načela prepotrebno. Dramska umetnost domačega odra pridobi s spoznavanjem tehnike — vrlin in napak — drugega odra. Občinstvo pa rado pozdravi na odru nove obraze. Z lastnimi močmi je tukajšnji Sokol igral v nedeljo «Revčka Andrejčka». Pohvaliti je i spretno režijo i dobro naučenje vlog in poglobenje v posamezne značaje. Pripravlja se veseloigra «Vražji Rudi». Danes se vrši v Sokolskem domu prva predpustna prireditev Sokola in sicer Plesni venček, ki vzbuja veliko zanimanje, zaradi česar je pričakovati najlepši potek in animiranje.

HRASTNIK. Znani g. Wieltschnigg iz Hrastnika, mož, ki je ustanovil tam pred leti Südmarko, šulferajn ter nemško šolo, mož, ki je denuncíral naše ljudi zaradi simpatij do Srbov, mož, ki je klical pri vsaki priliki pogin na Srbe ter molil Gott strafe England!, ta mož je postal srbski radikal in kot tak je dosegel SHS državljanstvo, katerega mu domačini kot znanemu sovražniku vsega, kar je slovenskega, prej niso hoteli in mogli dovoliti. Kot srbski radikal (ob ironija!) je nastopil W. zaradi lepšega pod imenom svoje žene — tožbo proti krajnemu šol. svetu Hrastnik zaradi šolskega poslopja bivše šulferajnske šole, ki je stalo na zemlji njegove žene, in ki ga je prepustil kraj. šol. svetu sekvester za primerno ceno. Tožbo je W. zaradi neke takrat storjene formalne napake dobil in sedaj zahteva od kraj. šol. sveta z vso odločnostjo izročitev poslopja. Pripravljen je pa vendar poslopje prepustiti za malenkost 1 in pol milijona, ali pa zamenjati za občinsko vilo s posestvom ob železniški postaji, ki reprezentira vsaj trikrat no vrednost šolskega poslopja. Pozor gg. očinski gospodarji! Mnenje naše pa je, da se šol. poslopja za enkrat sploh ne izroči, pač pa se ga uporablja, dokler ne bo postavljeno novo, do česar mora v najkrajšem času priti, kajti odkar je bilo treba demolirati staro šolo zaradi plazovja, je pomanjkanje lokalov občutno. Svetujemo občini in kraj. šol. svetu, da stopita čim prej mogoče v dogovor zaradi zidanja nove šolske stavbe, Wieltschniggu naj se pa vrne potem njegovo nemško šolo, da osnuje v njej novo nemškoradikalno (namesto nemškonacionalno) poneumnjevalnico. A bojimo se, ker poznamo Wieltschnigga le predobro, da ima v svojih tajnih načrtih določeno obesiti o prvi priliki na svetiljko nad vežna vrata svojega dobrega čika Nikolo Radikala.

LAŠKO. Naš radikalni brivec snuje neko konkurenčno obrtniško društvo z edinim ciljem, da zanese med obrtništvo razdor in da se spravi nekje zopet na površje. Svarimo obrtnike pred vstopom. — Pravila tega društva, kakor slišimo, se niso odobrena, vendar je laški okrajni zastop nasedel nekemu predlogu ter obljubil dati temu nepotrebnemu društvu 500 Din podpore. Mislimo, da je naša dolžnost, opozoriti okrajni zastop na to okolnost, da po možnosti takoj sistira dotični sklep, onih 500 Din pa nakaže eni izmed že obstoječih naših stanovskih organizacij.

SV. ROK PRI ROGATCU. Ljudska šola je uprizorila zadnji dve nedelji dve igri s petjem in deklamacijami. Obisk je bil zadovoljiv in občinstvo zelo navdušeno. Dosedaj pri nas sploh še ni bile nobene prireditve, zato je uspeh mladih šolarjev, ki se vežbajo šele kratek čas, tem lepši. Glavno zaslugo imajo požrtvovalni šolski vodja Jarh in obe gospodični učiteljici. Upamo, da nas v kratkem presenetijo z novo predstavo.

Kulturni pregled

Gledališki repetoarji

Ljubljanska opera.

Sobota, 2.: ob 15.: «Prodana nevesta». Izv.
Nedelja, 3.: «Gorenjski slavček». 25. predstava. Izv.
Pondeljek, 4.: Zaprto.

Ljubljanska drama

Sobota, 2.: «Othello». Izv.
Nedelja, 3. ob 15.: «Ugrabljene Sabinke». Ljudska predstava. Ob 20.: «Beneški trgovec». Izv.
Pondeljek, 4.: «Mogočni prstan». B.

Šentjakobski oder v Ljubljani.

Nedelja, 3.: «Vražji Rudi».

Celjsko gledališče.

Nedelja, 3.: «Zakleti princ». Izv.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 2. ob 15.: «Janko in Metka». Izv. (Zadnjič popoldan.) Ob 20.: «Lumpacij-vagabund». C.
Nedelja, 3. ob 15.: «Umetniška kri». Izv. Ob 20.: «Pri treh mladenkah».
Pondeljek, 4.: Zaprto.
Torek, 5.: «Mercadet». Premijera. B.

Danes dopoldne ob 11. uri se vrši matineja Zveze godbenikov za Slovenijo. Pri matineji svira simfonični orkester pod vodstvom ravnatelja Rukavine in kapelnika Balatke. Vrši se v Unionski dvorani. Cene so polovične ter se dobivajo sedeži po 15, 10, 8, 6, 5 in 4 Din od 10. ure dalje pred koncertno dvorano.

Glasbeni stiki med Italijo in Jugoslavijo

Trst, 29. januarja.

Stiki med Jugoslavijo in Italijo na glasbenem polju so bili doslej zelo skromni. Če izvzamemo par splošno popularizíranih Verdijevih oper — »Ernani» in «Nabuco» sta jugoslovenskemu občinstvu še vedno popolnoma neznani —, Puccinijevo «Tosco» in Mascagnijevo «Cavalleria rusticana», smo kmalu pri kraju z vso reprodukcijo italijanske operne glasbe na naših odrih. Ker imamo povrhu vsega še nesrečo, da tudi reproduktivni glasbeni umetniki mednarodnega renomeja niso pri nas posebno številni, je popolnoma umljivo, da prihaja vsa glasbena umetnost k nam od zunaj, po navadi od severa, in tam gori so na polju glasbe sami tako produktivni, da le redkokedaj ali pa sploh nikdar ne posegajo po tujem blagu, zlasti tudi, ker smatrajo za dolžnost, da svoji umetnosti grade slavo širom vsega sveta.

Italijanska komorna glasba na primer je pri nas popolnoma neznana; kar je bilo v Italiji spisanega za gosli, se je, če se dobro spominjam, Baloković spomnil Paganinija in celo iz italijanske cerkvene glasbe je zašla k nam morda edino le kaka Perosijeva maša in kake njegove litanije. Za širše naše občinstvo je potemtakem italijanska glasba, ako izvzamemo onih par že do kosti ogloданih oper, ostala španska vas.

In vendar se je polje glasbene umetnosti v Italiji obdelavalo in se obdeluje tudi dandanes tako vsestranski in tako res umetniški, da je neprecenljiva škoda da ostajajo vsi ti zakladi umetnosti za nas Jugoslovene zakopani.

Z druge strani pa moramo reči, da se je tudi pri nas Jugoslovenih vsaj v novejših časih prav pridno delalo na glasbenem polju in da je to delo obrodilo plodove, ki bi se mogli brez strahu in sramu pokazati pred širokim svetom. Toda kaj hočemo! Naši jugoslovenski umetniki vobče gmotno niso tako situirani, da bi sami mogli zalagati dela, naši založniki pa ne pridejo do denarja za dostojno založbo glasbenih del.

Zato naš človek ne more vzeti v roke domačega proizvoda, ker se vse, kar je novega, v resnici kaj vrednega, nahaja le v rokopisu, ne pa v tisku ne v prodaji. In kako naj potem zunanji svet kaj izve o nas in o naši jugoslovenski produktivni glasbeni umetnosti. Naši reproduktivni umetniki pa celo doma, kaj šele v inozemstvu, le vreadi poznajo, da bi se tudi pri nas dalo kaj dobiti, s čimer bi se mogli pokazati pred svetom.

Tako je bilo vse do danes, ko se zdi, da se je stvar začela obračati na bolje. Kolikor mi je navarč znano, se je v Ljubljani zbral krožek glasbenih umetnikov — naši prvi so med njimi — ki si je nadel nalogo, da poruši ograjo, ki je doslej delila glasbeno-umetniška stremljenja v Jugoslaviji od onih v Italiji. Z druge strani pa doznavam, da se prav tako tudi v Trstu snuje glasbeno-umetniški krožek z isto zadačo. Jugoslovenskemu glasboljubnemu občinstvu naj bi se nudila nepoznana italijanska glasba, a Italija naj bi se nasp otno seznanila z deli naše sicer mlade, ali vendar tudi v svoji skromnosti vsega upoštevanja vredne glasbene umetnosti.

Taki so torej načrti, in mislim, da ne izdajam nikake tajnosti, če povem, da se misli tudi že priti na čim prejšnje praktično izvajanje. Tako n. pr. ni izključeno, da pride še tekom letošnje sezone na ljubljanski oder biser italijanske operne glasbe Smareglieva «Le nozze istriane» («Istrska svatba»), ki jo italijanska kritika v glasbenem pogledu ceni nad vso ostalo italijansko operno literaturo. Povem naj tudi, da se priznani tržaški kvartet pripravlja na umetniško turnejo na sever s prvo postajo v Ljubljani, kjer bi, kakor tudi pozneje v Budimpešti, Dunaju itd., podal tudi po kako delo naših umetnikov. In še nekaj: preko italijanske založbe naj bi potem naši umetniki našli pot v svet.

Toliko za danes. Prepričan sem, da ni med nami človeka, ki se zanima za našo glasbeno umetnost, pa bi ne pozdravljal z veseljem tega zasnutka, ki odpira naši produktivni in reproduktivni glasbeni umetnosti tako prostrane nove vidike, zlasti pa upam, da najde ta zasnutek najprijaznejši odmev in najdobrohotnejšo podporo v vsem jugoslovenskem tisku.

A. Ekar.

Koncerti jugoslovanske komorne glasbe. Filharmonična družba v Ljubljani priredi 4 komorne večere, na katerih se izvaja skoro izključno jugoslovanska komorna glasba. I. koncert se vrši v ponedeljek dne 11. febr. v Filharmonični dvorani. Na sporedu so komorni kvarteti skladateljev Širole, Škerjanca in Čajkovskega. Izvaja jih Zagrebški kvartet. Koncerti se vrše v abonmaju ter se abonenti sprejemajo v pisarni Glasbene Matice.

Jubilej gledališkega igralca v Zagrebu. Dne 9. februarja praznuje igralec Josip Papič, član zagrebške drame, svojo 25-letnico delovanja na odru. Ob tej priliki nastopi v naslovni vlogi Balzacove komedije «Mercadet», ki slika življenje v krogu trgovcev, verižnikov in špekulantov.

Orgelski koncert v Zagrebu. V zagrebški dvorani Music-Halla se vrši dne 6. februarja glasbena redkost: orgelski koncert, na katerem sodeluje orkester zagrebške filharmonije, prof. Dugan čna

Domače vesti

TAKSE IN DRUGO.

Takse . . . to, to je nekaj popolnega, satira uresničena, da nam kurira živce, vzgaja potrpežljivost. Biljegovan, taksiran, kamor kakor se maknež, čutiš blagodat čuječe brige majke Radikalije. Od bornega kapucinca ali računa svoje perice do najvišjih molb in pravd, od otročjega vozička do avtomobila te diči, svobodnega državljana, prva in glavna zavest, da odrivaš takse, takse, da na vsakem koraku prispevaš nekaj narodnemu blagru v prid. Taksiran, zabiljegovan od zibeli do groba bo morda šele pozni vnuk cenil znal požrtvovalnost svojih dedov, nas nejevoljno žigosanih sedanjikov.

Takse . . . te nam kurirajo živce. Trdo gre s kraja. Obilo je bilo te dni nevolje med ljubljansko študirajočo mladežjo, ki je še trdoglava. Semester je pri kraju in mladina se je puntala; ne radi malih «krahov», marveč radi taks in biljegov. Vsak šolarček naj si takorekoč od ust pritrga takso za spričevalo! V Vodmatu, tam so komunisti, je bilo vse na nogah. Ne damo, so dejali ljuti očetje, in otroci, študentki, dekleta, so se vračali iz šole brez spričeval . . . Kam gre to z našim šolstvom? Na drobne porcije se meri premog za razrede, otroci prezebajo in v suknje zaviti čakajo konca pouka. Kreditov ni, če pride premog, se zaprejo šole. In še te takse za spričevala . . . Mladini seveda težko dopoveš, da ustava odreja svoboden brezplačen pouk, ni pa mogla predvidevati pomanjkanja kuriva in vesoljnih državnih taks.

Mladina, se govori, dandanes vseeno premalo študira. Vzgleda potrebuje. V Beogradu n. pr. imajo ministra, ta pa venomer študira. Študira, študira, akte seveda. Kdorkoli pride k njemu vprašat zastran rešitve, si je gotov odgovora: «Pravkar študiram, zuate!» In minister v mehkem fotelju študira dalje in je silno vesel, če vloga ni predpisano taksirana, da mu ni treba študirati, študirati nadalje. Ne da bi bil to baš minister prosvete in bogoslužja, ampak Beograjčani mu radi neprestanega študiranja pravijo: «Eviger Student!» Velja eksempelj! je dejal profesor, ki mi je vse to razlagal.

Ssa.

*

* **Zveza kulturnih društev v Ljubljani** naznanja svojim članom, ki se bodo udeležili nedeljskega občnega zbora, da je ministrstvo saobračaja dovolilo polovično vožnjo v Ljubljano in nazaj. Ker zadevnih izkaznic ne moremo vsem društvom pravočasno dostaviti, opozarjamo delegate naj vozni listek shranijo, ker se bodo s tistim in s potrdilom ZKD. brezplačno peljali nazaj.

* **Češkoslovaško odlikovanje prof. doktorja Pivka.** V četrtek zvečer je na koncu zborovanja ustanovnega občnega zbora Jugosl.-češkoslov. lige v Mariboru generalni konzul dr. Beneš izročil novemu predsedniku mariborske lige dekret, ki ga je pred dvema dnevoma dobil iz Prage, s katerim je češkoslovaško vojno ministrstvo odlikovalo dr. Pivka s češkoslovaškim vojnim križcem za usluge, ki si jih je pridobil na bojišču za češkoslovaško državo. Navzoči so priredili odlikovancu zopet nove navdušene ovacije, nakar je dr. Koutsky napil še naši armadi.

* **Iz uradnega lista.** Včerajšnja številka «Uradnega lista» objavlja uredbo «o vojaški disciplini».

* **Imenovanja v državni službi.** Pri poštno-čekovnem zavodu v Ljubljani so imenovani: za šefa odseka Josip Otoničar, za poštno-hranilnično uradnico Matilda Škof, za računovodjo pa Ana Uršič, ki so že doslej bili vsi uslužbeni pri ljubljanskem poštno čekovnem zavodu. Pisar 1. razreda pri državni borzi dela v Mariboru Jakob Salvi je v istem svojstvu premeščen v Zagreb. Za carinarniška pripravnika sta imenovana maturanta: Mihajlo Županič za Zagreb in Lovro Vavpot za Maribor.

* **Nova direktna telefonska proga.** S 1. februarjem je bil otvorjen direkten telefonski promet med Beogradom in Budimpešto. Za enoto telefonskega razgovora se plača pristojbina treh zlatih frankov.

* **Nov gerent okrajnega zastopa Vranesko.** Namesto umrlega Martina Orožima je imenovan za gerenta okrajnega zastopa na Vranskem g. Franc Schauer, gradščak v Brodeh pri Vranskem.

* **Izseljencem v državo Čile.** Čilenski konzulat v Zagrebu objavlja: Potniki, ki potujejo v republiko Čile, morajo vidirati predpisane potne liste pri čilenskem konzulatu v Zagrebu, ne pa v inozemstvu. Le na ta način se morejo izogniti eventualnim neprilikam pri prihodu v Čilo. Za konzularnega zdravnika za pregled potnikov je imenovan dr. Bolteri v Zagrebu.

* **Nova palača delavske zavarovalnice v Zagrebu.** Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu zgradi v Mihanovićevi ulici petnadstropno palačo. V palači bo nastanjen tudi zagrebški okrožni urad z moderno urejenimi ambulatorji, v pritličju bo kopališče z bazeni, na strehi pa bo urejena solnčna kopelj. Pritličje ter prvo in drugo nadstropje je namenjeno okrožnemu uradu, tretje in četrto nadstropje pa osrednjemu uradu. Natečaj za izdelavo načrtov bo v najkrajšem času razpisan.

* **Jubilej.** Dne 13. januarja je praznoval v ožjem rodbinskem krogu svojo 60letnico g. Anton Kosi, šolski ravnatelj in posestnik v Središču ob Dravi. Jubilant ki je še vedno mladeniško čil in svež, je obče spoštovan pedagog in priznan mladinski pisatelj in skladatelj. Tudi na gospodarskem polju se intenzivno udejstvuje in je spis. I mnogo strokovnih razprav o vinogradništvu, kmetijstvu itd. Vzornemu učitelju in zaslužnemu mladinoljubu naše iskrene čestitke. So na mnoga leta!

* **Upokojeni so:** s penzijo, ki jim pripada po letih službe: Anton Simčič, Anton Zaje in Fran Kralj, revidenti državnih naklad in pisarniški oficijal Feliks Dornik — vsi dodeljeni v službovanje finančni delegaciji v Ljubljani ter Fran Melihar, vodja finančnega urada v Ljubljani.

* **Smrtna kosa.** Po dolgi težki bolezni je včeraj umrla na Rimski cesti v Ljubljani gospa Ana Domladiš, tašča finančnega nadsvetnika g. Angela Savnika. Pokojnica, ki je dosegla visoko starost 82 let, je bila splošno priljubljena. — V četrtek je umrla v Ljubljani v visoki starosti 88 let ga. Marija Fettich-Frankheim, stara mati znanega ljubljanskega odvetnika, g. dr. Otona Fettich-Frankheima. Pokojnica je uživala splošno spoštovanje. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz Rebra št. 7. — V Kamniku je umrl višji okrajni zdravnik v pok. g. dr. Anton Binter. — Bing jim spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Smrt prosvetnega delavca.** V Čakovcu je umrl te dni odličen prosvetni delavec in vrl narodni učitelj Mirko Goranič-Tkalec v starosti 68 let. Pokojnik je vzgojil cele generacije hrvatskih rodoljubov v jugoslovanskem duhu.

* **Himen.** V Ptuju se poroči danes magister pharm. g. Bogo Grošen, vrl narodni in prosvetni delavec z gdč. Nado Kolšekovo. Bilo srečno!

* **Vpoklic vojakov-novincev.** Vojaki-novinci so bili s 1. februarjem vpoklicani, da odslužijo svoj kadrski rok. Ker je nastopil nov val mraza, je železniška direkcija ukrenila, da se bodo novinci prevažali v zakurjenih vagonih k določenim vojaškim oddelkom. Upati je torej, da se letos ne ponove vsled mraza nezgode, kakršne so lani stotine mladih fantov oškodovale na njihovem zdravju.

* **Senzacijonalne aretacije v Velenju.** Iz Velenja nam naknadno poročajo: Radi malverzacij pri Direkciji drž. rudnika v Velenju, izvršenih po krivičnem zaračunavanju šihtov, doklad in nabavnega prispevka delavstva, so bili aretirani: upokojeni pisarniški poduradnik Franc Zingler in pomožna dnevničarja Alojzij Velikanje in Anton Iliadin, ki so edini imeli opravka s tem poslom.

* **Pritožba iz Hrastnika.** V Hrastniku so postavili ob cesti precejšnje število električnih žarnic, ki so pa po preteku nekaj mesecev skoro vse ugasnile. Ker se je delala cestna razsvetljava menda z občinskim denarjem, prosimo pojasnila, kje leži krivda, da cesta ni razsvetljena! — Hrastničani.

Veliko šk do si delate sami, ako kupite blago drugje preden si ne ogledate nizkih cen v trgovini

„DANICA“
Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Turnaški trg št. 1
(bivša Preskrbovalnica).

Velika zaloga blaga, blačevine, žameta, kontesine, tiskovine, barheata, flanele, odej, pletov, nogavic, rokavic, kravat, srajc, ovratnikov, predpasnikov, jopic ter najrazličnega drugega blaga. — Istotam **zaloga usnja vseh vrst.** 863

Postrežba vestna in točna.

* **Zrtve neprevidnosti.** V Slunrju je neki tamkajšnji trgovec imel zaboj smodnika v svoji prodajalni. Prošlo sredo je z gorečo svečo iskal nekaj po policah, pri čemer mu je sveča padla v smodnik. Nastala je strašna eksplozija, ki je zahtevala tri žrtve: izgubili so življenje trgovec, njegova žena in neka stranka, ki se je nahajala v prodajalni.

* **Usodni plaz.** V Kotu pri Selah je posestnik Janko Kelih vozil te dni hlode v družbi s svojim sinom Ivanom in hlapcem Josipom Travnikom. Nenadoma se je malo pred Gornikom utrgal velikanski snežni plaz, ki je potegnil vse tri za seboj v dolino. Sina Ivana je vrglo v stran in je mogel biteti na pomoč. Očeta so izkopali že živega, hlapec in voli pa so bili že mrtvi.

* **Nesreča na morju.** Kakor poročajo iz Splita, se je velik ribiški čoln, na katerem se je nahajalo šest ribičev, plovel iz Skomiže proti Višnjevu, vsled silne burje potopil. Dva ribiča sta utonila, ostale pa je rešila neka jadrnica, ki je v kritičnem času plovila proti Višnjevu.

* **Samomor hanume.** V Belini je mati tamošnjega učitelja Mehmeda Mula Mehmedovića ponoči skočila v 6 m globok vodnjak in se utopila. Samomor stare hanume, ki je sicer zelo redek pojav med muslimanskim ženstvom, se da tolmačiti le z duševno pobitostjo.

* **Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslala mladina z Brega pri Ptuju 300 Din kot del čistega dobička prireditve mesto cvetja na grob učenjaka dr. Bogomila Senekovića, sina prezaslužnega g. prvomestnika Ciril-Metodove družbe. G. mag. nadsvetnik E. Lah s soprogo je darovali Ciril-Metodovi družbi za kamen 50 Din mesto venca na krsto pok. g. Ant. Krejči.

Lovski ples v Kamniku
dne 9. svečana 1924
Muzika Dravske divizije 531

Iz Ljubljane

+ **Občinski svetnik, ki ni občinski svetnik.** Kakor se spodobi za rdečkarske prvake, si je obč. svetnik Čelešnik zadnje leto dogradil čedno hišo in se tudi vanjo vselil. Tega bi morda ne storil tako naglo, ako bi poznal občinski red ljubljanski. G. Čelešnik je danes ponosen hišni posestnik in prebivalec občine Moste. S stalno preselitvijo iz Ljubljane je izgubil svojo aktivno, s tem pa tudi svojo pasivno volilno pravico v ljubljanski občinski svet. Čl. 17. ljubljanskega obč. reda pa odreja, da obč. svetnik izgubi svoj mandat, kadar nastopi ali se izve okolnost, zaradi katere bi njegova volitev prvotno ne bila dopuščena. G. Čelešnik torej nima več pravice sedeti v ljubljanskem občinskem svetu, kar ga pa očividno dosedaj še malo ženira.

Samo še danes in jutri
Harry Hill
v pustolovnem filmu
Peklenski stroj
Kino „Ideal“

u— **Notranje ministrstvo pospešuje stanovanjsko mizerijo v Ljubljani.** Pod tem zaglavjem smo objavili dopis, ki odpira vrata, ki so že odprta, a to v tonu, ki je žaljiv in nedopusten. O stvari smo mi čuli že prej in se informirali. Dognali smo predvsem, da je gospodar hiše na Rimski cesti, ki se je ponudila vladi za orožništvo, povsem nedolžen na načinu, kako so neki drugi ljudje na njegovo škodo to stvar vzeli v roke. — Dognali smo dalje, da so tukajšnji uradi zavzeli na zelo nespretno posredniško ponudbo povsem korektno stališče, centralni uradi pa niso prišli še v položaj, da stvar konečno definitivno rešavajo. Z ozirom na ta dejanski stan so izvajanja dopisa brezpredmetna.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnje tri dni so bili naznanjeni sledeči smrtni slučaji: Mariana Bahar, zasebnica, 84 let. — Andrej Pintar, dninar, 71 let. — Marjana Habič, tob. delavka v p., 74 let. — Ludvik Florjančič, rejenec, pol leta. — Fran Rotner, vojni invalid, hiralec, 45 let. — Barbara Metličar, bivša kuharica, 33 let. — Fran Globočnik, delavčev sin, 3 dni. — Ana Domladiš, zasebnica, 83 let. — Helena Šturm, zasebnica, 56 let. — Marija Fettich-Frankheim, uradnikova vdova, 87 let. — Josipina Valentin, zasebnica, 88 let. — Marija Gregorinčič, viničarjeva hči, hiralka, 37 let.

u— **Zvit žepar.** Ko je vstopil mizarski mojster Fran Peček iz Mirne dne 31. p. m. zvečer v dolenjski vlak, mu je zvit žepar potegnil iz prsnega žepa suknje listnico s 6.000 dinarji in petdolarskim bankovcem.

u— **Roko si je zlomila v zapestju** dne 31. p. m. Tereza Lovšin, stanujoča na Dolenjski cesti št. 19. Padla je tako nesrečno na opolzki cesti pred domačo hišo. Prepeljana je bila z rešilnim vozom v bolnico.

u— **JDS politično društvo za kolizejski okraj v Ljubljani** priredi danes, dne 2. t. m. ob 20. uri zvečer v salonu restavracije pri «Levu» na Gosposvetski cesti svoj zabavni večer z gledališko igro «Ne kliči vraga», s komičnim nastopom in plesom. Somišljeniki, gostje in drugi iskreno vabljeni.

u— **Člane demokratskega kluba «Tabor»** opozarjamo, da se v polnem številu udeleže velikega zbora zaupnikov JDS, ki se vrši v nedeljo ob 11. uri dopoldne v dvorani «Narodnega doma». Odbor.

Koncert
Thierry-Kaučnikove
se vrši dne 4. februarja 1924
v hotelu Union

u— **V «Cercle Francais»** v gimnaziji v Tomanovi ulici se vrše predavanja vsak večer ob 6. uri. Tečaji trajajo še do 1. maja. Mesečna članarina znaša le 5 Din. Učni red in druge informacije naznani šolski sluga g. Šot vsak večer od pol 6. ure dalje začenši z dne 4. februarja 1924. Odbor vabi k pristopu vse, ki se želijo poceni naučiti ali izpopolniti v francoščini. Odbor.

u— **Československa obec v Ljubljani** pořádá v nedeli 3. II. loutkové představení «Do Prahy za prezidentem». Knihovna Čsl. O. otevřena každý čtvrtek a sobotu od 6. — 8. večer, v nedeli od 4.—6. večer.

u— **Restavracija «Zvezda».** Vsako nedeljo in praznik zajutrkovalni koncert.

u— **Koncert.** Danes v soboto se vrši v kavarni «Evropa» koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

u— **Restavracija pri «Roži».** V soboto in nedeljo fine domače krvave in jetrne klobase. Toči se najboljše ljutomersko in bizeljsko vino po najnižjih cenah. — Se priporoča O. Šmid.

u— **Gostilna Trodnik, preje Anžok v Sp. Šiški** naznanja, da se dobe danes in jutri pristne domače klobase in gorki pristni krofi. Točijo se pristna dalmatinska vina.

u— **Narodna čitalnica v Sp. Šiški** priredi danes ob 20. uri v dvorani pri Valjavcu «Vodnikovo besedo». Spored: godba jug. žel., petje čit. pev. zbora in solistov, deklamacija, «Volkašin» (narodna igra s petjem v I. dej.) itd. — Odbor.

u— **Godba na mestnem drsališču.** — Jutri, v nedeljo od pol štirih popoldne naprej igra na mestnem drsališču pod Tivolijem godba ZJŽ. V tem času ne veljajo ne sezonske in ne znižane dijaške vstopnice. Vstopnina za 50 odstotkov povišana.

u— **Zadruga krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani** objavlja, da se vršijo prihodnje pomagalske preizkušnje koncem februarja t. l. Vajenci in vajenke, pa tudi pomočnice in pomočniki, ki hočejo opraviti pomagalsko preizkušnjo ob tem terminu, naj vložé prijave, obložene z učno pogodbo, potrdilom o redni dovršitvi učne dobe in z izpričevalom obrtno-nadaljevalne šole v zadružni pisarni (Gosposka ulica 5) najkasneje do 12. febr. t. l.

u— **Društvo medicincev v Ljubljani** priredi s sodelovanjem damskega komiteja letošnji medicinski ples v soboto 9. februarja v veliki dvorani «Unionа». Vabimo predvsem vse p. n. gg. zdravnike in prijatelje društva.

u— **Veliko maškerado** priredi danes gradbeni odsek Sokola Moste v svoji dvorani na Selu. Igra prvovrstna godba na pihala. Nagrada najlepši maski.

u— **Klub esperantistov v Ljubljani** otvori v pondeljek, dne 4. t. m. ob 19. uri v šentjakobski šoli v sobi št. 20 nov trimesečni tečaj za začetnike. Kdor se želi učiti tega velevažnega mednarodnega jezika naj se ta dan priglasi. Obiskovalcem tečaja se bo nudila prilika konverzacije in na razpolago bodo imeli bogato zbirko časopisov in knjig. Učnina znaša mesečno 10 Din, za dijake 5 Din.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice.** V pondeljek zvečer ob 18.15 pevska vaja za mešani zbor. Vodi jo g. Srečko Kumar. Odbor prosi točne in polnoštevilne udeležbe.

u— **Prva plesna tekma v Sloveniji** v Ljubljani je dne 7. t. m. Kdor ni prejel vabila, ga lahko dobi pri g. Lud. Černetu, Wolfova ulica 3, kjer je tudi predprodaja vstopnic. Nagrade tekmovalcem so razstavljene pri P. Magdiču.

u— **Občni zbor K. L. S. P.** se vrši v sredo, dne 6. febr. 1924 ob pol 21. uri v restavraciji «Narodni dom» z običajnim dnevnim redom. Za slučaj, da prvi občni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje drugi ob vsakem številu navzočih članov. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz Maribora

a— **Mariborski občinski svet** je bil včeraj nesklepčen — menda zato, ker se je istočasno vršil planinski ples. Radi važnega dnevnega reda se bo vršila seja zopet prihodnji teden.

a— **Pri Jugoslov. Češkoslov. Ligi v Mariboru** so bili na ustanovnem občnem zboru v četrtek zvečer izvoljeni poleg predsednika prof. dr. Pivka in gospe dr. Lipoldove soglasno sledeči gospodje v odbor: Urednik Borko, okrajni sodnik dr. Senjor, prof. dr. Fran Kovačič, odvetnik dr. Škapin, sodni svetnik dr. Sernec, dr. Avg. Reisman, odvetnik dr. Rapotec, veletrgovec Šoštarič, ravnatelj Križnič, knjigovodja Doležal, dr. Vošnjak in delegati iz češkega kluba: ravnatelj Gintz, trgovec Ellinger, svetnik Knep in podravnatelj Jirousek. Zastopane so vse stranke in po možnosti vsi gospodarski sloji.

Iz Celja

e— **Proračun mestne občine Celja za leto 1924 odobren.** Veliki župan mariborske oblasti je sporazumno z delegacijo ministrstva financ odobril proračun mestne občine Celje, ki je upravičena v letu 1924 pobirati po celem občinskem ozemlju sledeče doklade, naklade in pa davščine: 120 odst. obč. doklado na drž. najmarino, 160 odst. obč. doklado na državno zemljarino, 250 odst. obč. doklado na občo pridobnino, posebno pridobnino in rentnino, 10 odst. najemninski vinar, 4 odst. kanalsko pristojbino, obč. davščino na vozila, 15 odst. vodarino za mestni vodovod v mestnem območju in 20 odst. vodarino v okolici, 357 odstotno obč. doklado na državno trošarino od vinskega mošta in vina, samostojno naklado na pivo od hl 75 Din, na navadno žganje, na poslajeno žganje in likerje od litra 5 Din. Naklada na pivo in žganje sme zadeti le dejansko porabo teh predmetov v občini, ne pa proizvajanja in trgovskega prometa ter se tudi ne sme pobirati od žganja, ki je po zakonu prosto drž. davka. Naklada na meso od kosa živinčet se pobira pri klanju. Ta znaša od govedi in telet nad 1 letom po 12.50 Din, od telet pod enim letom 7.50 Din, od prašičev 7.50 Din, od drobnice 2.50 Din. Občinska davščina od prirastka na vrednosti nepremičnin ostane do nadaljnega v veljavi. Glede tovorninske davščine si je pridržal veliki župan še končno rešitev. Občinski zastop je sklenil tozadevne izpreminjevalne predloge, o katerih je upanje, da se ugodno rešijo, ker bi sicer izdatki s kritjem ne prišli v ravnotežje.

Iz Primorja

* *Roparjeva smrt.* V četrtek, dne 17. t. m. so našli glasovitega roparja Edvarda Renerja v bližini Štjaka mrtvega. Bandit je dolgo ogrožal tamkajšnjo občino in okolico. Dobili so ga v neki pušči, pol ure od vasi. Ležal je v šotoru, ki je bil pokrit z vejevjem, tako, da bi ga sploh ne bilo mogoče najti, ako ne bi vedeli zanj. V šotoru je bilo polno listja, ob njegovem vzglavju pa jabolka, maslo in druge jestvine in posode. Domneva se, da je ležal v šotoru delj časa težko bolan.

* *Samomor v deliriju.* V tržaški mestni bolnici se je nahajala zasebnica I. Mocenigo, bolna na pljučnici. V mrzličnem deliriju je predvčerajšnjim po zdravniškem pregledovanju nenadoma vstala s postelje, hitela k oknu ter se iz prvega nadstropja vrgla na ulico. Nesrečnica je dobila smrtnonevarne poškodbe in je vkljub zdravniški pomoči izdihnila, ne da bi prišla k zavesti.

* *Smrtna kosa.* V Gorici je umrla preteklo soboto gospa Marija *Tonkli*, vdova po pokojnem narodnem odvetniku dru Nikolaju Tonkliju. Bila je vzorna mati in plemenita žena.

Vremensko poročilo

Ljubljana 1 februarja 1924. Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	775 4	—8 2	sev. vzh.	megla	—
Ljubljana	14.	772 5	2 2	"	jasno	—
Ljubljana	21.	771 8	—8 3	"	"	—
Zagreb	7.	773 8	—6 0	brezvetra	"	—
Beograd	7.	773 8	—7 0	"	megla	—
Dunaj	7.	773 0	—9 0	"	del. obl.	—
Praga	7.	780 8	—6 0	jug. zap.	jasno	—
Inomost	7.	774 6	—1 0	brezvetra	"	—

V Ljubljani barometer nižji temper. nižja. Solnce vzhaja ob 7·24, zahaja ob 17·03

Dunajsko vremensko poročilo. V Avstriji je bilo lepo in mrzlo vreme. Mrzli pas je ozek ter sega proti zapadu le do Berlina. Ostala Nemčija in Skandinavija sta že brez mraza. Napoved za 2. t. m.: Jasno, zjutraj mrzlo, na gorah bolj gorko.

---

orglah) ter gdč. Marta Pospišilova (alt), g. Hrčič (baritON) in g. Fabbri (cello). Koncert bo v jugoslovanskem glasbenem svetu dogodek svoje vrste. Orgle, na katere bo sviral prof. Dugan, imajo 35 registrov in 1675 piščali ter zvenijo nenavadno polno.

Drama v Ljubljani. Shakespeare: Beneški trgovec. Veseloigra, da, a ne burka, ne parodija, ne cirkus, ne surova farsa z oazami dolgočasja. Ne, oprostite, o tej predstavi kritike ne morem pisati. Moral bi samo izražati strmenje, da je v Ljubljani mogoče tako zmrcvariti klasičen umotvor; moral bi samo odklanjati to afektirano režijo, to smešno kopirano opremo odra, to popolno nerazumevanje vlog in to nesposobnost velike večine igralcev. Kje sta Župančič in Golla, da vidita in se razjokata nad tem strahotnim, a tako nadutim diletantizmom? Ne, ne, pisati nočem in ne morem. Svojim tovarišem prepuščam žalostno dolžnost, da dovtipkajo, smešijo, trgajo in modrujejo ob prvi tja do zadnje vloge, ob teh klavrnih, raztrganih ali rjovečih glasovih, kreacijah kurjevaške kvalitete, o teh kostumih, dekoracijah itd. Edino dejanje, ki se je vsaj deloma ustre zalo, je bilo pred sodiščem. Vse ostalo ni vredno ocenjanja! Izmed vseh akterjev so vsaj mestoma, le odlomkoma zadovoljevali gg. Peček kot Bassanio, Gregorin kot Graziano, Danilo kot Tubal in montebeliski sluga. Tudi gg. Skrbinšek in Lipah sta karikirala; g. Rogoz pa je prešibak, preveč zunanji in nezanimiv. Žal mi je, a po svoji vesti moram kot pošten kritik storiti debel križ preko te naloge ter zapisati: **popolnoma nezadostno.**

Razstava slik Franka Brangwyna v Zagrebu. Pred kratkim je bila v Zagrebu razstava radirank, litografij in lesorezov angleškega slikarja in bakropisca Franka Brangwyna, čigar dela so bila Zagrebčanom na ogled v znanem Ullrichovem salonu.

«Prodana nevesta» v Budimpešti. Smetanova opera «Prodana nevesta» se v najkrajšem času uprizori v budimpeštanskem mestnem gledališču. Izvajala se bo pod taktirko dirigenta Abranyja, ki je pritegnil k sodelovanju najboljše pevske moči v Budimpešti, tako, da bo uprizoritev za Madžare pravcati dogodek. Zanimanje za premiero je že sedaj veliko.

Češka filharmonija v Pragi je pred kratkim priredila zanimiv koncert domačih skladateljev, na katerem so se izvajala dela, ki so nastala na podlagi inspiracij iz Shakespeara. Na programu je bila Smetanova Shakespearova kôračnica in simfonična pesem «Richard III.», Foerstorjeva suita «Iz Shake-peara», Dvořakova uvertura «Othello» in Fibichova simfonična pesnitev «Vihar». Češka glasba je, kakor se vidi, prav bogata na Shakespearskih motivih.

Iz življenja in sveta

Snažilec lokomotive — minister

V proslavo narodnega avstralskega praznika so te dni priredili v Londonu banket, ki mu je predsedoval sir Jos. Cook, vrhovni komisar za Avstralijo, in ki se ga je udeležil prestolonaslednik in novi minister za kolonije Thomas. Za princem je govoril minister kolonij Thomas in rekel, da je v preteklih petih dneh preživela dežela slavno dobo. Izvršila se je *nekrvava revolucija*. Britska industrija, trgovina in finance gredo svojo pot naprej, kot bi se ne bilo ničesar zgodilo. Najmanj od vsega prebivalstva je izprememba vlade osupnila princa Waleškega in kralja, ki sta videla, da patriotizem, ljubezen do države in izvrševanje dolžnosti ni monopol samo enega razreda.

Proti koncu je rekel novi minister: Prejel sem uradne pečate s ponosom in hvaležnostjo — s ponosom zato, ker morem zreti nazaj na dan, ko sem bil devetleten potepuški dečko, in iz hvaležnosti do ustave, ki daje včerajšnjemu čistilcu lokomotive možnost, da postane danes minister. Ta ustava, tako široka, tako obsežna in tako demokratična, se mora ohraniti in država, ki si jo je s trudom izdelala, mora živeti.

Tekom daljnega razgovora je pripovedoval Thomas humoristično zgodbico, kako je nastopil svojo službo kot minister. Prišel je pred ministrstvo peš. Ko je hotel vstopiti, ga je vratar mrko ustavil in omalovažujoče vprašal, kaj hoče.

«Ogledal bi si rad pisarne,» meni Thomas.

«Kaj se vam meša?» se začudi vratar. «Kdo pa ste pravzapraV?»

«Novi minister.»

Vratar se mu posmeji in pomenljivo pokaže s prstom na čelo. Notri ga seveda ne pusti, a ko se Thomas le ne da odpraviti, gre do prvega uradnika in mu javi, da hoče neki čudak na vsak način v ministrstvo. Uradnik je «čudaka» seveda spoznal in pred Thomasom so se zdaj na stežaj odprla vsa vrata.

Bomba v premogu

Sredi tega tedna se je v Trstu pripetila grozna nesreča.

Štirinajstletna deklica Ana Furlan se je učila za šiviljo v krojačnici Sicorti. Urila se je v svojem bodočem poklicu že nad dve leti. Ker je bila med vsemi vajenkami najmlajša, je morala tudi posnravljati delavnico in opravljati manjše hišne posle. Tako je bila med drugim tudi njena dolžnost, vsako jutro ponesti sobo, v kateri so delale šivilje in zakuriti peč. V četrtek je prišlo dekle na delo kakor ponavadi. Pospravilo je delavnico in je hotelo zakuriti, toda ker ni bilo v sobi ne drv ne premoga, je bilo treba po kurivo v drvarnico, ki je ležala pod stopnicami

Prišedši v tesen in mračen prostor, kjer se je nahajal že štiri leta star premog, je Ana začela grebsti z lopato po drobižu. Hotela je poiskati večje kose, da bodo rajši goreli. Ko je nekoliko časa brskala v temi blizu tal, pa se je začula strašna detonacija. Ljudje so odhiteli v drvarnico. Med njimi sta bila tudi sin lastnika krojačnice in pomočnik Teran. Ko sta stopila v prostor, katerega sta razsvetljevala s svečo, sta se morala ustaviti — tako grozen je bil prizor, ki jima je ustavil korak.

Furlanova je ležala na tleh razmesarjena v mlakuži krvi. Glava nesrečne žrtve je bila močno ranjena, leva roka je odletela daleč od trupla v kot, dekle je stokalo v zadnjih izdihljajih. Detonacija je priklicala na mesto nesreče celo množico ljudstva. Pred hišo se je ustavil tudi avtomobil, in ker ni bilo na razpolago nobenega drugega vozila, so Furlanovo naložili nanj ter jo odpeljali v bolnišnico. Službujoči zdravnik, ki jo je preiskal, je ugotovil, da je vsaka pomoč zaman. Revica je bila medpotoma izdihnila.

Sicorti je bil v veliki zadregi, kako naj sporoči grozno nesrečo očetu Furlanu. Poklicati ga je dal na mesto nesreče ter mu površno opisal dogodek s pripombo, da je Ana ranjena. Oče ni slutil, da se je z otrokom pripetilo morda kaj hujšega. Izpraševati je jel po okolnostih, toda Sicorti se ni upal z resnico na dan. Slednjič se je Furlan, ki so mu povedali, da leži ponesrečenka v bolnišnici, podal tja. Strežnice in zdravniki so se izgovarjali, da ga ne morejo pripustiti k ponesrečenemu otroku, ker mu je potreben mir. Toda stari Furlan se ni dal pregovoriti. Hotel je za vsako ceno videti hčerko.

Slučaj pa je nanesel, da so baš v istem času nesli mimo njega krsto, katero so pripravili za razmesarjeno trupelo. Tu se je očetu posvetilo v glavi. Postal je nasilen in hotel vdreti v sobo, kjer so mu dejali, da leži otrok. Kakor bi slutil, da mu prikrivajo pravo stanje, je odločno vprašal, kaj je z Ano. Navzoči se pri tem vprašanju niso mogli vzdržati solz in so priznali, da je Ana mrtva. Lahko si mislimo obup starega moža, ki je videl otroka še pred par urami zdravega. Začel je jokati kakor dete.

Medtem ko se je vršil v bolnišnici ta žalosten prizor, so varstveni organi pozvali na mesto nezgode komisijo, ki je preiskovala vzrok nesreče ter protokolirala dogodek. Ugotovilo se je, da je Ano raztrgala bomba tipa «sipa», ki je ležala pod premogom. Dekle je gotovo zadelo ob bombo z lopato, nakar je prišlo do eksplozije, ki je ubogi Ani na tako brutalen način upihnila luč življenja.

Kako je prišla bomba v drvarnico, ni dognano. Domneva se, da jo je kdo skril v tem prostoru že pred leti, kajti premog je bil od leta 1919. nedotaknjen. Ni pa tudi izključeno, da je bombo kdo vrgel v drvarnico skozi okno v zadnjem času. Okno ima namreč odprtino, ki daje povod tudi za to domnevo.

Satir v kopališču

Ta zgodba se ni odigrala pri nas, temveč v italijanskem Turinu. Bilo je prošlega oktobra. Vreme se je ohlajalo, ljudje se niso več kopali na prostem. V tistem času je prišel v Turin študent Giarusso iz Sicilije. Kri mu je bila vroča in je še bolj vrela v njem, ko je spoznal šivankaričico Aneto, v katero se je zaljubil kolikor ga je bilo v koži. Neprestano ji je dvoril. Aneta pa se je Giarussove sence otresala in je njenega gospodarja odslavljala. Vroča kri pa se mu ni hotela pomiriti. Vrela je, vrela in kipela.

Pred nekim praznikom se je Aneta hotela okopati kakor se spodobi krščanskemu dekletu za prazniční dan. Napotila se je v kopališče v nekem hotelu ter si je najela kabino. Imajoča v mislih samo prijetno toplo vodo, ki bo kmalu božala njeno mlado telo, se je slekla in legla v kopeli. Kabina pa je bila predeljena z leseno steno. V sosednjem prostoru pa je bilo prostora še za enega ljubitelja snage in vode.

Ta prostor si je dobro zapomnil in najel Giarusso, ki je oprezoval dekleta. Tudi on se je slekel, toda ni legel v banjo s prijetno toplo vodo, ampak je z veseljem opazil, da stena v kabini ne sega prav do vrha. Pri vrhu je bilo dovolj prostora, da je človek lahko zlezel v sosednji oddelek. Giarusso se je spravil pokonci. Začel je najprej praskati po steni, nato pa plezati kvišku. S srečnimi prijemi je prišel do vrha. Pogledal je nizdol — Eva Aneta je ležala v banji in uživala toplo ugodje blage vode. Giarussa je pograbila omamna strast — najrajši bi se kar spustil na tla. Toda lobanja mu je bila pretrda. Bilo mu je žal da bi ž njo telebnil ob tla. Zato se je previdno in spretno spustil po steni. V eni roki pa je držal Miklavžev dar — ne jabolko, s katerim je Eva zapeljala Adama, temveč listnico nabito z denarjem. Aneta se je prestrašila nepričakovanega gosta. V prvem hipu je bila tako zmedena, da ji je odpovedal glas. Sram jo je bilo ležati v vodi, sram tudi vstati iz banje. Giarusso je medtem prilezel do nje. Prestrašeno dekle se je tu osvestilo ter jelo vpiti na pomoč. Predno si naštel do tri, je bil personal na mestu. Ključar kopališča, ki je odprl kabino, ni mogel verjeti svojim očem in je široko zazijal, kajti takšnega prizora ni videl že davno. Mladenič je ponujal dekletu denar, dekle pa se je branilo listnice in se je skrivalo za obleko. Navzoči, ki so se zgražali nad nemoralnim kostumom obeh protagonistov komedije ali drame, niso vedeli, zakaj pravzaprav gre. Tekli so po policijo, še prej pa so mlada človeka ločili.

Aneta se je oblekla, Giarusso istotako. Potem so prišli karabinerji. Poročnik je pozval bivšega Adama in bivšo Evo na zaslišanje. Dekle je obtožilo Giarussa nagovarjanja k grehu zoper devištvo. Na podlagi teh podatkov je državni pravdnik vložil tožbo proti Giarussu radi pregreška proti nravnosti.

Pretekel je mesec dni. Zadeva je prišla pred sodišče. Aneta in Giarusso pa sta se med sabo domenila. Dekle je podalo izjavo, da odpušča študentu «nedolžno šalo v kostumu matere narave». In turinski sodniki so bili s tem tudi zadovoljni ter so Giarussa oprostili.

Ni pa bil s to razsodbo zadovoljen državni pravdnik, ki se je pritožil na vzklicno sodišče. Akt je romal v pravosodno ministrstvo v Rimu in ugovoru državnega pravdnika je bilo ugodeno. Obravnava se je obnovila. Našel se je namreč v pravosodnem ministrstvu nergač, ki je potuhtal, da je treba Giarussa kaznovati vseeno, čeprav je dekle odstopilo od zahteve, da se študent kaznuje. Javna morala je bila razžaljena ne s tem, da je Giarusso obiskal Aneto v Adamovi obleki in da ji je ponujal denar, temveč s tem, da je Aneta klicala na pomoč in so prihiteli ljudje, ki so se lahko pasli nad nemoralnim prizorom, ki se jim je nudil...

In tako je vzklicna sodna instanca Giarussa obsodila na štiri mesece zapora — radi javnega poluješanja nravnosti.

× **Praga — mesto ločenih zakonov.** V preteklem letu se je sodnijsko ločilo v Pragi 1712 ljudi in letos bo število ločenih menda neskončno, kajti že v januarju se je izvršilo 200 ločitev zakona. Krive so očividno vojne razmere, kajti lani se je ločilo mnogo Čehov, ki so se bili oženili v ujetništvu na Ruskem. V drugih primerih pa je krivda prav tako mož, kakor žen, največji odstotek pa odpada na zakonolomstvo žen.

× **Korupcijski proces v Parizu.** V četrtek se je začela v Parizu zanimiva sodna razprava med dvema velikima listoma. «Humanité» je priobčila svojčas razne dokumente iz tajnega arhiva ruske carske vlade in je na podlagi teh dokumentov trdila, da je prejemalo več pariških velikih listov pred vojno in med vojno ogromne zneske od carskih vlad, da so pisali v ruskem smislu. Imenoma je naveden pri tem «Matin», ki da je prejel največ. Lastniki «Matina» tožijo sedaj vsled tega očitka «Humanité» in zahtevajo 500.000 frankov odškodnine. Zastopnik «Humanité» pa je ponudil, da nastopi dokaz resnice, zato je bila razprava preložena.

× **Obnovitveni škandali v Franciji.** Francoski parlament je imel zadnje dni prav burne seje. Razpravljal je o reviziji odškodninskih zahtev, ki jih stavijo po vojni oškodovana podjetja in zasebniki. Debata je razkrila, da so mnogi oškodovanci naznanili neprimerno višjo škodo, kakor so jo imeli v resnici. Tako je na pr. neka sladkorna tvrdka zahtevala 3 milijone odškodnine, ko pa je vlada zahtevala točne podatke, se je izkazalo, da znaša vsa škoda le 650 frankov. Parlament je zato sklenil, da se morajo vse odškodninske zahteve, ki presegajo znesek 800.000 frankov strogo pregledati in kontrolirati. Vlada upa, da bo s tem prihranila okrog 200 milijonov frankov.

× **Statistika zločincev v Moskvi.** Policijska statistika v Moskvi za november 1923 izkazuje, da je bilo v tem mesecu izvršenih v Moskvi najmanj 18 umorov, od katerih so pojasnili samo tri. Število vlomov v tem času znaša 429, od katerih so prišli na sled samo 150 vlomilcem, navadnih tatvin je bilo 1462, zalotili so od teh samo 59 tatov. Tudi samomorov je bilo v tem mesecu znatno število, namreč 44, toda poleg teh so našli še 47 mrtvih, za katere se ne ve, na kak način so izgubili življenje.

× **Ubog milijonar.** V Novem Yorku je nedavno umrl berač, pri katerem so našli razen niklove žepne ure svotico 12.10 dolarjev. Šele pozneje so našli poleg njem še ročno torbico s čeki in drugimi vrednostnimi papirji, v skupni vrednosti 2 milijonov dolarjev. Sorodniki ubogega beračа uživajo radosti, ki jih jim je pripravila beračeva skopuška lakomnost.

Socijalna politika

Ministrstvo za socijalno politiko

Ministrski svet razpravlja o reorganizaciji ministrstev. Ukinejo naj se tri ministrstva: Za izenačenje zakonov, za agrarno reformo in za socialno politiko.

Ta reorganizacijski načrt ne dokazuje resne volje poceniti vrhovno državno upravo in uvesti vse udejstvovanje javne uprave v sistem štedenja.

Namera ministrskega sveta izdaja samo nesocialne tendence. Pri resnem namenu poenostaviti in poceniti vrhovno državno upravo bi ministrski svet moral razmišljati o globljih reformah in se pri tem pustil voditi le od načel praktičnosti in ekonomije ter za posamezne potrebe praktičnega življenja vsebinsko sorodne kompetence strniti na enem samem mestu. Na dlani leži, da je pri stvarnih reformnih stremljenjih najprej razmišljati o strnitvi ministrstev za trgovino, pošto in promet, ministrstev za vere in prosveto, zunanjega ministrstva ev. z ministrskim predsedništvom itd. Taka globlja in vsestransko premišljena reforma bi imela za posledico res uspešno štedenje. Po teh načelih se razpravlja o reorganizaciji vrhovnih državnih upravnih mest po drugih državah.

Priznamo, da so povojne razmere zahtevale ustvaritev zelo različnih upravnih mest in uradov, ki se bodo s stabiliziranjem prilik morali polagoma demontirati in da se bo, v kolikor bo še obstojala kaka stvarna potreba, njih pristojnost prenesla na druge urade.

Vse povojne države in tudi mnogo predvojnih držav, so ustvarile posebno ministrstvo za socialno politiko v zavesti, da je potrebno socialnim potrebam širokih ljudskih vrst posvečati sistematično pažnjo. Mirovna konferenca v Parizu je pod pritiskom povojnih potreb in iz neke etične zavesti hvaležnosti do milijonov ljudstva, ki so šla skozi ogenj in smrt svetovne vojne, ustvarila mednarodni parlament za socialno politiko: mednarodno konferenco dela, ki naj regulira ureditev socialnih, zlasti delavskih vprašanj v posameznih državah po enotnih načelih. Ta čin mirovne konference bi moral biti vsaki državi jasen migljaj, da je socialno - politična vprašanja smatrati za eno glavnih državnih vprašanj. Glavne probleme državnega življenja pa je brezdvomno poveriati posebnim upravnim mestom, ne pa jih kot nekako malenkostno postransko delo dodeljevati najrazličnejšim resortom.

Izven vsakega dvoma je, da ima dobro organizirano ministrstvo za socialno politiko materije več kakor preveč, na vsak način pa več, kakor n. pr. ministrstvo ver. Pri nesocialnem razpoloženju današnje vladne večine pa je razumljivo, da ministrski svet ne ve, kaj bi s posebnim socialno - političnim ministrstvom počel. Kar so v težkih razmerah pričeli in ustvarili demokratski poslanci, naj se čez noč brez resnih razglabljanj položi v kot in prepusti dobri volji drugih ministrstev, ki bodo za svojo nedelavnost v socialno - politični smeri zelo lahko in hitro našli izgovor. Vse državno socialno - politično udejstvovanje pride v nesistematičnost in s tem v nedelavnost. Stalni kompetenčni konflikti bodo ovirali vsako resno in hitro delovanje. Splošna neorientiranost bo pokopala resno socialno politično delo.

Socialnemu ministrstvu pripadajo v glavnem sledeče važne naloge. Mladinska skrb za vse delanezmožne osebe (slepe, gluhoneme, duševno abnormalne, epileptične itd.), skrb za matere in dojenčke, repatrijacija in izseljeništvo, skrb za invalide, organizacija in pomoč različnim delavskim samopomožnim konzumnim in produktivnim organizacijam, stanovanjska vprašanja, mednarodna socialno - politična zakonodaja, izvedba mednarodnih pogodb, izdajanje in kontrola izvajanja predpisov o zaščiti zdravja in življenja delavcev, socialno zavarovanje, statistika in evidence, brezposelnost itd.

Tujina organizira poleg ministrstev za socialno politiko najrazličnejše posvetovalne organe v socialno - političnih stvareh, uvaja v svoje šole predavanja iz socialno - politične znanosti, skuša s široko razpleteno organizacijo poglobiti in razširiti smisel in razumevanje za državno in zasebno karitativno socialno - politično udejstvovanje. Pri nas pa za vse to ni najmanjšega razumevanja.

Ukinjenje socialnega ministrstva je madež na naši kulturi; moremo se pobahati, da smo prvi, ki si hočemo ta madež prilepiti. In reakcijo v tem stremljenju podpirajo celo takozvane socialne stranke!

Če se naši vladi zdi ministrstvo za socialno politiko res tako nepotrebno, da ga mora brezpogojno ukniti, je edino na mestu, da se isto z vso svojo pristojnostjo priključi ministrstvu za narodno zdravje.

Program delavske zbornice v Zagrebu. Delavska zbornica v Zagrebu ima v svojem propagandističnem programu za bližnjo bodočnost sledeče ankete: o provedbi nedeljskega počitka, o ustanovitvi stanice za zaščito mladostnih delovnih sil, o dokladah na delavski zaslužek, o zaposlevanju inozemskih delovnih moči, o nezaposlenosti in o stanovanjskem vprašanju. Razen tega se bo vršilo več konferenc za mednarodno organizacije dela in o esperantu v zvezi z delavskim pokretom.

Savez lekarniških uslužbencev Jugoslavije. Lekarniški uslužbenci cele države so se organizirali v savezu lekarniških uslužbencev Jugoslavije s sekcijami v Ljubljani, Splitu, Beogradu in Zagrebu. Savez ima okoli 400 članov. Samo na področju Hrvatske, Slavonije in Medjimurja je v veljavi za lekarniške uslužbence kolektivna pogodba iz leta 1919. Delovni čas znaša 48 ur na teden. Plače diplomiranih farmacevtov znašajo 2500 do 3000 dinarjev na mesec. Ostale sekcije nimajo kolektivnih pogodb. Nezaposlenih lekarniških uslužbencev je sedaj okoli 50.

Število nezaposlenih v Avstriji je začetkom meseca januarja naraslo na 95.069, kar znači napram številu nezaposlenih v decembru prošlega leta porast za več nego 20 odst. Radi snega je zastalo delo v gradbeni industriji.

Število nezaposlenih v Nemčiji. V zadnjem času se je zmanjšalo število nezaposlenih v Nemčiji za 80.000 popolnoma in 70.000 deloma brezposelnih.

PREŠERNOV VEČER
Centralnega tajništva
napredne omladine v Ljubljani
7. II. 1924.

Georges Courteline:

Punčka

Jutranji svit sili siv in izpran skozi zavese na oknu. Mož se dvigne v postelji, se zdrzne od mraza in se pripravlja, da bi vstal.

«Punčka,» pravi svoji ženki, ki leži poleg njega, «daj mi jutranji list, če si ga že prečitala!»

«Ne,» odgovarja mala žena kapriciozno, «punčke niso zato tukaj, da bi vam podajale novine.»

Začuden razmišlja mož dolgo ta nepričakovani odgovor. Mala žena pa molči in gleda v zrcalo na steni. V zrcalu vidi svoje pol glavo podvite roke, svoje rame in težke kite svojih črnih lepih las.

Mine pet minut.

«Punčka,» pravi mož, «daj mi z nočne omarice cigareto. Rad bi pušil.»

«Ne,» odgovarja ženica znova, «punčke niso zato tu, da bi vam podajale cigarete.»

In našobi usteca ter strmi v strop.

«To je res izvrstno!» pravi mož napol v šali «V postelji se moram torej dolgočasiti; niti pušiti, niti čitati ne smem . . . Pa tudi minute ne ostanem tu. Vstanem. Daj mi copate, punčka Vstati hočem.»

«Ne,» odgovarja ženica zopet, «punčke niso zato tu, da bi vam podajale copate!»

Mož se začne jeziti.

«Kako dolgo naj pa to še traja? Prijazen sem s tabo, rečem ti punčka . . . gromska strela! Moja punčka ni zato tu, da bi mi dala cigareto ni zato tu, da bi mi dala copate, niti ne zato, da bi mi izročila novine . . . Čemu pa ste potem punčke?»

Ženica molči in mirno leži. Le svoje velike rjave oči upre nekoliko zlobno na moža. Končno pravi čisto resno:

«Punčke so zato tu, da se možje, kakor je navada pri nas doma, ž njimi igrajo!»

H. Kienzl:

Zadnjič

V svoj kožuh zavit stoji na vogalu dveh cest kakor na straži Par korakov sem, par korakov tja . . . In se smehlja. Kako dolgo je že, odkar je tako-le poslednjič . . .? Deset, dvajset let . . .? Hm, hm, petindvajset let! . . . Dà, dà, že se pojavljajo semtertja bele nitke med lasmi.

To je bilo takrat. Doma. On poljoten mladenič, ki bi hotel osvojiti ves svet, ona sladko dekle. Ona ga je nubščala, da je čakal nanjo, uro, dve uri. A potem! . . . Ah, kako davno je že to!

Danes? Saj se niti primerjati ne da. Takrat je bilo vendar vse drugače. Ljubila sta se. Včasih sta govorila celo o poroki . . . zjutraj med četrto in peto. In res sta se poročila. Mici s Krištofom, on z Emilijo.

Kaj pa hoče tu na križišču dveh cest? Slučaj je kriv vsega. Dvakrat ob isti večerni uri je prišla dama iz te temne ulice in je krenila tjakaj. Dva dni zaporedoma, ko je šel tod-le. Že prvič ga je očarala njena postava. Vitko telo, majhna noga, fini gležnji, mirni obraz, resen in mil. Drugič se mu je zdelo, kakor bi švignil rahel, zadrževan, a prijazen nasmehljaj preko njenih ust . . . Tretjič V zadregi kakor šolarček je pustil nežni čudež izginiti mimo. Dolgo, dolgo je stal . . . Dà, stal je, a se ni upal za njo. Ah, človek mora biti vajen. Ako pa ni že dolgo več mislil na srečo . . .

Toda danes! Ako pride ona danes zopet . . . Oh, gotovo pride! Znani notranji glas mu pravi, da pride. Danes se ne bo več kesal.

Tesno mu je pa vendarle. Mar ga grize zakonska vest? Težko. Kdo pa mi-li takoj na surovo nezvestobo? Samo nekoliko ogreti svojo dušo, dokler še sije solnce, mar nima pravice?

Ko je danes krenil sèmkaj brez poklicne mape pod pazduho, mu še ni bilo tesno. Potem pa se mu je vsilil spomin . . . Petindvajset let! Ej, zlomka, duh je, ki oživlja! Pa mar ni njegov duh še mlad, prožen, ljubezni sposoben? Bele nitke med lasmi? Ljubi bog! Ženska zrele razsodnosti in zrelih čutov ceni čisto vino višje nego kalni mošt.

Vino? Kaj pa hoče? Večno žejen pivec ni bil nikoli. Rajši bi vonjave dihal. Saj so te vonjave končno večje vrednosti nego vse ono, kar lahko nagrabijo okorne roke! Ako le . . .

Tiho! Tam-le pod prvo svetilko v temni ulici prihaja ona. Pozna njeno postavo, tulipansko čašico na vitkem steblu. Ona je!

Nagel, začuden pogled zadene moža, ki ne stoji v pozi smelega osvajalca, nego kot tih, pobožen romar. Ali igra komedijo, ali pa je volja njegove narave taka — vsaka koščica, vsaka mišica njegovega telesa se zdi, da govori:

«Glej me! Mar nisem slika popolnovdanosti?»

In ona je že mimo Krepki in graciozni koraki se niso zadržali niti za hipec, niti se niso pospešili. A tudi njena dražestna glavica ni svojega držanja izpremenila niti za las.

Toda on! . . . Mar je to vse? . . . Ne, ne, to je premalo celo za najbolj ponižnega! . . . Kaj je upal? . . . Saj sam ne ve. Tudi ne razmišlja zdaj o tem. Nehote gre za njo . . . jo zasleduje . . . Oh, oh! Pred 25 leti je to še šlo, a danes . .

Kakor gazela je hitela svetla pojava skozi ulice in uličice. V tem trenotku se pripelje mimo cestna železnica. Ona hitro skrči koleno, se požene, skoči — že je na vozu in gre v notranjost. Voz se že premika, ko se požene vanj še vedno dosti prožno tudi on. Kakor bi ne bilo nič, gre tudi on v notranjost voza.

Vsi prostori so že zasedeni. Njemu ravno prav! Na gorenjem koncu, tik sprednjih durič je sedla tudi ljuba neznanka. Nič nenavadnega ni, čisto spodobno je, da se on postavi pred njena kolena, da se . . no, dà, da se nasloni na zaprte duri!

Smehljaje se ozre nanjo in jo boža s svojimi pogledi. A ona — ona se ne okrene sramežljivo stran. Ne, ne, ne. Tudi ona ga pogleda, nato se ozre po dečku, ki ji sedi nasproti, zmaje neznatno, nekoliko nevoljno svojo glavico in vstane.

Vstane in reče prijazno neznanemu gospodu, čisto nedolžno:

«Prosim, gospod, izvolite sesti! Jaz sem še mlada.»

Gospodarstvo

Kmetijska družba v državni upravi

S pravnega stališča se mora dokazati, da je vlada bila neupravičena postaviti Kmetijski družbi komisarja, istotako nikakor ni imela pravice zabraniti zborovanje, ker niso bili dani zakoniti pogoji za tako zabranitev. Zato je s pravnega stališča smatrati to postopanje vlade kot navaden akt nasilja.

Toda celo to stero je treba gledati še z nekega drugega stališča. Kmetijska družba ni samo društvo, v katerem se vrše akademske razprave o raznih vprašanjih, ki posegajo v interese kmetijskega gospodarstva in kmečkega prebivalstva nego Kmetijska družba je obenem tudi veliko trgovinsko podjetje. V dokaz naj služijo nastopne številke. Družba je leta 1922. naročila dvestodvanajst vagonov umetnih gnojil, devet vagonov raznih semen, za dva vagona kmetijskih strojev, sedemnajst vagonov krmil, petdeset vagonov modre galice, tri vagone lepila, tri vagone raznih drugih potrebščin. Skupaj torej kolosalno količino 392 vagonov raznih kmetijskih potrebščin, kar predstavlja morda celo vrednost do sto milijonov kron. Družbin odbor je imel dolžnost, vedno pravočasno in pravilno naročiti razne potrebščine ter je za pravilnost posla tudi odgovarjal družbenemu občnemu zboru. Sedaj odbora ni, nego državni komisar vodi vse posle. Pride pomlad. Kmetovalci bodo zopet potrebovali sto in sto vagonov umetnih gnojil in vinogradniki petdeset in še več vagonov modre galice. Mnogi bodo kupovali semena, kmetijske stroje, a baš proti koncu zime tudi krmila. Ali bo družba mogla ustreči željam svojih članov? Ali bo komisar kupoval in trgoval? In če bo kupoval in trgoval, kdo bo za slučaj nesrečnih in ekonomsko nepravilnih kupčij odgovarjal za škodo? Država? Da, ona bi morala odgovarjati, ker se vtika v stvari, v katere bi se ne imela vtikati. V poslovanju Kmetijske družbe gre za mnogomilijonske vrednosti. Ako se zgodi v poslovanju kakoršnakoli nesreča — a nesreča v gospodarskem poslovanju nikdar ni izključena — tedaj bo, ako se je nesreča zgodila za časa komisarijata, odgovarjala država.

Kmetijska družba je torej tudi privatno trgovinsko podjetje, v katero se vlada s takimi odredbami, kakor je postavljanje komisarja in zavlačevanje občnega zbora, nima vtikati. Kam pa pridemo, če se vladi to dopusti! Ona bi mogla jutri isto postopanje ponoviti proti vsakemu privatnemu trgovinskemu ali gospodarskemu podjetju: Gospodarja odstaviti, a vodstvo podjetja izročiti državnemu uradniku, ki razen tega morda niti najmanjšega pojma nima o tem, kako treba podjetje voditi.

A poudariti treba še nastopno: Klerikalcem je Kmetijska družba neprijeten konkurent za Gospodarsko zvezo. Baš pravočasno so klerikalci posegli vmes, kajti sedaj in na pomlad je največji promet v kmetijskih potrebščinah. Kmetijska družba je začasno kot posrednik za kmetijske potrebščine izločena in tako je Gospodarska zveza brez konkurenta. Gospodarska zveza je sicer zadruga, toda samo na papirju. Bolj si želi mastnih dobičkov nego katerokoli drugo kapitalistično profitarsko podjetje. Sedaj bo imela lepo priliko . . .

Kmet plačuj, gospodje duhovniki so lako ukazali in gospodje radikali so bili srečni, da so te mogli vreči klerikalcem kot ceno ene svojih «malih» političnih kupčij. J—n.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (1. t. m.) **Pšenica:** baška, 2 odst., 3 vagoni 345 do 347.5. **Ječmen:** baški, pomladni, 68 do 69 kg. Zenta, 1.5 vagona 320. **Turščica:** 9 vagonov 255 do 257.5; Sarajevo, 1 vagon 295; Donava, 1 vagon 262.5; sremska, 3 vagoni 260. **Fižol:** beli, baški, 1 vagon 685. **Moka:** «0», 4 vagoni 525 do 530; «7», 2 vagona 280; «8», 2 vagona 165. **Otrobi:** v jutinih vrečah, 2 vagona 260. Tendenca nespremenjena.

Dunajski živinski sejem (31. januarja. **Goveja živina:** Dogon 559 glav; od tega 272 iz Jugoslavije. Za kg žive teže notirajo v tisočih aK: voli 11 do 17, biki 11 do 15, krave 11 do 14, slaba živina 8 do 10. **Svinje:** Dogon 355 komadov. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: mesnate svinje 25 do 27, debele 26 do 28. Debele svinje so napram torkovemu sejmu padle za 500 aK pri kg.

= **Pospeševanje živinoreje.** Iz Beograda poročajo: Tekom februarja se vrši v Beogradu konferenca strokovnjakov ki se bo pečala s pospeševanjem živinoreje. Posebna pozornost se bo posvečala konjereji. Iniciativa za konferenco je izšla iz ministrstva za poljedelstvo in vode.

= **Kriza v industriji usnja in čevljev** je vedno občutnejša, in sicer v celi državi. Poleg drugih nepogodnosti zakrivlja te težke razmere zlasti denarna kriza. V najtežjem položaju se nahaja industrija čevljev v Sloveniji Kakor javljajo, je bil te dni v Beogradu zastopnik te industrije g. Peter Kozina in se na merodajnih mestih posvetoval, kako naj se ublaži kritično stanje industrije čevljev, ki je morala že povsod močno omejiti svole obrate.

= **Zveza industrijcev za predelavo mesa** je imela v Beogradu konferenco svojih članov, na kateri se je ugotovila težka kriza te industrije. V posebni spomenici, ki jo je ta zveza predložila finančnemu ministru, se zahteva ukinjenje carine na suhomesnate izdelke in uvedenje carine na inozemsko mast. V spomenici se tudi izjavlja, da bo morala ta industrija ustaviti obratovanje, ako se tej zahtevi ne ugodi. Posebna deputacija članov te zveze je bila pri ministru za trgovino in industrijo in zahtevala njegovo intervencijo v tej zadevi.

= **Vprašanje novega posojila Državne hipotekarne banke.** V Beogradu se nahajajo zastopniki neke švicarske bančne skupine, ki bi bila voljna dati posojilo v znesku 100 milijonov švicarskih frankov. Vendar je podoba, da iz posojila ne bo nič, ker so pogoji zanj prilično težki.

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Josipine Letorja, trgovke v Mariboru (narok pri okrožnem sodišču v Mariboru dne 5. marca; rok za oglasitev do 2. marca), dalje o imovini Ivana Gorupa, trgovca v Mariboru (narok 27. februarja, rok za oglasitev do 21. februarja) in o imovini Avgusta Kraigherja, trgovca s steklom in porcelanom v Ptuju (narok 11. marca pri okrajnem sodišču rok za oglasitev do 8. marca).

= **Snovanje banke uradniških zadrug.** Iz Beograda javljajo, da namerava zveza konzumnih zadrug državnega uradništva osnovati banko, ki bi dajala kredite uradniškim društvom in državnim uradnikom. Delniška glavnica bi znašala 50 milijonov dinarjev.

= **Podaljšanje predkonvencije za gradnjo železnice.** Prometno ministrstvo je podaljšalo firmi Oskrba Dalmacije ugljenom v Splitu predkoncesijo za gradnjo železniške proge Dugopolje-Livno.

= **Sanacija niške firme.** Iz Beograda javljajo, da je bil dne 24. januarja ukinjen konkurz nad firmo Braća Stanković v Nišu. Akcijo za njeno sanacijo so prevzeli solidarno niški trgovci.

= **Dobave.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 22. februarja ofertalna licitacija glede dobave 500 komadov patentnih velikih ključavnic (žabic), dne 23. febr. ofertalna licitacija glede dobave 7300 komadov raznih volnenih mazalic, istega dne ofertalna licitacija glede dobave 1400 kvadratnih metrov solinskega stekla, istega dne ofertalna licitacija glede dobave večje količine brona v palicah in istega dne ofertalna licitacija glede dobave signalnega stekla. Natančnejši podatki se dobe v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

= **Primanjkljaj praške banke «Bohemia».** Iz Prage poročajo: Glavna skupščina banke «Bohemia» je ugotovila primanjkljaj 174 milijonov Kč. Ta izguba izvira še iz leta 1921. in 1922., ko je banka izvedla velike transakcije, ki so se ponesrečile.

= **Obnova trgovinskih stikov med Grčijo in Rusijo.** «Vossische Zeitung» poroča iz Aten, da je Venizelos dal grškemu poslaniku v Berlinu navodila, naj uvede z berlinskim zastopnikom sovjetske Rusije preleminarna pogajanja v svrho obnovitve trgovinskih odnošajev med Grčijo in Rusijo.

= **Padanje nordijskih valut.** Tekom štirih tednov sta se poslabšali danska krona za preko 10 odst. in norveška krona za približno 9 odst. To je povzročilo v obeh deželah precej razburjenja. V Kopenhagnu so morali zaradi panične hausse ukiniti žitna notiranja. Temu nasprotno pa kaže švedska krona trdno odpornost.

= **Padec tujih valut v Varšavi** ima za posledico padanje cen. Deloma pa slabijo cene tudi zaradi velike stagnacije v trgovini.

= **Obtok bankovcev v Rusiji.** Po izkazu 1. januarja je imela ruska državna banka kovinske podloge za 8,864.000 červoncev, tujih valut za 5,485.000 červoncev in emitiranih bankovcev za 28 milijonov červoncev.

KAKOR ROŽA MED TRNJEM

se lahko smatra

MILO „GAZELA"

ki po svoji nedosegljivi kakovosti prekaša vse druge proizvode.

BELI, ČISTI IN VARUJE TRPEŽNOST PERILA.

Ali ste že poslali ?

naročnino za „Jutro"

Domače borze

1. februarja.

ZAGREB. Na efektnem tržišču tendenca slaba. Popustile so znatnejše Prištediona, Eksploatacija in Slavonija. — Na deviznem tržišču je bila tendenca zelo slaba. Vse devize so nazadovale, razen Londona in Pariza, ki sta na evropskih tržiščih prilično čvrsta. Promet zelo slab. Notirale so devize: Amsterdam 3195 do 3225, Dunaj 0.1203 do 0.1223, Bukarešta 42 do 45, Italija izplačilo 374.85 do 378.5, London izplačilo 369.15 do 372.15, Newyork ček 85.5 do 86.5, Pariz 399.20 do 404.20, Praga 247 do 250, Sofija 0 do 67.5, Stockholm 0 do 2275, Švica 1492.5 do 1502.5, valute: dolar 84.5 do 85.5, aK 0.1215 do 0, mK 0.21 do 0.24, lire 0 do 375; efekti: Kreditna Zagreb 160 do 0, Eskomptna 167 do 168, Hipotekarna 88.5 do 90, Ljubljanska kreditna 213 do 217, Jugoslavenska 151 do 153, Prištediona 1000 do 1005, Slavenska 106 do 107, Eksploatacija 130 do 132.5, Šećerana Osijek 1690 do 1720, Narodna šumska 130 do 132.5, Gutmann 1810 do 1820, Slaveks 850 do 860, Slavonija 208 do 210, Trbovlje 850 do 870, 7 odst. investicijsko 68 do 70.

BEOGRAD: Amsterdam 3225 do 3275, Dunaj 0.1212 do 0.1215, Budimpešta 0.28 do 0.30, Bukarešta 43 do 43.5, Ženeva 1492 do 1494, London 369.5 do 370, Milan 375.5 do 376, New-York 86 do 87, Pariz 408 do 405, Praga 248 do 248.25, Solun zaključek 100, Sofija ponudba 62.

Sokol

Občni zbor črnomeljskega Sokola. — Dne 25. t. m. se je vršil občni zbor društva «Sokol» v Črnomlju. Še nikdar ni bila čitalniška dvorana tako natlačena kot letos. Občni zbor je bil odsev izredne društvene agilnosti in delavnosti v preteklem letu ter nam je s prekrasno udeležbo članstva pokazal, da je sokolska misel v nekdanji klerikalni trdnjavi globoko ukoreninjena. S posebnim veseljem moramo pozdraviti ustanovitev sokolskega orkestra pod vodstvom požrtvovalnega br. Mihaela Rožanca. Dober naprodek je pokazala telovadba pri vseh kategorijah članstva kot tudi vsi ostali društveni odseki. Izvoljen je sledeči odbor: Starosta br. mr. pharm. Špiro Vrankovič, podstarosta br. Pavel Klemenc, načelnik br. Jože Štrukelj, načelnica sestra Jožica Weiss. Odborniki: Sestra Vera Malerič, br. Anton Stariha, br. Anton Stalcer, br. Karol Müller, br. Janko Weiss, br. Julij Šetina in br. Mrovlje; namestniki: Anton Željko, Tine Šveiger. Predsednik kulturno-prosvetnega odseka br, Mihael Rožanc. Pregledovalca računov: Al. Štepec, Jože Peršak. — Dramatični odsek priredi 2. in 3. februarja igro «Od boja do zmage», a telovadni odsek v začetku marca «Sokolsko akademijo».

Občni zbor Sokolskega društa v Št. Jurju ob južni železnici se je vršil 20. januarja v telovadnici. Udeležba je bila polnoštevilna. Izvoljen je bil sledeči odbor: starosta: Mastnak Franjo, podstarosta: Drofenik Josip, blagajnik: Recelj Alojzij, tajnik: Seručar Franjo, načelnik: Kovačič Ludvik, odbornika: Saveli Josip in Kovačič Josip. Izvolil se je tudi pripravljalni odbor društva «Sokolski dom», in sicer: Drofenik Josip, predsednik, Mastnak Franjo, Recelj Alojzij, Belle Ivan in Saveli Josip odborniki. Društvo se prav krepko razvija. Zdravo!

Sokolsko društo v Bošanju je imelo pred kratkim svoj III. občni zbor. Brat načelnik je podal lepo poročilo o napredku telovadbe. Tudi s. načelnica kulturno prosvetnega odseka Anka Celnar je poročala o pridnem delovanju na tem polju. Med letom je bilo več lepih predavanj, kakor: «O jetiki», «Alkohol — strup», «Pomen sokolske vzgoje», «Žena kot mati in vzgojiteljica» i. dr. Uprizorilo se je tudi nekaj dramatičnih predstav. Pri volitvah so bili izvoljeni: starosta br. A. Drmelj, nam. staroste br. J. Papež, načelnik br. J. Slapšak, načelnica s. D. Berčé, načelnica kulturno prosvetnega odseka s. A. Celnar, tajnik br. F. Dobovšek, blagajnik br. S. Zagrajšek. G. veleindustrijalcu Andreju Jakilu se Sokol najlepše zahvaljuje za podarjena dva kub. metra drv. — V nedeljo 27. januarja se je uprizorila drama Ks. Meško: «Mati». Igra je izpadla dobro v zadovoljstvo vseh navzočih.

Sokolsko društvo v Šiški ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 3. t. m. ob 15. uri v društveni telovadnici. Zdravo!

Za Sokolski Tabor. Mesto venca pokojnemu g. Antonu Krejčiju poklanja na inicijativo g. Fr. Ks. Stareta odbor bivšega Obrtnega pomožnega društva v Ljubljani, kateremu je bil pokojnik dolgoletni načelnik 1000 Din za zgradbo Sokol. doma na Taboru. — V isto svrho so nabrali 501 Din tržiški fantje Sokoli A. Belhar, L. Ahačič in F. Globočnik na fantovskem večeru br. Slavka Šarabona v Tržiču. — Posnemajte!

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

Sport

Smuška tekma na 50 km v Chamonixu. Rezultati smuške tekme na 50 km so nastopni: 1. Haug Thorlief (Norveška) 3:44:32, 2. Stromstad Thorlief (Norveška) 3:46:23, 3. Grotumbraaten (Norveška) 3:47:46, 4. Maardalen I. (Norveška) 3:49:48, 5. Persson (Švedska) 4:05:59, 6. Alm (Švedska) 4:06:31. Štirje češkoslovaški smučarji so dospeli kot 13., 14., 17. in 19. Kot 20. je dospel Madžar Nemeth v 6:16:32. Poročilo, ki nam je na razpolago, pravi, da je bil Kajzelj diskvalificiran. Ostalih dveh jugoslovenskih smučarjev ne omenja. Sedem smučarjev je med tekmo odstopilo, in sicer 1 Francoz, 3 Finci, 2 Švicarja in 1 Sved.

Klasifikacija narodov v Chamonixu. Po tekmah v sredo je bila klasifikacija narodov nastopna: Norveška 71 točk, Finska 67, Amerika 20, Švedska 19, Anglija 16, Avstrija 15, Švica 14, Francija 11, Češkoslovaška 6 in Kanada 1 točko.

Svetovni rekordi v hitrem drsanju. Tekme v Chamonixu v hitrem drsanju niso mogle zrušiti niti enega obstoječih svetovnih rekordov, ki so nastopni: 500 m Mathissen (Norveška) 43.4 (1914), 1500 m Mathissen 2:17.4 (1914), 5000 m Herald Strom (Norveška) 8:26.5 (1922), 10.000 m Mathissen 17:22.6 (1913). Svetovni prvak v drsanju je bil lani Finec Thunberg, v umetnem drsanju pa Avstrijec Boeckl.

Drsalne tekme na drsališču S. K. Ilirije v Ljubljani. Danes ob 9. dopoldne se prične juniorska tekma v umetnem drsanju ter damska tekma v umetnem drsanju za prehodno darilo SK. Ilirije. V juniorski skupini tekmuje 8 drsalcev, v damski konkurenci 3 tekmovalke. Jutri ob 9. sledi tekmovalno drsanje seniorjev za prehodno darilo dr. Gilberta Fuchsa, bivšega svetovnega drsalnega mojstra. H konkurenci je prijavljenih 5 drsalcev (Vodišek, ing. Bloudek, Kavšek, ing. Klimek) vsi SK Ilirija ter Schwab (SK. Celje). Tekmeci so dosegli tekom letošnje sezone pod vodstvom dr. Fuchsa znaten napredek. Obžalovati je, da izostane najbrže tudi letos jugoslovanski prvak iz leta 1921 ing. Jaroš. — Tekme se vrše pod vodstvom dr. G. Fuchsa.

Drsališče SK. Ilirije ostane danes dopoldne in jutri dopoldne z ozirom na drsalne tekme zatvorjeno. Za gledalce je pripravljen primeren prostor proti zmerni vstopnini. V popoldanskih in večernih urah bo drsališče odprto kakor običajno, drsalna ploskev je v najboljšem stanju.

Jugoslavija : Avstrija. Kakor doznava zagrebški «Hrvat», je kapetan avstrijskega nogometnega saveza sklenil, da proti jugoslovanski reprezentanci ne bo nastopilo tisto moštvo, ki je premagalo Italijane, temveč da bo postavil v moštvo proti Jugoslaviji nekatere igralce Rapida.

Kolesarsko gorsko prvenstvo Slovenije. Z ozirom na poročilo kolesarske sekcije S. K. Primorje, objavljeno v «Jutru» dne 18. januarja, ki pravi, da je bil član Primorja g. Kosmatin prvak za gorsko prvenstvo za leto 1923, ugotavljamo, da je bil prvak za gorsko prvenstvo v tem letu član kolesarske Ilirije g. Adolf Goltes.

Beograjski nogometni podsavez je na svojem občnem zboru izvolil nastopni odbor: predsednik I. Šafarik, podpredsednik P. Vukičević, I. tajnik B. Jovanović, II. tajnik L. Frajdenfeld, blagajnik O. Kelner, odborniki A. Stojanović, M. Mijodragović, P. Stamatović, R. Mitrović, S. Joksimović, S. Žujović, F. Goranić, R. P. Živanović, nadzorni odbor: V. Arandjelović, M. Andjelković in A. Miljojković.

Nogometni trening SK. Ilirije odslej redno ob sredah in sobotah ob pol 16. ter ob nedeljah in praznikih ob pol 15. Prvi trening danes na praznik ob pol 15. Zbirališče v novi garderobi. Istočasno trening lahkoatletične sekcije.

Službena objava LNP. — Glavna skupščina LNP se vrši danes 2. februarja ob 14. v restavraciji hotela Štrukelj (vogal Kolodvorske in Dalmatinove ul.) — Tajnik.

S. K. Slovan v Ljubljani. V nedeljo 3. februarja sestanek vseh rednih članov v restavraciji pri Roži ob 10. uri dopoldne. Podrobnosti na klubovi deski. Udeležba dolžnost!

Amundsenov polet čez severni tečaj

H. Hammer, ki poleti z Amundsenom čez severni tečaj, podaja v «B. T.» zanimive informacije.

Izhodišče Amundsenove ekspedicije bo Spitzberg. S seboj bodo imeli dve, ali če bodo dovolila denarna sredstva, tri letala, ali bolje rečeno, leteče čolne. Ta letala so vsa iz aluminija in tako zgrajena, da se lahko dvignejo iz vode, leda in snega. Vsako bo imelo radiotelegrafično postajo za daljavo 500 angleških milj. Letala bodo v najbližjem času preizkusili na švicarskih jezerih, na švicarskem ledu in snegu. V aprilu pridejo v Hamburg in odtod na Spitzberg, kamor priplove obenem matična ladja ekspedicije iz Tromsö na Norveškem, vsa lesena in tako zgrajena, da vzdrži tlak ledu. Z naravoslovci, tehniki, telegrafisti, fotografi itd. bo štela ekspedicija 50 mož, od katerih pa jih poleti na severni tečaj samo šest.

Ladja ostane baza ekspedicije in bo umeščena čim najbližje tečaja. Odtod začno letala svoj polet, zlasti da ugotovijo na tečaju ugodne kraje za pristajanje. Težave dela megla, ki se v ozih krajih nagloma pojavlja in je največja sovražnica vsakega letalca. Toda ekspedicija bo imela s seboj aparate, s katerimi bodo letalci mogli vsak hip ugotoviti smer poleta.

Potem ko bodo letala dovršila svoj poizvedovalni let, se bodo vrnila k ladji in nato bodo odletela k tečaju. Pristala bodo čim najbližje tečaja in odtod bo poslal Amundsen radijevo poročilo, da je dosegel severni tečaj. To poročilo izve Evropa, ko bodo letala že na tečaju. Amundsen upa, da bodo poleteli večkrat k tečaju, mogoče pa je tudi, da bodo poleteli samo enkrat s Spitzberga čez tečaj na Aljasko in bodo pristali pri tečaju.

Namen ekspedicije ni, doseči severni tečaj, ampak proučiti kraje okrog tečaja, katerih ploskev meri en milijon kvadratnih angleških milj. Ekspedicijo bodo pazljivo zasledovali tudi strokovnjaki poštnega zračnega prometa, ker je mogoče, da bo pot čez severni tečaj v bodočnosti običajna pot zračne pošte . . .

Tujci v Ljubljani

Od četrtka na petek je prenočilo v Ljubljani skupno 145 tujcev. Od teh sta se nastanila 102 v sledečih hotelih:

UNION: Adler Manfred, trg., Gradec; Abraham Mavro, trgovec, Sombor Arnstein Emil, trgovec, Bologna; Marko Bauer, tajnik sav., Zagreb; Bacher Karol, nadinženjer, Dunaj; Brunner Henr., trgovec, Dunaj; Baruch Aladar, trgovec Subotica; Černe Miha, hotelir, Bled; M. Fzio, inženjer, Maribor; Fotter Franc, potnik, Zagreb; Feder Henrik, trgovec, Dunaj; Gärtner Hermann, trg. potnik, Zagreb; Goldscheid Karol, potnik, Dunaj; Herman Milan, trgovec, Zagreb; Hudovernik Berta, zasebnica, Radovljica; Jagodic Ela, zasebnica, Celje; Just Vili, trgovec, Celje; Klapp Robert, trg., Berlin; Koder Franja, žena notarja, M. Sobota; Klöppe Valter, trgovec, Leipzig Kozma Alfred, trgovec, Osijek; Lapajne Cveto, inženjer, Idrija; Miloševič V., trgovec, Mostar; Nemanič Martin, župnik, Metlika; Piussi Bony, dijak, Celovec Poljanič Viktor, trgovec, Zagreb; Rukavina Ante, trg. potnik, Zagreb; dr. Mici Stiker, žena odvetnika, Brežice; Socher Adalbert, inženjer, Gradec; Steinhardt Margit, zasebnica, Dunaj; Samtleben H. trgovec, Hamburg; Šorič Zorka, zasebnica, Šabac; Schmidt Alfred, modist, Dunaj; Tomljenovič Dragan, trgovec, Zagreb; Tatič Pavle, novinar, Novi Sad Weiss Mavro, trg. potnik, Zagreb; Wollner Geza, potnik, Čakovec; Vurdelja Miloš, trgovec, Zagreb.

SLON: Arbeiter Alojz, trg., Maribor; Anderle Oskar, uradnik, Sušak; Blažon Davorin, davčni asistent, Konjice; Dörner Oto, trgovec, Innsbruck; Del Favero Angelo, zasebni uradnik, Tolmezzo; Dolenc Franc, trgovec, Škofjaloka; Jos. Hertiš, elektromoneter, Ptuj; Jerman Z., ravn. odv. pis., Trst; Joffe Iso, trgovec, Osijek; Kurtagič Fadil, direktor, Zagreb Lentz Alojzij, zasebnik, Ljutomer; Peter Mlovič, trgovec, Maribor; Podlicsnig Alojzij, trgovec, Maribor; Rosenberg Ignac, trg. potnik, Zagreb; Sattler Fran, lesotržec, Dražovas; Švarc Velimir, trg., Sušak; Tamburlini Josip, trgovec, Udine Wittich Viljem, trgovec, Pickenhammer Zwerina Emanuel, mehanik, Dunaj; J. Zajc, trgovec, Krka.

JUŽNI KOLODVOR: Adamič Anton trgovec, Videm; Jindrak Ivan, uradnik, Praga; Kraus Anton, ak. slikar, Praga; Kelhar Karol, trgovec, Bizeljsko; Marčon Ivan, trgovec, Straža; Prinčič Marija, posestnica, Podplat; Rus Franc, lesotržec, Loški potok; Salomon Danijel, knjigovez, Sarajevo; Semič Josip, šofer, Kočevje; Šubic Ivan, trgovec, Žiri; Taub Emil, inž. stavb. svetn., Dunaj.

LLOYD: Gradišnik Iv., natakar, Maribor; Golob Ivan, fin. pripr., Zidanmost Groic Aleks, zasebnik, Prolaz; Likar Leopold, učitelj, Loški potok; Vesel A., trg. pom., Loški potok.

SOČA: Brunskule Josip, posetnik, Dutovlje; Čeferin Matevž, posestnika sin, Davče; Čeferin Franc, posestnika sin, Davče; Markov Anatolij, slikar, Celje; Potrč Ignac, miz. mojster, Ptuj; Vidmayer Danimir, posestnik, Cerknica; Žunkovič Josip, monter, Zagreb.

TRATNIK: Beneš Arn., urar, Kranj; Grubišič Vekoslav, medicinec, Ljubljana; Izmajlov Nikola, rud. ind., Beograd; Klun Ivan, trg. potnik, Trst; Prdsky K., cvetličar, Tupodla, ČSR.; Rejman Jan, cvetličar, Jablanice; Svidersky Nikola, rud. inž., Beograd; Stöhr Vinko, potnik, Asch.

ŠTRUKELJ: Bartol Mimi, učiteljica, Ribnica; Černigoj Franja, posestnica, Lokavec; Herzog Drago, trgovec, Celje; Krivec Josip, trgovec, Krško; Kadunc Anton, učitelj, Sv. Gregor; Medved Binka, učiteljica, Sv. Peter pod Sv. Gorami; Pucelj Ivan, nar. poslanec, Vel. Lašče; Stadler Milka, učiteljica, Sv. Peter pod Sv. Gorami; Vintar Franc, lesotržec, Straža; Žvan Ivana, zasebnica, Srednja vas.

Poleg tega je prenočilo v gostilnah: De Schiava 16, Stari tišlar 11, Amerikanec 4, Ravnik in Kajfež po 1, Lozar 4 Možina 2 in Novi svet 4.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje" in „Zvestive" vsaka beseda 1 Din

Pristojbina vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Zvestive" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priporočuje se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Pouk

Francoščino poučuje najhitreje tudi učitelj — Resljeva cesta 9/I. 2552

Službe (dobe)

Vajenca pekovske obrti, se sprejme takoj pod ugodnimi pogoji. — Kje, pove uprava „Jutra". 2560

Služkinja za vse da zna kuhati in opravljati druga hišna opravila, dobi takoj dobro mesto. Naslov se izve v upravi „Jutra", Prešernova ulica 54. 2605

Korespondentinja vešna, z znanjem cirilice kakor nemške in slovenske stenografije ter strojepisja, se sprejme. 2380

Elektrarna na deželi išče strojnika z večletno prakso pri Dieselmotorjih in električnih stikalnih delkah, isti mora biti tudi ključavničarskih del ter trezen. — Ponudbe pod „Dieselmotor" na upravo „Jutra". 3081

Delovodja popolnoma vešč mostnih, dekmalnih in balančnih tehtnic, išče za veliko tovarno v Jugoslaviji. Dopise pod šifro „Strokovnjak" na upravništvo „Jutra". 2542

Dobra kuharica se išče za malo obitelj v Beogradu, katera bi tudi popravljala. Plača zelo dobra. Potni trošek se povrne. — Ponudbe s sliko in navedbo dosedanjih [illegible] na naslov: „Beograd, poštanski fah 285". 2669

Šoferja ki je obenem dober avtomonter, sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. 2701

Krojaški pomočnik prvovrstna moč, se sprejme pri K. Pučnik, Ljubljana, Bodna ulica št. 3. 2507

Jurist popolnoma verziran v pravnih zadevah, predvsem mora biti dober poznavalec zemljiške knjige in loco-zakonov, se sprejme kot družabnik za zelo podjetje. Pogoji: vsaj absolvirani juristi; prednost imajo diplomirani in praktiki. — Ponudbe pod „Eksistenca" na upravo „Jutra". 2595

2 strugarska pomočnika se takoj sprejmeta v strugarski delavnici s pogonom. — Vekoslav Ba..., Gornja Radgona, Laško. 2623

Drivskega pomočnika boljše moči, sprejme Koštomaj v Celju. 2621

Prodajalce sadnega aranžer ali aranžerka izložb, se z dobrimi pogoji takoj sprejme. Ponudbe z natančnim popisom dosedanjega službovanja, zahtevkom plače kakor tudi možnost nastopa službe, na poštni predal 44, Celje. 2618

Službe (iščejo)

Prodajalka pridna in poštena, išče mesta v špecerijski stroki, gre tudi za blagajničarko. Dopise je poslati na naslov: Ivana Medved, Frankolovo p. Vojnik. 2488

Mesta gospodinje išče m. Najraje grem k starejšemu gospodu ali k majhni družini. Sem dobra gospodinja in kuharica ter perfektna izučena šivilja. Cenj. dopise prosim na upravništvo „Jutra" pod „Vestna gospodinja". 2485

Mesta vzgojiteljice išči boljši družini išče absolvirana tehniške srednje šole. Izurjena je v šivanju in ročnih delih. Naslov pove upr. „Jutra". 2744

Knjigovodkinja in korespondentinja, perfekt. strojepisja, zmožna cirilice, z dolgo prakso, želi mesta v kakem podjetju. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Uzodnost". 2747

Šivilja izurjena za perilo in obleke, gre šivat na dom. — Naslov pove uprava „Jutra". 2733

Službo gospodinje išče poštena žena s 6 mesecev starim otrokom. Prvi mesec dela brezplačno. Naslov pove uprava „Jutra" pod „1. marec". 2760

18letna gospodična vešča šivanja, išče mesta prodajalke v manufakturni trgovini v mestu ali na deželi. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Ana". 2681

Prodajalka mešane stroke, perfektna, starejša moč, želi mesta kjerkoli v mestu ali na deželi, enajnje pa v Kranju. Ponudbe pod „Zanesljiva" na upravo „Jutra". 2673

Gospodična z večletno prakso, želi mesta knjigovodkinje ali blagajničarke v večjem kraju Slovenije, Hrvatske ali Slavonije. Dopise pod „Pisarniška moč" na upravo „Jutra" do 10. februarja t. l. 2672

Mesta vzgojiteljice želi mlada, inteligentna gospodična k otrokom od 1—7 let v večji kraj Slovenije, Hrvaške ali Slavonije. Dopise do 10. febr. na upravništvo „Jutra" pod „Vzgojiteljica". 2645

Knjigovodja in korespondent s prakso, zmožen nemškega in laškega jezika, želi premeniti mesto. Ponudbe pod „Samostojen" na upravo „Jutra". 2667

Šivalni stroj skoraj nov, se proda. Naslov v upravi „Jutra". 2656

Abs. eksp. akademik išče mesta v kakem večjem podjetju. Gre tudi brezplačno. Ponudbe na poštni predal 167 2651

Izvežbana šivilja od preproste do najfinejše obleke in perila, se priporoča cenj. damam na dom. — Cenjene dopise pod „Vestna 46" na upravništvo „Jutra". 2699

Službo strojnika iščem. Grem v vsak kraj v Sloveniji in nastopim lahko takoj. — Naslov pove uprava „Jutra". 2622

Mlinar trezen in samostojen, vešč mletja vsakovrstnega žita v navadnih ali umetnih mlinih, kakor tudi izdelovanja olja, išče službe. Poseduje samo dolgoletna spričevala. — Ponudbe pod „Mlinar" na podružnico „Jutra" v Celju.

Izprašan strojnik z daljšo prakso v popravilih strojev in elektrike, srednje starosti, neoženjen, trezen in zmožen tudi pisarniških del, išče službe. Oglase na upravo „Jutra" pod „Izprašan". 2590

Maturant ki ima lepo pisavo, želi prepisovati razne stvari. Naslov pove uprava „Jutra". 2608

Prodam

Več lepih kanarčkov se proda na Vrtači št. 3/I. 2564

Dekoracije za veselice. Cenjenim društvom in gostilničarjem priporoča tvrdka M. Tičar velike zaloge papirnatih krožnikov in servetkov, serpentine, komfeti, lampijoni, zalepke za šaljivo pošto in srečolov, girlande in druge lepe okraske po najnižji ceni. Društvom popust! 24

Sveže morske ribe na trgu po izredno ugodnih cenah. — Od petka dne 8. februarja naprej prodaja trgovka Ivana Florjančič na Vodnikovem trgu morske ribe vseh vrst. Cene: brancini, jegulje in druge najboljše vrste 60 Din kg, ribe druge vrste 50 Din kg, male ribe, kot sardele itd. po 30 Din kg. Rabi proti naročilu. Da vsaka stranka zagotovo dobi ribe, se prosi za naročilo do torka vsakega tedna. Trgovci dobe proti naročilu vsako množino. 2388

Plesne obleke od Din 400 do Din 1200 v vseh barvah. Po natančnem naročilu glede velikosti, barve in materijalu poljem tudi po povzetju. P. Magdič, Ljubljana (nasproti glavne pošte). 2126

Pomijo se oddaja v gostilni „Koroški dom". Poljanska cesta. — Kdor jih rabi, naj se zglasi. 2737

Turbina nova, nerabljena, izdelek svetovznanane tvrdke, za 33 HP, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 1967

Jabolčno sadno drevje krasno, najboljših vrst, oddaja Prvo slovensko drevesničarsko in trsničarsko podjetje Ivan Dolinšek, St. Pavel v Savinjski dolini iz svoje podružnice št. III p. Velenje. 2308

2 hrastovi pisalni mizi popolnoma novi, prodam. — Ogledajo se lahko vsaki dan. Naslov v upravi „Jutra" pod „Pisalna miza". 2508

Proda se vsled pomanjkanja prostora: 1 ena sedežna garnitura, prevlečena z demastom, 1 sedalo, 2 slika, 1 miza, zastori za okna, 1 sofa, pletena garnitura za vrt, 1 Crosettiera, 1 novo mešalo kolo znamke „Waffenrad". Predmete se lahko ogleda od 9. do 12. ure pri ravnatelju Huber v novozgrajeni palači Trboveljske premogokopne družbe. 2735

Vsi stroji velike ključavničarske tovarne, se prodajo. Dalje ključavničarsko, kovaško, mizarsko in sodarsko orodje in pisarniško pohištvo z Wertheimovo blagajno. — Dopise pod šifro „Samo proti gotovini" na upravo „Jutra". 2533

Filatelisti začetniki! Ugodna prilika! Zbirko nad 1000 različnih znamk vseh držav, prodam. Dopise pod „Cena 100 Din" na upravo „Jutra". 1953

Perzijske proproge večje in manjše, se ugodno prodajo v Šubičevi ulici 3/III desno. — Ogled med 10.—12. uro. 2422

Lesni trgovci dobite praktične knjige za prevrednanje različnega lesa: Rudolf Zorč, Ljubljana, Glejališka ulica 7/II. 2661

Šivalni stroj skoraj nov, se proda. Naslov v upravi „Jutra". 2656

Otroški voziček dobro ohranjen, se poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra". 2643

Ljubljanski Zvon 30 letnikov (od leta 1885. do leta 1915.), broširan, se proda. Kje, pove upravništvo „Jutra". 2559

Lepe suhe hlode (krelje) 4 m dolge ima na prodaj Ivan Rus, Breže pri Ribnici, Dolenjsko. 2718

Nettel-Kamera Sonett 6 in pol × 9, popolnoma nova, se proda. — Naslov pove uprava „Jutra". 2716

Proda se: Bürgerl. Gesetzbuch, nebst Nachtragsgesetzen. Band I. Strafrecht und Strafgesetz. Band II. Handelsgesetz und Wechselrecht und verschied. Gesetze. B. III. Zivilgerichtliches Verfaren. Band IV. — Naslov pove uprava „Jutra". 2691

25 vag.- bukovih drv klanih, sekanih pred štirimi meseci, prodam po 25 par kg. Tri vagone popolnoma suhih bukovih drv po 27 par kg franko vagon št. Janž, Dolenjsko. Franc Knez, Trišče, Dolenjsko.

2 spalni opravi iz trdega lesa, ena iz mahagonija, politirana, ugodno na prodaj. Ogleda se pri mizarju J. Velkavrh, Krakovska ulica št. 7. Naročila in popravila se sprejemajo. 2683

Salonska preproga 2 × 3, lepa, skoraj nova, sanke in bele kuhinjske stole, poceni proda. — Naslov pove uprava „Jutra". 2581

Srebrne krone po 1, 2 in 5 starocavstr., dobi najvišji ponudnik nekaj tisoč. Reflektanti naj se javijo pismeno na upravo „Jutra" pod „Krone". 2626

Prava biserna ogrlica in krasna briljantna broša, briljantna zapestnica, se proda — Grand hotel „Union" pri portirju. 2555

Kupim

Steklenice od parfumov in kolinske vode, kupi drogerija J. C. Kotar, Ljubljana, Wolfova ulica 3. 2583

Pisalni stroj dobro ohranjen, najraje Underwood, kupim. Ponudbe z navedbo cene na upravništvo „Jutra" pod „Underwood". 2576

Železna postelja (zlatlijiva) z žimnicami, se kupi. Ulica na grad štev. 5. 2567

Zlato kupuje po najvišji ceni zlatar Milan Košak, Cankarjeva nabrežje št. 31. 2562

Ljubljanski Zvon letnik 1923. prvo številko, kupi Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Vroče čiste in cele, kupuje tovarna lesenih čevljev v Tacnu pod Šmarno goro. 2601

Puško dvocevko, tudi malo pokvarjeno, biti pa mora vsestransko dobro ohranjena, kupim za 1600 K. — Naslov pove uprava „Jutra". 2763

Bukovo oglje prima suho, vilano kupujem zopet stalno. Stavite ponudbe za franko vagon. Na ponudbe brez cen, ne odgovarjam. — Rudolf Zorč, Ljubljana, Glejališka ulica 7/II. 2660

Strojnik ključavničar, vešč tudi v elektrotehnem obratu, išče službe. — Naslov pod šifro „Strojnik" pri upravi „Jutra". 2708

Dobre pomije sprejmem proti plačilu. — Ponudbe pod „Takoj" na upr. „Jutra". 2723

Pisarniško opremo pisalno mizo, pisalni stroj, omare za knjige itd., kupim. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Oprema". 2762

Mlad trg. pomočnik išče mesta v trgovini z mešanim blagom ali špecerijo. Nastopi takoj ali pozneje. — Naslov pove uprava „Jutra". 2706

Oglja lepega, suhega, bukovega za izvoz, kupim vsako množino. Takojšnje plačilo. Ponudbe z navedbo cene na Franc Knez, Trišče, Dolenjsko. 2693

Nakup drv. Avstrijska tvrdka kupi vsako količino drv. Zastopnik sedaj v Ljubljani. Išče se za vodstvo podružnice lesni strukovnjak s pisarno. Ponudbe se prosijo pod šifro „Lesna industrijska družba" na upravo „Jutra". 2610

Ribiška palica angleške vrste, se kupi. Ponudbe s navedbo cene pod „Ribič" na upravo „Jutra". 2594

Kmetijski

«Agrarin» Maribor, Aleksandrova cesta št. 57, prodaja: Moko iz banaške, lepa namizna jabolka od 50 kg naprej po najnižjih dnevnih cenah. — Istotam se kupuje fižol po najvišjih dnevnih cenah. 2353

Suhe hruške prvovrstne, kupim takoj večjo množino. Ponudbe z navedbo cene, vrste in količine naslovi: Jozo Kovač, Ljubljana, Stari trg 3. 1726

Obrt

«Tribuna» F. D. L. Tovarna dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani, Karlovška cesta št. 4, Zvonarska ulica št. 1. — Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles, malih pomožnih motorčkov in šivalnih strojev. Preko zime se shranijo in sprejemajo v popolno popravo za emajliranje in poniklanje dvokoles, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. 2294

Pohištvo. Vsakovrstne spalne oprave nudim po zelo ugodnih cenah Matija Andlovic, mizarstvo in zaloga pohištva, Ljubljana, Vidovdanska cesta 6. 2461

Pekarijo vzamem v najem ali zakup, plačam tudi uspešno posredovanje. Ponudbe na Alojzija Abtig, Sv. Peter, Sav. dolina 2402

Kompl. delavnica za splošno kleparstvo in ključavničarstvo ter vodovodno podjetje s celim inventarjem se radi selitve ugodno proda. Naslov pove uprava „Jutra". 2728

Nepremičnine

Rodovitno posestvo lepa lega ob glavni cesti pri Mariboru, vinograd, velik sadonosnik, travniki, njive, 3 hlaje z gospodarskim poslopjem, se proda za 450.000 Din. — Ponudbe pod „Dobičkonosno posestvo" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 2237

Pozor! V najem se oddaja Šmarješko toplice pri Novem mestu, ev. se iste tudi prodajo. Informacije pri lastniku v Ljubljani 7, „Bellevue". 2128

„Posest" Realitetna pisarna v Ljubljani, Poljanska cesta 12, prodaja:

Novozidano trgovsko hišo v rudniškem kraju z inventarjem, 175.000 Din.

Enonadstropno obrtno hišo, sredina Maribora, delavnica in stanovanje takoj prosto, 400.000 Din.

Stanovanjske hiše v predmestju Ljubljane, stanovanja takoj prosta, 90.000 dinarjev, 95.000 dinarjev 100.000 dinarjev in 120 tisoč dinarjev.

Novozidano dvodružinsko vilo, 850 metrov vrta v Rožni dolini, 300.000 Din.

Parcelo 7500 metrov ob Dunajski cesti po 55 Din.

Novozidano vilo v severnem delu mesta, 8 sob, velik vrt, 500.000 Din.

Parcelo 26.800 kvadr. metr. na Ljubljanskem polju po 8 Din.

Enodružinsko hišo, vrt 1000 metrov, takoj prosta, ob Dunajski cesti, 82.000 dinarjev.

Posestvo 22 oralov na Spodnjem Štajerskem, hlev in štirisobna gospod. poslopji, 175.000 Din.

Hišo z vrtom ob cesti pri Mengšu, 60.000 Din.

Odda:

Večje število trgovskih lokalov na prometnih točkah v Ljubljani. 2755

Mala hišica pred 15 leti z opeko zidana in krita, s 1200 kvadr. metr. vrta pri Krškem je naprodaj. Cena 25.000 Din. — Ponudbe na upr. „Jutra" pod šifro „Krško". 2730

Novodograjena hiša s 3 sobami, kuhinjo, verando, kopalnico, jed. shrambo, podstrešjem in vrtom, se proda na periferiji mesta. Stanovanje takoj prosto. Naslov v upravi „Jutra". 2642

Hiša s sadnim vrtom njiva, gozda, skupno 3 johe, se proda. Hiša je v dobrem stanju s 4 sobami in kletjo. Natančne se pozve pri lastniku Jakobu Mihelič, St. Miklavž št. 27, pošta Hoče pri Mariboru. Cena 75.000 Din.

Parcelo ali poslopje na kakem dvorišču, kateru bi bilo možno preurediti za stanovanje, kupim. Ponudbe z navedbo cene pod „Mala hišica" na upravo „Jutra". 2574

Lokali

V najem ali na račun želita vzeti gostilno ali kavarno 2 gospodični gostilničarki. — Ponudbe pod šifro „Kavarna" na upr. „Jutra". 2397

Trgovski lokal na prometni cesti v Ljubljani, se išče za takoj ali pozneje. Ponudbe na upr. „Jutra" pod šifro „Dobra točka". 2339

Gostilna in mesarija z vsem inventarjem v zelo prometnem kraju, se odda takoj v najem. Pismene ponudbe najkasneje do 12. febr. s priloženo znamko na upravo „Jutra" pod „Ugodna prilika". 2517

Trgovino z mešanim blagom v prometnem kraju na deželi, vzamem v najem. Eventualno preskrbim tudi lastnika trgovine. Ponudbe pod „I. K. 41" na upravo „Jutra". 2465

Trgovina z mešanim blagom z inventarjem, se odda takoj v najem za dobo vsej let. Naslov v upravi „Jutra". 2753

Trgovina in gostilna na prometnem kraju na Notranjskem, se odda takoj v najem. Vpošteva se le resne reflektante. — Naslov pove uprava „Jutra". 2470

Prvovrstna gostilna se da v najem. Letni konzum vina in pive čez 200 hl. Star štacijon. Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Fiego, Kočevje. 2615

Stanovanja

Za šolarja iščem stanovanje s hrano pri rodbini, ki bi lahko posvečala dečku kar največjo skrb za učenje in vzgojo. Plačam dobro. Ponudbe pod „Stroga vzgoja" na upravo „Jutra". 2606

Sobo z vso oskrbo, išče gospodična. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Separirana". 2591

Stanovanje ali dve opremljeni sobi, išče zakonski par brez otrok za takoj ali pozneje, proti nagradi. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Nagrada". 2588

Mesečno sobo išče zakonski par brez otrok v sredini mesta, z električno razsvetljavo in posebnim vhodom do 1., najkesneje do 15. februarja. — Najemnina postranska stvar. Ponudbe pod „Nujno" na upravo „Jutra". 2584

Na stanovanje s hrano se sprejme dijak. Naslov v upravi „Jutra". 2513

Mesečno sobo mirno, solnčno in svečo, z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom, išče za 1. marec soliden gospod. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Doktor". 2736

Soba v Mariboru za enega gospoda, se takoj odda. Vprašati: Veršič, Maribor, Cvetlična ulica št. 31. 2745

Na stanovanje in hrano se sprejme dijak. Instrukcija lahko v hiši. — Naslov pove uprava „Jutra". 2754

Dvoletno najemnino plačam tistemu, ki mi odda stanovanje 2—3 sob s pritiklinami v stari hiši v Ljubljani. — Stanovanje bi moral dobiti najkesneje 1. julija. — Pismene ponudbe pod šifro „Solidno" na upravo „Jutra". 2664

Zamenjam stanovanje sobo s kuhinjo in pritiklinami za stanovanje z 2 sobama in pritiklinami. — Moje je suho, zračno in sončno, mirna solnčna lega. Povrnem selitvene stroške in plačam takoj enoletno najemnino. Pismene ponudbe pod „Ugodna zamenjava" na upravo „Jutra". 2603

Stanovanje obstoječe iz 2 sob in kuhinje, zamenjam proti primerni nagradi za nekoliko večje. — Ponudbe pod „Zamenjava" na upravo „Jutra". 2658

Snažna soba s dvema posteljama, se odda. Naslov pove uprava „Jutra". 2751

Iščem stanovanje v kaki novi hiši, obstoječe iz 3—4 sob ter pritiklin. Najemnino sem pripravljen plačati tudi za nekaj let naprej. Naslov pove uprava „Jutra". 2659

Prazna soba (tudi dve) s posebnim vhodom, se išče za takoj. Tudi v bližnji okolici. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Prazna soba". 2651

4 tone premoga tečno onemu, kdor odstopi za takoj zakonsko sobo s kuhinjo, event. s uporabo kuhinje. Ponudbe pod „Ljubljana" na upravo „Jutra". 2697

Opremljena soba v bližini glavne pošte, se odda s 1. marcem solidni osebi. Pismene ponudbe z navedbo poklica in naslova na upravo „Jutra" pod „Solidnost". 2472

Stanovanje s 3 sobami v I. nadstropju, se zamenja. — Ponudbe pod „V mestu" na upr. „Jutra".

Mesečno sobo išče zakonski par brez otrok v sredini mesta, s električno razsvetljavo in posebnim vhodom do 1., najkesneje do 15. februarja. — Najemnina postranska stvar. Ponudbe pod „Nujno" na upravo „Jutra". 2548

Stanovanje (sobo in kuhinjo) išče gospodična s 1. marcem ali 1. apr. — Stanovanje v vili ali pri češki rodbini dobrodošlo. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Dobro stanovanje". 2609

Kapital

Delnice Jadran. banke bi kupil. Obvezne ponudbe z navedbo komadov in cene na upravo „Jutra" pod „Delnice Jadranske". 2598

25.000 Din posojila se išče za dobo vsaj 6 mesecev proti primernimi obrestmi. — Ponudbe pod „Pošteno vračilo" na upravo „Jutra". 2054

Kot družabnik z več tisoč kronami pristopim k podjetju, pri katerem bi lahko v svrho prepričanja 2 meseca poprej sodeloval. — Ponudbe pod znaščo „Dobro obstojno" na podr. „Jutra" v Mariboru. 2539

Kompanjonko s kapitalom 100.000 dinarjev išče trgovec v mestu. Pogoji je sodelovanje. Primerno izobražene samostojne dame naj pišejo pod „Zasigurana eksistenca" na Aloma Company, Ljubljana. 2749

Kompanjon se išče za malo tvornico s sigurnim dobrim zaslužkom, s kapitalom 75.000—100.000 Din. Ponudbe na upravništvo „Jutra" pod „Dobri zaslužek". 2676

2—3 gospodje s kapitalom 50.000—100.000 Din, za dobro idoče malo tvornico, se iščejo v svrhe ustanovitve družbe. Ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod „Ugodna prilika". 2679

Dopisovanje

Mlad zas. nameščenec želi znanja z mlado gospodično z nekaj premoženja ali samostojno živijo. Samo resne ponudbe s sliko pod šifro „Simpatična" na upravništvo „Jutra". 2670

«37 C» Oglasite se! Dvignite pismo v upravi „Jutra" pod šifro „Snežinka". 2668

Ohio prosi za odgovor! 2662

Mina Pgnia dvignite danes pismo poste-restante. Kodrič. 2639

Ločenec inteligenten z nekaj premoženja, s trgovsko koncesijo, sedaj priv. urednik z lepo plačo ter pravico do pokojnine, želi resnega znanja s poštenо gospodično ali vdovo brez otrok, staro od 40 let naprej, katera bi imela že trgovino ali kaj premoženja, da se trgovina prične. Zakon izključen. Resne ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Poletje". 2638

Resnega znanja želi trgovsko naobražena gospodična z boljšim gospodom. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Pomlad". 2690

Dopisovati želim radi pomanjkanja znanja s plemenitim, zdravim akademično izobraženim gospodom v starosti, dobri poziciji, 40 do 50 let starim. Kdor hrepeni po udobnem domu, ljubeznivi, skromni, vsestransko izobraženi ženici, naj se blagovoli javiti s polnim naslovom. Dopisi se na želje vrnejo. Na upravo „Jutra" pod „Fortes fortuna adjuvat". 2680

Glasba

Harmonij kupim, četudi pokvarjen. — Ponudbe na: A. Koren, Ljubljana 7, Celovška cesta 13. 2548

Klavir je na razpolago deklicam za vajo. — Naslov pove uprava „Jutra". 2719

Glasovir star, uporabljen, se proda za 2500 Din. Naslov pove upr. „Jutra". 2680

Kratek črn klavir dobro ohranjen, se takoj proda za 12.500 dinarjev. Naslov pove uprava „Jutra". 2698

Pianino dobro ohranjen, bi kupil. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Pianino". 2684

Živali

Gostilničarji, mesarji! Naprodaj imam 4 lepo rejene prašiče, teže do 600 kg. — Ignacij Oražem, mlinar, Breže pri Ribnici, postaja Žlebič. 2717

Psiček rjave barve, 1 leto star, se poceni proda. Kje, pove upr. „Jutra". 2716

Izgubljeno

Naočniki v srebrnem okviru so se izgubili med Schneider-Verovškom in Kongresnim trgom. Pošten najditelj naj jih odda proti primerni nagradi upr. „Jutra". 2756

Izgubila sta se 31. t. m. zjutraj dva prstana od Ribiške ceste proti dramskemu gledališču in pošti, do vodine Sv. Petra ceste. — Pošten najditelj se uljudno prosi, da jih odda proti dobri nagradi v upravništvu „Jutra". 2732

Razno

V najem sam sredi mesta hlev, remisa in sobo in prostor za seno. Predam tudi par konj. — Naslov pove uprava „Jutra". 2752

Dežnike popravlja in prodaja po zelo nizki ceni M. Hostnik, Vodnikov trg (paviljon). 2636

Na dobro hrano se sprejme več gospodov — Ulica na grad 3, pritličje. 2569

Tovarna za ločenje dragih kovin I. kraljevina, Ljubljana, Sv. Jerneja cesta št. 231, prevzame vsakovrstno zlato in srebro v pradelavo in prodajo. — Posebnosti, posrebrenje, poniklanje in pobakrenje. 2713

Tovarna rinčic in kljukic za čevlje, se opremljena, se radi nesporazumljenja družabništva po ugodni ceni proda, ali se sprejme družabnik. Dnevni dobiček tovarne 3000 kron. Več se pozve na licu mesta vsak dan od 9.—2. ure v Stražišču pri Kranju. 2454

V nobeni knjižnici ne sme manjkati

Cankarjev zbornik

Uredil dr. J. Glonar

Vez. 37 Din, brož. 30 Din, pošt. 1·50 Din

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Z ozirom na obiastreno dovoljeno (93

razprodajo

našega oddelka za pletenine, trikotažo in perilo si dovolujemo cenjene odjemalce opozoriti, da se nahajajo v zalogi še večje množine raziičnega blaga, kakor:

Za damo: perilo, bluze, predpasniki, nogavice in rokavice.

Za gospode: triko perilo, sviterji, srajce, ovratniki, nataniice, nogavice, rokavice, gamaše in dokolenice.

Za otroke in dojenčke: perilo, osobito znamke «Tetra», patentne nogavice, sviterji, čepice itd.

Brisače, različna galanterija in kosmetika.

Vse to blago razprodajamo pod tržnimi cenami samo dotlej, dokler traja zaloga.

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Čitajte pesniški zbirki Fr. Zbašnik

PESMI

Vez. 21 Din, brož. 15 Din, pošt. 1·50 Din

A. Debeljak

Solnce in sence

Vez. 15 Din, brož. 9 Din, pošt. 1·25 Din

Naročite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Danes dne 2. svečana

— v gostilni Dergas —

Koroška c. 48, Maribor, **pojedina** jetrnih in krvavih klobas, lastna kolina s koncertom. Točenje la Risling. — Za obilen obisk se priporoča Josip Dergas, gostilničar

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani

registr. zadruga z omejeno zavezo

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2

Tehniško vodstvo z oblastveno-avtoriziranim gradbenim inženjerjem.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeni in inženjerski stroke spadajoča dela.

Delo solidno! Cene konkurenčne!

Trgovina perila

HED. ŠARC

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5

priporoča za noveste po nizkih cenah:

Platno za rjuhe	Žepne rute
Tkanina za rjuhe	Brisaljke
Šifon za perilo	Švicarske vezenine
Namizne garniture	Perje in puh

Perilo za dame in gospode po meri.

SALAMA

prve vrste, nova roba, popolnoma zrela

dobiva se povsod.

Prva hrvatska tovarna salame, suhega mesa in masti

M. Gavrilović-a Sinovi d. d.

Petrinja.

Zastopstvo za Slovenijo K. Bunc in drug, Ljubljana, Celje in Maribor.

M.G.S. 10 PETRINJA

Jean de la Hire: Lucifer

Fantastičen roman v šestih delih

108

«Da, slišal sem! . . . In da mi je živeti še stoletja, nikdar ne pozabim teh besedi, ki jih takrat nisem razumel in jih ne razumem tudi danes . . .»

«Morda ti jih nekoč razložim,» odvrne svečano Sainclair. «A zdaj nadaljuj! In ne pozabi ničesar!»

«Ba! Pozabiti! Moje misli so zdaj svobodnejše in jasnejše kakor kdaj prej, in dobro vem, da vam bo to, kar vam povem, olajšalo in omogočilo maščevanje . . .»

«O, da! Da!» zakriči nestrpno Sainclair.

«Torej, gospod baron je zamrmral, kar sem vam pravkar povedal. Potem nas je premeril z očmi in nam mignil z levico, naj gremo za njim. Sekiro je še vedno imel v desnici. Mi smo mu sledili.»

«Iz lastne volje?»

«Iz lastne. Svoje misli smo takrat še imeli v oblasti. Šli smo skozi dvorane . . . O! in zdaj prihaja ono strašno, grozno! . . .»

Franc iztrga levico iz tresočih se Nyctalopovih rok in si ž njo zakrije oči, iz ust pa se mu izvije vzdih in ihtenje . . . desnica z odsekanim zapestjem pa mu mrtva visi ob telesu.

«Govori, Franc, govori!» mu pravi Sainclair z mehkim glasom, iz katerega pa odmeva silna nestrpnost. «Govori! Čas hiti, moči te zapuščajo. Potem ti prevežemo roko in bomo skrbeli zate, da ti ohranimo življenje za maščevanje! . . .»

«Ah, res, maščevanje!» krikne nesrečnež.

In z vročičnim, sopečim glasom povzame:

«Gospod baron, da! . . . proklet! proklet naj bo! . . . gospod baron nam je mignil, naj vstopimo v dvorano, popolnoma temno dvorano, sredi katere je stala belo pogrnjena postelja . . In na tej postelji Mina! . . . Mrtvo telo Mine! . . . Na prsih ji je zevala velika rana . . . in okrog nje črna, strjena kri . . . O! In ob vzglavju postelje je na mali mizici stal steklen krožnik, in na njem je ležalo srce, prebodeno s tremi iglami . . . srce Minino! . . . Groza nas je stresla po vsem telesu . . . In tedaj je oče nenadoma vzdignil puško in . . . grom in peklo! . . . gospod baron je iztegnil desnico in razpri dlan . . . In v hipu smo vsi trije, oče, brat in jaz, izgubili svojo voljo! . . . Spomin in razum nam je ostal . . . a brez volje! Kaka muka! . . . Pred nami je ležala Mina, mrtva! V rokah smo imeli nabite puške, a jih nismo mogli nameriti proti pošastnemu gospodu baronu, kri Minina je vpila po maščevanju, a mi se nismo mogli niti ganiti! . . .

Nakrat vzame gospod baron krožnik, na katerem je ležalo Minino srce, in se odstrani od postelje. In tedaj se postelja zamaje . . . in se začne pogrezati in izgine skozi tla . . . In potem se začuje udarjanje kovine ob skalo . . . soba se strese in iz tal plane curek vode . . . Nato vse utihne . . . Svež zrak zaveje iz studenca, ki se je pojavil v tleh . . . V možganih nam odjekne ukaz, naj vržemo puške v vodo . . . nismo se mogli upirati . . . In tedaj sem spoznal, da se nahajajo tam spodaj pod tlemi grajske ječe, na dnu ječ pa teče podzemska reka . . . A med tem so se tla zopet počasi in neslišno zgrnila . . .

Gospod baron je nato s krožnikom in s srcem in s sekiro odšel iz sobe in mi smo mu pokorno sledili . . . Dospeli smo v to sobo. In tu nam je bilo ukazano, da položimo desnico na ta podstavek . . . In baron je s sekiro trikrat zamahnil in nam vsem odsekal desno zapestje . . . Potem pa je odšel, ne da bi se še kaj ozrl na nas . . . Seboj pa je vzel roke, ki nam jih je odsekal, in Minino srce . . . Jaz sem se prvi zmislil, da obvežem roko, kajti kri je lila curkoma . . . Tudi Berthold si je obvezal rano. Ko sem se ozrl na očeta, sem videl, da se je zgrudil na tla . . . Ni mu bilo več pomoči . . . Nato me je objela omotica . . . moj bog, moj bog! . . .»

Franc se zgrudi Wolfu v naročje. Zdaj ga nič več ne drži silna energija, ki mu je dajala moč, ko je govoril o strašnih dogodkih. Izgubil je mnogo krvi in vpliv injekcije kafrinega olja se je začel izgubljati. Polagoma pade mladenič v nezavest.

Sainclair, Corsat in Pilou so kar otrpli od groze. Dolgo časa stoje nepremično pred onesveščenim Francem. Celó Nyctalope mora zbrati vso svojo energijo, da se oprosti silnega vtiska, ki mu je ostal v duši od Frančeve pripovesti. In Wolf, ki še vedno podpira ubogega nesrečneža, se trese kakor trepetlika.

Končno izprogovori Sainclair z jasnim glasom:

«Odnosimo ga!»

«Nepotrebno, gospodar,» odgovori zamolko Wolf.

«Torej odidimo!»

Sainclair se skloni na onesveščenega.

«Bog! . . . Je-li mrtev?»

Brzo mu odpne jopič in seže z roko pod njegovo košuljo. Čez hip prisloni ubo na Frančeve ustne.

Nič! Srce je nemo, diha ni čuti.

«Mrtev je! . . .»

Sainclair vstane, v glavi mu razbija. In s stisnjenimi pestmi zavpije:

«O, Lucifer, Lucifer! Ko te dobim v pest! Kaj si storil Ireni, da je Mina klicala: „Raymond, Raymond!" Čemu si pohabil te tri ljudi? . . . Kaj si storil z njihovimi rokami in Mininim srcem? . . . Pošast! peklenska pošast, da te dobim v roke! . . .»

Wolf spusti nalahno mrtvo truplo na tla in poklekne poleg njega. Ihtenje se mu izvije iz grla, da plaka kakor mal otrok. Corsat in Pilou se primeta za roke in tudi ona imata solzne oči.

Ko se razgubi odjek strašne Nyctalopove pretnje v obokih, zakriči Pilou:

«Proč odtod, gospodar! Bežimo! . . .»

«Da, proč, proč! Wolf, vstani, vstani, Wolf!»

Vsi štirje planejo k odprtini v tleh, in drug za drugim izginejo iz strašne sobe in se spuste na eno izmed postelj, ki so bile v «sobi smrti».

Do zore so potem begali po gradu in preobrnili vse: zaman, nikjer žive duše, vse je pričalo o nenadnem odhodu baronovem. A nikjer ni bilo nereda: baronov beg se je izvršil v popolnem redu. Po vsej verjetnosti je grajsko osobje izvedelo šele par ur poprej, kaj graščak namerava, on sam pa je pripravil vse podrobno že več dni poprej. Sainclair, Corsat, Pilou in Wolf odidejo v fizikalno-kemični laboratorij, kjer so trije Zuchti naleteli na barona, ko je baš s sekiro razbijal in uničeval posodo, stekleničice in epruvete: delo uničenja je bilo dokončano, niti ena steklena posoda ni ostala nepokvarjena. Počemu to razbijanje? . . . Zagonetka! . . . A ta zagonetka je bila malenkostna spričo velikih tajn, ki so se odpirale pred Nyctalopom, da se ga je oprijemala omotica.

Vzhajajoče jutro je našlo Jeana Sainclaira in njegove tri spremljevalce na terasi severnega stolpa.

Okrog njih je začela polagoma vstajati lahna megla, gostejši oblaki pa so se razblinjali ob gorskih slemenih; svetla modrina neba, na katerem so druga za drugo ugašale zadnje zvezde, je na vzhodu prehajala v lahno rožnato barvo od vzhajajočega solnca; zrak je bil pomladno svež in pekoč ostrega gozdnega vonja. Ob odhodu iz temačnega gradu in grozne noči, na kateri je kakor mora ležala tajinstvenost, ki jo je ostavil nedoumni Lucifer, je Sainclairu in njegovim trem spremljevalcem jasnost narave čudovito dobro dela, čeprav je pokrajina bila divja in neprijazna . . . S polnimi pljuči vdihavajo svoži jutranji zrak, in oči se jim ob vzhajanju solnca široko odpirajo . . .

A misli se jim ne morejo odtrgati od tega, kar so videli in čuli v tej strašni noči, in še bolj se jim glodajo v ono, kar jim je dozdaj še ostalo neznano.

«To je strašno!» pravi Sainclair s tihim glasom, kakor da se boji, da ne bi motil veličastne tišine, v katero sta zavita nebo in zemlja. «Strašno! . . . Zakaj je Lucifer ostavil grad? In kam je odšel? . . .»

Corsat se spogleda s Piloujem.

«Gospodar, smem govoriti?» vpraša Sainclaira.

«Smeš!»

«No,» povzame Burgundec, «menim, da ne bo preveč težko najti sled. Lucifer je vzel seboj svoj peklenski stroj in še precej drugega, kovčege in zaboje. Spremlja ga množica mož in žena. In, kakor smo se prepričali v konjušnicah, je odpeljal seboj kakih trideset konj. Njegova karavana mora povsod, kjer potuje, vzbuditi pozornost. Nikjer ne more potovati neopažen. Mnenja sem, da nam ne bo težko poizvedeti, čez kateri prelaz je odpotoval . . .»

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

Pisalni stroj 34 6

L. C. Smith & Bros, Mod. 8

L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6 I.

=NOVO=

došlo blago, cefiri, šifoni, tiskovine, hlačevine in sukno za pomladanske obleke po zelo nizkih cenah, samo pri

Ivan Kos

Ljubljana, Sv. Petra cesta 23 — Šiška, Celovška c. 2.

Globoko potrti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša predraga mama, stara mama in tašča, gospa

Ana Domladis, roj. Hodnik

danes, dne 1. februarja ob 1/2 6. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, večkrat previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage rajnice bo dne 2. t. m. ob 14. uri iz hiše žalosti, Rimska cesta št. 10 na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi ji ohranjen blag spomin!

Ljubljana, dne 1. februarja 1924.

536 Žalujoči rodbini:

Albert Domladis, Angelo Savnik.

Preselitev pisarne.

Odvetnik dr. Leopold Boštjančič

v Mariboru naznanja, da se je

preselil

z odvetniško pisarno s št. 30 na št. **36** Aleksandrove ceste

(nad kavarno „Jadran"). 532

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, Mestni trg 15

izdelovatelj dežnikov.

Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic.

Stari dežniki se nanovo preobličejo

Premog

(Trboveljski)

147 **Drva**

trda in mehka, žagana in cepljena, stalno v zalogi. Premog in drva dovažamo tudi v **vrečah.**

Naročila sprejema

H. Petrič

Ljubljana

Gosposvetska c. 16.

Telefon 343.

Cenjenim damam!

Preden nakupite svilo za plesne toilete, oglejte si zalogo pri 97 II

A. Šinkovic nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

Prodaja po konkurenčnih cenah!

Iščemo železninarja

z večletno prakso. Reflektiramo samo na boljšo moč s strokovno izobrazbo. Obširne ponudbe z navedbo svojih zahtev na firmo Schneider & Verovšek, Ljubljana. 406

Trboveljski premog in drva

17 dobavlja

Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Mr. Bogo Orožen

lekarnar v Ptuju

Mr. Nada Kolšekova

poročena

2. svečana 1924

491

Izredna

ustanovitvena prilika

za trgovca.

V zdravo znano brezkonkurenčno podjetje se sprejme kot sodelujoč družbenik mlajši agilen trgovec z najmanjšo vlogo 200.000 Din. Letni zaslužek dosti čez 100 odst. vloge. Ponudbe pod „L. M." na vratarja hotela „Union" v Ljubljani. 550

Obvestilo

Cenjeno občinstvo uljudno obveščam, da sem s 1. februarjem 1924 prevzela na novo preurejeno

Gostilno „Koroški dom"

Poljanska cesta št. 11 v Ljubljani

Za dosedanjo naklonjenost se cenjenim gostom restavracije hotela Lloyd najtopleje zahvaljujem in prosim njih naklonjenosti tudi v nadalje, ter se priporočam na novem mestu. — Kakor vedno, bom polagala največjo pozornost na izbrano kuhinjo, ter bom točila le pristna domača vina, tako izborni cviček iz „Gadove peči". — Topla in mrzla jedila vedno na razpolago. — Cene zmerne. — Klavir na razpolago.

Za obilen poset se priporoča

Kati Korošec

bivša restavraterka hotela „Lloyd"

F. Kmet

stavbeni in galanterijski klepar

416 **v Trebnjem**

naznanja, da izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela solidno po možno nizkih cenah in proti jamstvu. Kot **specijalist v pokrivanju in prebarvanju zvonikov** se toplo priporoča za taka dela. **Vinogradnikom priporoča** prvovrstno **„peronospora"-brizgalne,** katere ima vedno v zalogi. **Pokvarjene tudi prevzema v popravilo.**

Brez posebnih obvestil.

Vsem prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da je naša ljubljena mati, tašča, stara mati, oziroma prababica, gospa

Marija Fettich-Frankheim

včeraj, v četrtek dne 31. januarja 1924 ob pol 8. uri zvečer v 88. letu svoje dobe po daljši bolezni, previdena s svetotajstvi mirno izdihnila.

Zemeljske ostanke drage pokojnice spremimo k večnemu počitku na Svečnico, dne 2. februarja ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Rebri št. 7, na pokopališče pri Sv. Križu.

Blag ji spomin!

V Ljubljani, dne 1. februarja 1924.

535 **Žulujoči sorodniki.**

Kože divjačine

in sicer:

od lisic, kun, dehorjev, vider, zajcev itd.

kupujem neposredno za Ameriko.

Plačam najvišje dnevne cene!

Od 1. januarja zbirališča v vseh večjih mestih **Jugoslavije, Italije** in **Bolgarske:**

Zagreb: M. Klobučki, Mesnička ulica br. 1.
Sarajevo: Jakić i Rosić.
Bos. Novi: Ibrah m Šlemić,
Beograd: Josip Fischer (Hotel Petrograd),
Tuzla: Braća Antić,
Skoplje: Jerunam Karlo sinovi,
Bjelovar: Weber i drug.
Lovinac: Mata Kovačević,
Banjaluka: Mile Janković,
Osijek: Hermann Lederer,
Sušak: Mate Stipčić,
Križevci: Marko Deutsch.

nadalje v **Ljubljani, Nišu, Gospiću, Sofiji** in **Trstu.**

MAVRO FISCHER, SISAK.

Telefon št. 83, 30 in 61. 11

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu, prijateljem in znancem si dovoljujem vljudno naznaniti, da sem s **1. svečanom zopet prevzela popolno vodstvo** obče znane

RESTAVRACIJE „LLOYD"

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 7

katero hočem skrbno in vestno voditi le v prid cenj. gostom.

Točila bom le prvovrstna prisina **dolenjska, bizeljska in ljutomerska vina.**

Kuhinjo bom vodila izrecno pod mojim nadzorstvom in po zmernih cenah.

Za obilni obisk se priporoča

Marija Tauses, lastnica hotela „Lloyd".

495

Za veliki obrat v Sloveniji

se iščeta dobro izvežbana 488

elektrik in strojni ključavničar.

Oferti s prepisi izpričeval in zahtevki plačila naj se pošljejo na upravništvo „Jutra" pod **„Trajna služba".**

Cestni okrajni odbor v Krškem

razpisuje

začasno službo cestnega mojstra

za deželne ceste svojega cestnega okraja. Služba traja začasno od 1 marca 1924 do 28. februarja 1925. Če se bo služba obnesla, bo cestni okrajni odbor svoječasno sklepal o podaljšanju.

Prejemki bodo sledeči: Temeljna plača letno 900 dinarjev, osebna draginjska doklada 14 Din na dan, draginjska doklada za vsakega rodbinskega člana 5 Din dnevno, obhodni pavšal in dijete 200 Din na mesec, prispevek za obleko in stanovanje 1600 Din na leto. Prispevek za vzdrževanje lastnega kolesa 1000 Din na leto.

Ti prejemki se bodo izplačevali v mesečnih na zajnjih obrokih. — Zakonito zavarovanje za slučaj bolezni in nesreče plača cestni okrajni zaklad sam. Za obe stranki velja enomesečni odpovedni rok.

Prosilci naj bodo jugoslovanske narodnosti s primerno strokovno sposobnostjo.

Pri enaki kvalifikaciji in pod enakimi okolnostmi imajo invalidi prednost v zmislu zakona o začasni pomoči invalidom (Uradni list z dne 14. februarja 1923 kos 14, št. 30).

Kolekovane prošnje je vlagati pri cestnem okrajnem odboru v Krškem

najkesneje do 10. februarja 1924.

Prošnji je priložiti: krstni list, domovinski list, rodbinski izvleček, nravnostno izpričevalo, šolska izpričevala, vojaške dokumente, izpričevala o dosedanjem službovanju.

Cestni okrajni odbor v Krškem

Krško, dne 29. januarja 1924.

406 **Karel Stovicek,** t. č. načelnik